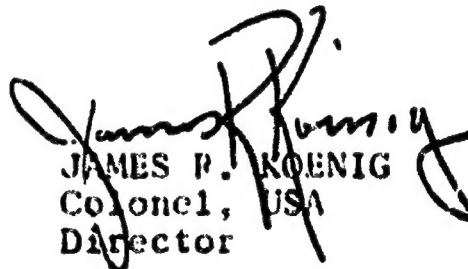

BEST COPY AVAILABLE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

This publication is for use by the faculty, staff, and students of the Defense Language Institute as a part of the Defense Language Program. Inquiries concerning these materials, including requests for copies or authority to reproduce materials contained herein should be addressed to Director, Defense Language Institute, Washington Navy Yard (Anacostia Annex), Washington, D. C. 20390.

JAMES P. KOENIG
Colonel, USA
Director

FL 006523

ED 098805

FL 0065-23

HEBREW

MILITARY READER

This manual was prepared by the Foreign Service Institute with support from the Defense Language Institute. Its contents were determined by the needs of DLI-sponsored students enrolled in Hebrew language study at FSI.

Reading passages and glossary by
by JOEL I. ABAR'ANEL

Project direction by PERNARD PENNY

November 1973

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

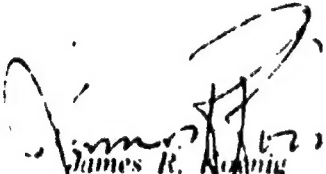
P R E F A C E

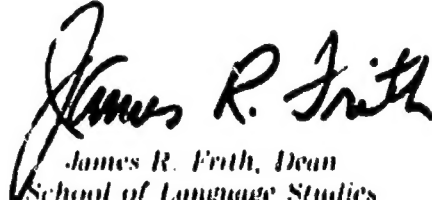
The **HEBREW MILITARY READER** is the product of a joint endeavor between the Foreign Service Institute of the Department of State and the Defense Language Institute of the Department of Defense. The objective has been to develop a manual which would serve to stimulate conversation on military subjects while giving the students a broad knowledge about the functions of the Israeli military organization and rationale behind its unique structure designed to accommodate, among other things, the drafting of women. It serves also as a natural means of introducing the vocabulary included on the DLI military word list.

In developing the manual Mr. Penny and Mr. Abarbanel of the FSI staff drew heavily on information contained in English language sources. Mr. Abarbanel generated Hebrew reading passages out of this information. The passages were used immediately in DLI-sponsored classes of military personnel, and revisions were made on the basis of the classroom experience.

Upon completion of a semi final draft Mr. Penny took the reader to Israel where it was subjected to expert scrutiny as to the authenticity of language and content. The manual was typed in its entirety by Mr. Abarbanel. Mr. Penny planned and organized the text, evaluated the content and edited the page-by-page glossary which appears after each reading selection.

The Systems Development Agency of DLI under Dr. Roy F. Fallis provided the basic military word list, a document which served as a guideline for the selection of the topics and the writing of the passages. SDA also provided financial assistance for the writing of the text and the typing of the camera copy, and printed the manual in its facility in Monterey, California.

James R. Koenig
Colonel, U.S. Army
Director, Defense Language Institute

James R. Frith, Dean
School of Language Studies
Foreign Service Institute

INTRODUCTION

The Hebrew Military Reader was developed at the Foreign Service Institute for Defense Language Institute groups being trained under contract. The reader parallels advanced materials prepared for Foreign Service students. These materials focus on professional level vocabulary, and their content includes area and cultural information of considerable value to the officer's mission. Similarly, the Reader aims to give the military student a broad range of vocabulary on military subjects and a general understanding of the structure and operations of the Israel Defense Forces.

The reader is primarily a language learning device. It claims no authority as to specific facts and figures. These were drawn from readily available secondary sources.* The facts are, of course, also subject to very rapid change. The data of more permanent value to the student are the historical, geographic, social and economic forces which influenced the development of a particular type of military organization.

There is a considerable stylistic difference between spoken Hebrew and the written language. The language of the Hebrew Military Reader is at a level one might encounter in newspapers and in

*See references on page 190.

technical literature. Vowel marks have been deleted as they would be in such literature. Since the level of the written language tends to be complex, the reader should not be introduced until the basic structure of the language has been mastered. In the FSI program the reader is used near the completion of the FSI Hebrew Basic Course text.

The vocabulary of the reader is intended to become part of the learner's active repertoire. Thus, the teaching cycle should not stop with the student's comprehension of the text, but should continue until the student can use the new vocabulary in conversation. The following learning cycle is suggested:

1. The teacher reads a portion of the text and students learn the value of the vowels.
2. Students read out loud and the teacher checks their mastery of the pronunciation.
3. Optional translation stage. This is discouraged unless the teacher has an excellent command of English.
4. Students read through the text again and the teacher explains in Hebrew the meaning of new words. The teacher also asks questions in Hebrew to make sure students understand the meaning of words. The teacher resorts to English in explanation or verification only when he has not been able to make his point clear in Hebrew.

5. Students discuss in Hebrew what has been read and compare this with their knowledge of the U.S. Armed Forces.

6. (Optional) Students in their own words retell in Hebrew what has been read.

As mastery of the text becomes easier, students may prepare sections on their own and devote class time to discussion in Hebrew on what has been read.

Students should be encouraged to develop an active interest in military developments in the Middle East to update facts in the reader and to develop discussion on the basis of the Hebrew they have learned.

ISRAEL DEFENSE FORCES - INTRODUCTIONצ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

גרעין צבא והגנה לישראל (צה"ל) כולל את הקצונה הגבוהה והנמוכה בחיל הקבע, שהיא הקצונה המקצועית והמוסמכת. המוסמכים שהם "רבי סמלים", מטפלים באימונם והדרכתם של הסירונים, בהחזקת הצידוד, במחסני ההספקה ובענייני מנהלה. חיל הקבע הוא החיל הנקרא שירות לאומי, לפי חוקת צה"ל והמילואים. חוקים אלה הוצאו בשנת 1948 בעצם ימי הקרבות נגד צבאות ערב הפולשים, כשהצבא הישראלי דאז היה מורכב: פארנאן והגנה ארגוני מחתרת ומתנדבים אחרים, אשר בזמן המנדט הבריטי הגנו על הרכוש והחיים היהודיים. כמו-כן, הצטרפו לצבא זה גם אנשים ששרתו בבריגדה היהודית, שנלחשו לצד חילות הברית במלחמת העולם השנייה. כשלונם של הערבים להשמיד את ישראל לא הפחית תקוותם, ולא בלם הכנותיהם ואימוניהם, להשגת מבוקשם ביום מן הימים. ישראל הדרוכה ומוכנה לעת חדום לא נטשה את שיטת ההגנה שלה וממשיכה כל הזמן באימונים אינטנסיביים בעזרת ציוד מודרני ממדרגה ראשונה, מוכנה בכל עת להגן על החיים והרכוש ועומדת כחומה איתנה נגד האיום המתמיד של תופנות מחודשות. תכונות ומזויינים של צה"ל נמצאים תחת פיקודו של הרמטכ"ל (ראש המטה הכללי), שבפוף להוראותיו של שר הבטחון. הרמטכ"ל חולש על כל מבצעי ופעולות צה"ל. נתונים למרותו הבלעדית: הרמטכ"ל, מפקדי חיל-הים וחיל-האוויר, מפקדי שלושה אזורי הפיקוד המרחביים, מפקדי פיקוד ההדרכה הצבאית, מפקדי חיל-שריון וחיל-הצנחנים, מפקדי הגדנ"ע (גדודי נוער) ונה"ל (נוער חלוצי לוחם), ראשי המנהל הצבאי ושירותי האספקה ומדווחים ישירות לרמטכ"ל.

ISRAEL DEFENSE FORCES - INTRODUCTION

המטכ"ל נמצא בעגע מזמיד עם כל הצירות הנ"ל. המבנה הצבאי של צה"ל ביסודו הוא לפי הקו הבריטי הצבאי והקו האמריקאי הצבאי, שהותאמו לדרישות צה"ל ולדרישות המקום והמצב.

אגף כוח האדם (אכ"א) מייצג את העוצבות ופעולותיהן המנהליות. מאז שנת 1966 אחראי גם על הטיפול בענייני המגוייסים, כולל רישום, גיוס ושיחרור.

אגף המודיעין הצבאי והמטכ"ל מפעילים שלטונם והשפעתם, מנסחים ומפתחים תכניות כלליות, שיטות, תכניות אימונים, ומבצעים כנקודת מוקד לחיאות פעולות.

אגף האפסנאות, אחראי לתכנון מבצעים טכניים איסטרטגיים.

חיל היבשה

תפקיד חיל היבשה, לאבטח את בטחונה והגנתה של מדינת ישראל.

לביצוע משימותיו, עומדים לרשות חיל זה קציני וחילי השרות הסדיר

וכוחות המילואים. כוחות המילואים מאורגנים, וסאומנים, שיהיו

מסוגלים לשרת מיד כשייקראו. מעריכים את המשרתים בצה"ל בצבא הקבע

בין 12.000 ל-15.000 בשירותים המקצועיים, אשר משלים מהם קצינים.

המספר הממוצע של המשרתים שירות חובה הוא כ-50.000 בכל שנה.

שירותי הקבע והחובה מתחבמים לשירות סדיר, שמספרו כ-65.000 איש.

רבות הממשי תלוי בולקו באחוז הגיוס ובתקופת שירות החובה.

לפחות כ-250.000 איש מאנשי חי"ם (חיל מילואים), המגוייסים ליחידות

ושונות, פעילים בין 48 ל-72 שעות.

צורת הלוחמה היסודית של צה"ל היא הטיבה בת 4.000 איש. היא

כוללת באורח קבוע 4 - 3 גרודים ויחידות מביעות: כהנדסה, קשר,

רכואה. ישנם שלושה סוגי הטיבות: 1. הטיבה משוויינת 2. הטיבה ממוכנת

3. הטיבת חיל-רגלים (חי"ר) לרבות חי"ר מוצנח.

ISRAELI DEFENSE FORCES - INTRODUCTION

כמו-כן כלולות בארגונה של החטיבה גם יחידות מנהליות. כיוע של חיל-תותחנים (חח"ט) מצורף לחטיבה.
כשבע חטיבות נמצאות בכוח מלא בצבא וקיים. לפחות שתי חטיבות הק שריון, וחטיבה אחת היא חי"ר מוצנח. היתר הם חי"ר וחי"ר ממונע.
בין 20 ל-25 חטיבות אחדות מאוישות במסגרת הכוח של שירותים מקצועיים המוכנים לפעולה מידית עם גיוס חי"ם.

חיל-השריון מוכן לחמש כשליש מחטיבות המילואים. חיל היבשה מאורגן בשלושה פיקודים מרחביים למטרות: פיקוד, בקורת ומנהלה. מפקדי הפיקודים הנ"ל שיוחים ישירות לרמטכ"ל וחולשים על מבצעי כוחות היבשה ואירגון הגנת הגבולות בתוך מרחביהם הגיאוגרפיים. כמו-כן הם אחראים לפעולות תיכנון ומבצעים הטכניים-איסטרטגיים והקצורים באפשרויות. לביצועים טקטיים נוצרת מעין מפקדת ביניים הנקראת "אוגדה", שהיא עוצבת שזה (גוף צבאי מורכב), בעלת משימה מבצעית מסוימת, שיש לה מפקדה קבועה. היא מאגדת באורו זמני מספר בלתי קבוע של חטיבות וחי"ר ויחידות מסייעות. מפקדי ח"נ (חיל-השריון) וצנחנים אחראים לאירגון ואימון של היחידות החדשות וכמו-כן גם לאימונים האינדיבידואליים בבתי הספר הצבאיים, לשם ביצועי לוחמה. ח"נ וחי"ר מוצנח נמצאים תחת השבחתם של מפקדי שדה.

מפקד פיקוד והדרכה הצבאית קובע שיטות אימונים, וכוללות בתוכן את בתי הספר הצבאיים. אך למעשה ניהולם הטכני של האימונים והחברונים נעשה ע"י מפקדי זרועות הלוחמה (חיל-יבשה, חיל-אוויר, חיל-ים) ויחידות הטכניים והמנהלתיים. היחידות הטכניים כוללים: הגדסה, קשר, אלקטרוניקה, רפואה, חימוש והספקה, ואחראים לתיהנון המבצעי-טכני-איסטרטגי של הצוותות והחזקה, כמו-כן תפקידי סיוע ליחידות לוחמות.
הפרקליט הצבאי, קצין המשטרה, הרב הצבאי הראשי, מפקדת חיל-נשים (ח"נ)

ISRAEL DEFENSE FORCES - INTRODUCTION

וראש ההתגוננות האזרחית (הג"א), אחראים ישירות בפני המטכ"ל.
סביבת הנשק והציוד באים ממקורות צרפתיים, בריטיים ואמריקאיים.
חלק מהציוד מתקופת מלחמת העולם השנייה. אולם רוב הציוד יוצר לאחר
המלחמה ודומה לזה, שמשתמשים הכוחות הסדירים של המדינה טמנה הוא מסופק.
מצב הנשק מתקין למצויין, מלבד ציוד מיושן, שיצא מכלל שימוש ומוחלף באחד.
חלק גדול מהציוד הוא מתוצרת בית וכולל: מרגמות, נשק אוטומטי, נשק קל
וסוגי פריטים שונים אלקטרוניים וטכניים.
סך הפריטים של חש"נ נרחב בכל זרועותיו וכולל טנקים קלים ובינוניים,
משוריינים ודחליות (לנשיאת אנשים).
חח"ם (חיל-תותחנים) כולל תותחים והוביצרים ממקורות שונים ובעלי
קליבר שונה. כמו-כן רב הנשק (תותחים בעיקר) שיש לו מדחף עצמי.
חימושם של מספר ניכר של טנקים הוטאם לצורכי צה"ל וזוכה כיעיל נגד רכבו
המזויין של האויב.
קיים גם מבחר גדול של נשק קל, מרגמות ונשק אוטומטי, שבנות יריה,
מטולי רקטות (בזוקות) ומרגמות מתוצרת ישראל.
הנשק הנוסף כולל תותחים ללא-רתע וסוגי נשק אוטומטיים נגד טנקים (נ.ט)
ונגד מטוסים (נ.מ). כמו-כן מצוייד חיל היבשה בטילים שונים.

BEST COPY AVAILABLE

ג ל ו י מ

IDF - Introduction ל א ל ש ר א ל

Page 1 עמוד

nuclear	(n)	גרעין
field grade officers, high commission		קצונה גבוהה
below field grade officers, low commission		קצונה נמוכה
professional	(adj)	מקצועית
qualified	(adj)	מוסמך (n)
sergeant major	(n)	רב-סמל (רבי-סמלים)
take care of	(v)	מטפל
training	(n)	אימון
instruction	(n)	הדרכה
recruit	(n)	סירון
maintenance	(n)	החזקה
equipment	(n)	ציוד
depot	(n)	מחסן (ים)
administration	(n)	מנהלה
national service		שרות לאומי
reserves	(n)	מילואים
were issued	(v)	הוצא (ו)
in the midst, during	(prep)	בעצם
battle(s)	(n)	קרב
invading	(adj)	פולש (ים)
was composed of	(v)	כורכב
the defense organization		ארגון ההגנה
underground	(adj)	מחתרת

G L O S S A R Y   מ י ל ו ן

IDF - Introduction   צ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

Page 1   עמוד 1

voluntary	(adj)	מתנדב (ים)
property	(n)	רכוש
life	(n)	חיים
fought	(v)	נלחם
allied forces		חילות הברית
failure	(n)	כשלון
to destroy	(v)	להשמיד
decreased	(v)	הפחית
hope	(n)	הקווה
hold back	(v)	בלם
preparation	(n)	הכנה
their objective	(n)	מבוקשם
tense	(adj)	דרוך (ה)
ready	(v)	מוכן (ה)
abandoned	(v)	נטש
first class		מדרגה ראשונה
wall	(n)	חומה
strong	(adj)	איתן (ה)
threat	(n)	איום
continuous	(adj)	מתמיד
aggression	(n)	תוקפנות
renewed	(v)	מחודש (ת)
Chief of The General Staff		רמטכ"ל (ראש מטה כללי)
subject to	(adj)	כפוף

BEST COPY AVAILABLE

SYNOPSIS מ י ל י

IDF - Introduction צבא ההגנה לישראל

Page 1 עמוד

order(s)	(n)	הוראה(ות)
Minister of Defense		שר הבטחון
commands	(v)	חולש
operation	(n)	מבצע
authority	(n)	מרות
exclusive	(adj)	בלעדי(ת)
territorial command		אזור מיקוד
military instruction		הדרכה צבאית
armored corps		חיל-שריון (חש"נ)
airborne	(adj)	צנחנים
paramilitary, youth corps, cadets		נדודי נוער (נד"נע)
pioneer fighting youth		נוער חלוצי לוחם (נח"ל)
supply	(n)	אספקה
reports	(v)	מרווח

Page 2 עמוד

direct	(adj)	ישירות
contact	(n)	מגע
structure	(n)	מבנה
foundation	(n)	יסוד
were replicable	(v)	הותאם
situation	(n)	מצב
manpower branch		אגף כוח אדם (אכ"א)
representative	(v)	מייצג
formation(s)	(n)	עוצבה

SYNOPSIS   מ י ל י ו ן

IDF - Introduction   צ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

Page 2   עמוד

care	(n)	טיפול
recruit, enlisted man	(n)	מגוייס(ים)
registration	(n)	רישום
enlistment	(n)	גיוס
release	(n)	שיחרור
intelligence	(n)	מודיעין
influence	(n)	השפעה
serves as	(v)	משמש(ים)
focal point	(n)	נקודת מוקד
coordination	(n)	תיאום
quartermaster	(adj)	אפסנאות
to secure	(v)	לאבטח
safety	(n)	בטחון
to carry out	(n)	לביצוע
mission	(n)	משימה
active service		שרות סדיר
reserves		מילואים
trained	(v)	מאומן(ים)
effective (as a soldier), capable, fit	(adj)	מסוגל
one estimates	(v)	מעריך
one third	(n)	שליש
average	(adj)	ממוצע
total	(v)	מסתכם
selective service, draft		שרות חובה
regular service		שרות קבע

BEST COPY AVAILABLE

GLOSSARY   מ י ל ו ן

IDF - Introduction   צ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

Page 2   עמוד

active.	(adj)	פעיל
warfare, fighting	(n)	לוחמה
basic	(adj)	יסודי (ה)
brigade	(n)	חטיבה
normally	(adv)	אורח קבוע
supporting:	(adj)	מסייע
engineering:	(n)	הנדסה
communication	(n)	קשר
medical corps	(n)	רפואה
armored brigade		חטיבה משוריינת
motorized brigade		חטיבה ממוכנת
infantry brigade		חטיבת חי"ר (חיל-רגלים)
airborne infantry		חי"ר מוצנח

Page 3   עמוד

included	(adj)	כלול
administrative unit		יחידה מנהלית
artillery corps		חיל-תותחנים (חת"ם)
attached	(v)	מצורף
the existing	(adj)	הקיים
at least		לפחות
to man	(v)	מאויש (לאיש)
frame	(n)	מסגרת
to arm	(v)	לחמש
territorial command		מיקוד מרחבי

GLOSSARY   מ י ל י ו ן

IDF - Introduction   צ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

Page 3   עמוד

inspection	(n)	בקורת
responsible	(adj) (s)	אחראי (ס)
planning	(n)	תיכנון
technical	(adj)	טכני
connected	(adj)	קשור
logistics	(adj)	אססנאות
tactical	(adj)	טקטי
is created	(v)	נוצר (ת)
some kind of		כעין
intermediate headquarters		מפקדה ביניים
division	(n)	אוגדה
formed	(adj)	מורכב
particular	(adj) (n)	מסויים (ת)
to unite, groups	(v)	מאגד (ת)
temporarily		באורח זמני
under supervision		חתך השגחה
field commanders		מפקדי שדה
military instruction command		פיקוד הדרכה צבאית
established	(v)	קובע
system, method	(n)	שיטה (ות)
practically	(adv)	למעשה
administration	(n)	ניהול
maneuver	(n)	מנרון (ים)
warfare branches (army, navy, air force)		זרועות הלוחמה (צבא, ימאות, תעופה)

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

IDF - Introduction   צ ב א ה ה ג נ ה ל י ש ר א ל

Page 3   עמוד 3

administrative	(adj)	מנהלתי
armament	(n)	חימוש
crew	(n)	צוות(ות)
maintenance	(n)	החזקה
fighting units		יחידות לחימה
staff judge advocate		הפרקליט הצבאי
disciplinary officer		קצין המשמעת
the chief chaplain		הרב הצבאי הראשי
women corps commander		מפקדת ח"נ (חיל-נשים)

Page 4   עמוד 4

civil defense		הג"א (התגוננות אזרחית)
creator part	(n)	טרכיה
weapons	(n)	נשק
origin(s)	(n)	מקור(ות)
but	(conj)	אולם
was made	(v)	יוצר
similar	(adj)	דומה
supplied	(v)	מסופק
proper	(adj)	תקין
excellent	(adj)	מצויין
outdated	(adj)	מיושן
went out of order		יצא מכלל שימוש
charged	(v)	מוחלק
home made		חוצרת בית

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל ו ן
צ ב א ה ה ג נ ה ל י ע ר א ל
 IDF - Introduction

Page 4 עמוד

mortar(s)	מרגמה (ות)
automatic weapons	נשק אוטומטי
light weapons, small-arms	נשק קל
kind, type	סוג (ת)
item	פריט (ת)
method	טף (ת)
wide	נרחב (ת)
arm(s)	זרוע (ות) (ת)
light tanks	טנקים קלים
medium tanks	טנקים בינוניים
armored cars	מכוריינים (ת)
tracked carrying vehicle	זחלית (יות) (ת)
gun (cannon)	תותח (ים) (ת)
self-propelled	מרחף עצמי (ת)
considerable	ניכר (ת)
was fitted	הותאם (ת)
proved to be	הוכח (ת)
effective	יעיל (adj)
armoured vehicle	רכב מוויין
enemy	אויב (ת)
selection	מבחר (ת)
machine guns	מכונות יריה (מקלעים)
rocket launcher	מסולי רקטות (בוזקה)
recoilless	לא-רחע
missile(s)	סיל (ים)

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND

המטה הכללי ומבנה הפיקוד

צה"ל מורכב משלוש זרועות לוחמה שונות: חיל-היבשה, חיל-האוויר, וחיל-הים, אשר נמצאים תחת פיקוח המטכ"ל, שנראשו עומד הרמטכ"ל (ראש המטה הכללי), שהנו גם טעמד כוחות הלחימה של צה"ל. הרמטכ"ל אחראי במישרין לפעולות הפיקוד הסוגות. מקצינים מפקדים בשדות המערכה ונחונים למרוויו של הרמטכ"ל, גיין אם הכוח הפועל במדה הקרב שייך לחיל אחד או לכמה חילות. המטכ"ל פועל במטה ראשי ועוזר לרמטכ"ל בחיכנון, בהצנחו, בניהול וביקורת על כל העולות המבצעות במרחב. המטכ"ל מארגן בקווים המקובלים והדומים בדרך-כלל, לאירגונם המסורתי של צנאות אירופה.

קיים מטה מתאם, שלו מהלקות שונות כמו: אגף תצליחות הראשית, אגף כוח ואדם (אב"א), אגף מודיעין (אמ"נ), אגף המטה הכללי (אג"מ), ואגף האפסנאות (אג"א), הדומים באופיים לאגפי הצבא הבריטי והאמריקאי. העדר מנות כלליים לשלושת זרועות הלחימה של צה"ל מוסבר, לא רק מטעמים של חסכון ונחמיות של מדינת ישראל הקטנה, אלא בעיקר, בעובדה, שאירגונה ההגנתי של ישראל קדם לפיתוח השירותים המקצועיים הרבים. בדומה להסתירות העבודה, מקדמה לאירגוני בעלי המקצוע השונים. היהודים בישראל התארגנו להגנה עצמית, זמן רב טרם יכלו להשיג או להעסיק כוחות אוויר וים. ההתפתחות באה לאחר מכן, עט עיתוחו של חיל-היבשה תחת פיקוד יחיד ובלעדי.

מפקדי המטכ"ל, לארגן את כל האמצעים הנחונים לרשותו ולהשתמש בהם על פי התקן וההגנתי של מדינת ישראל; כדי לתכנן תכניות הגנה ולהחליט על רכב השירותים, לארגן ולבצע את אימון כוח האדם, להנהיג מוקד, להפיץ אח"לקח מערכות העבר, להחליט על הישוב התקן וההגנתי, להאם ולכוון את

STRUCTURE OF THE -LOH CO-ORDINATE

האמצעים העומדים לרשות וערוותם. האחריות המוטלת, היא לגבי גיוס הטלוגות, חכנון המערכה, החלטה בדבר עוצבות צבאיות, ושימוש בנשק וביצוע תרגילי שדה. למעשה זוהי גם האחריות להעמדת הצבא במצב של עירנות לעולה מידית.

אגף כוח האדם עוסק בהתאמת כוח האדם וניצולו למילוי משימות צה"ל. אגף זה קובע את זכויותיו וחובותיו של המגוייס, בעיותיו, משמעת, חנוך, מוראל, תנאי משמחת המגוייסים והיחס לאוכלוסיה האזרחית. על אגף האשכנאות מוטלת האחריות לפתור בעיות אשכנאות הבוללות אספקה ותחזוקת הנשק לסוגיו. אגף האשכנאות מובע את צרכי כוחות צה"ל, מנהל את נשקו, אחראי לרשת הציוד ולחלקי החילוף, המכנים והצרימים הצבאיים, ותחבורה ופרוטי ההספקה, והחסנה, התקציב והביקורת. אגף מודיעין אחראי בעיקר לבטחון שדה, אוסף עובדות וידיעות על האויב לשימוש בהם ע"י המטכ"ל, מעסיק סוכנים ומודיעים, עוסק בסיוור אוויר, שמק לצה"ל ספוח צבאיות ומייפץ לגופתיה הצבאיים. מאז הוקמה מדינת ישראל והמלחמה הישראלית נגד האויב הערבי, ברוי שמפקד המודיעין הצבאי חייב להיות בקיא בטרבות הערבית ובקיא בהלך והמשכה והטרות הערבית.

במקביל לארבעת האגפים הללו, היוצרים גוף מואם ואחיד, קיימת גם המפקדה המקצועית הראשית, כנה נמצאים ראשי השירותים המונים והבוללל גם את ראשי החינוך וההדרכה, השירותים הדתיים, השיטות הצבאי וחיל נשים (ח"נ). ראשים אלה משמשים כיועצים מומחים למטכ"ל ולראשי האגפים ומהווים את השלכון המקצועי העליון. המפקדות המקצועיות הראשיות מהאמות ומבונות בפעולותיהן על-ידי ראשי השירותים במטה הכללי. כזו-בן מהאמות לחקן כוח האדם המקצועי, לאיטונים צבאיים ולחורות הצבאיות גשטחי פעולותיהן השונות.

STRUCTURE OF THE AIR COMMAND

ישראל מחולקת לשלושה פיקודים מרחביים: פיקוד מרחב הצפון, פיקוד מרחב המרכז, ופיקוד מרחב הדרום, המבטיח את כל שכוח של מדינת ישראל. כל מרחב גובל עם למחות אחת משלושת המדינות הערביות: סוריה, ירדן וטורקיה.

כל מרחב פיקודי פועל במסגרת מנהלית ומבצעית של צה"ל, אשר בידיו האחריות הנרחבת להגנת המדינה.

הפיקוד שארגן את הפלוגות למבצעי לחימה, ואחראי לגיוס המילואים, לאימונם וניהולם. המטכ"ל עצמו יכול, ברוב המקרים, להזיז יחידות מפיקוד אחד למשנהו. זה חלוי בצורך תהיה והמצב בחזית; כך שכל כל פיקוד כזה להיות מוכן לקבל, לנהל, ולספק שפע כל כוח אדם ורכב. על שני שיכול לבצע את המשימות השונים, מנהל הפיקוד עוצבות חי"ר ומדיון, סיוע תותחנים, יחידות הנדסה וכל יחידות הכירות הנדרשות בהתאם לתנאי המקום וההצעה.

איוגוני המנהלה וההספקה אינם מוקפדים. לשירות ככמה מענייני מטכ"ל יסודיים ומקובלים באופיים הצבאי, נדחים לזמן מה, - כדי שקציני המטכ"ל משתמשים בהם יותר כמונחים לעיון, שאשר כפקודות יציבות.

לכל פיקוד מפקד פיקודי ומסגן הנעזרים בצוות קצינים מומחים בענייני כוח אדם, מבצעים, אימונים צבאיים והספקה. כמו-כן נמצאת המפקדה המקצועית הראשית ברמת הפיקוד.

כל פיקוד מרחבי נמצא בראשותו של אלוף, שהיא הדרגה השנייה במעלה בצה"ל. הפיקוד של מבצעים ומפקדים אחראי לכל ענייני תעדה, והוא בעצם נוכח באחריות למבצעי וארגוני הפיקוד המרחבי.

קיימים עוד ארבעה גופים המרחקים את הפיקודים הנ"ל: שריון, אימונים, נח"ל (נוער חליצי לוחם) - וארגוני נוער גדנ"ע (גדודי נוער).

BEST COPY AVAILABLE

STRUCTURE OF DOCUMENT CONTAINED

הגוף ודאגון - פיקוד הצריון (ת"נ) - בנוסף להפקידו כמפקד על הצריון, הוא אחראי גם לאירגון ולאיומן יחידות בעוצבות צריון, עד לרמה כטויימת, המועברות לאחד-מבין לפיקוד הצריון.
המסגרת הצריונית של פיקוד האימונים מספקת שיטות הדרכה מתאימות המבוצעות בבסיסי ההדרכה כל חילות היבשה.
פיקוד נח"ל (נוער חלוצי לוחם) כולל אימונים צבאיים-חקלאיים.
רבים מוותיקי ונח"ל סקימים ישובי טפר (גבול - ישוב בסחוני) לאורך גבולותיה של ישראל, בשעה שתהרי נח"ל אודים נשאים מאורגנים ביחידותיהם בצח"ל, ונחונים לפרותה של המפקדה הראשית של פיקוד נח"ל במטרה להורים דם חדש לעוצבות צח"ל.
הפיקוד האחדון הנו מסגרת אימונים טרום-צבאית הנקראת גרנ"ק (גדודי נוער) בגילי, 18 - 14.

GLOSSARY מ ל ו י

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND המטה הכללי ועננה המיקוד

Page 13 עמוד

under	(prep)	תחת
control	(n)	פיקוח
directly	(adv)	במישרין
command	(n)	פיקוד
battlefields		מדות המערכה
battlefield		מדה הקרב
supervision	(n)	השגחה
management	(n)	ניהול
inspection	(n)	ביקורת
operational	(adj) (ים - וח)	מבצעי
wide area	(n)	מרחב
accepted	(adj)	מקובל (ים)
general staff		מטה מראש
chief records branch		אגף השלישות הראשית
is explained	(v)	מוסבר
because of		מפני (ים)
economy	(n)	חסכון
comfort	(n)	נוחיות
mainly	(adv)	בעיקר
fact	(n)	עובדה
defensive	(adj)	הגנתי
preceded	(v)	קדם
development	(n)	פיתוח
federation	(n)	הסתדרות

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND   המטה הכללי ומבנה הפיקוד

Page 13   עמוד

organized	(v)	להתארגן
self defense	(n)	הגנה עצמית
before	(prep)	בטרם
to engage	(v)	להעסיק
after that		לאחר מכן
exclusive	(adj)	בלעדי
defense norm, standard		חקן הגנתי
to conduct	(v)	להנהיג
research	(n)	מחקר
to disseminate	(v)	להפיץ
knowledge	(n)	לקח
campaigns of the past		מערכות העבר
evaluation	(n)	חישוב
to coordinate	(v)	לתאם

Page 14   עמוד

means	(n)	אמצעי (ם)
stands at the disposal of		עומד לרשות
charged with	(adj)	מוטל (ח)
concerning	(prep)	לגבי
company	(n)	פלוגה (ות)
fight	(n)	מערכה
military formations		עוצבה צבאית
use of	(n)	שימוש

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND   המטה הכללי ומבנה המפקוד

Page 14   עמוד

carrying out	(n)	ביצוע
field excercises		תרגילי שדה
responsibility	(n)	אחריות
alertness	(adj)	עירנות
immediate action		פעולה מידית
direction	(n)	הכוונה
utilization	(n)	ניצול
fulfilment of a mission	(n)	מילוי
determines	(v)	קובע
right(s)	(n)	זכות (זכויות)
duty(ies)	(n)	חובה (חובות)
draftee	(n)	מגוייס
problems	(n)	בעיות
discipline	(n)	שמעת
education	(n)	חינוך
morale	(n)	מוראל
situations	(n)	הנאים
relationship	(n)	יחס
to solve	(v)	לפתור
maintenance, supply	(n)	החזוקה
needs	(n)	צרכים
economy	(n)	פסק
equipment's standard		רמת הציוד
parts, spare-parts, accessories		חלקי חילוף

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND   המטה הכללי ומבנה המיקוד

Page 14   עמוד

structure(s), building(s)	(n)	מבנה (מבנים)
barrack(s)	(n)	צריף (ים)
communication	(n)	תחבורה
storage	(n)	החסנה
budget	(n)	תקציב
field security		בטחון שדה
collects	(v)	אוסף
employs	(v)	מעסיק
agent(s)	(n)	סוכן (ים)
informer(s)	(n)	מודיע (ים)
air reconnaissance		סיורי אוויר
military attache		נספח צבאי
war machine		מכונת מלחמה
clear	(adj)	ברור
must be	(v)	חייב
well-versed	(adj)	בקיא
mentality		הלך מחשבה
literature	(n)	ספרות
parallel	(adj)	מקביל
professional G.H.Q.		מפקדה מקצועית ראשית
military jurisdiction		שיפוט צבאי
expert(s)	(n)	מומחה (מומחים)
form	(v)	מהווה (מהווים)
supreme professional authority		שלטון מקצועי עליון

GLOSSARY מ י ל י ן

STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND המטה הכללי ומבנה הפיקוד

עמוד 14 Page 14

coordinated	(v)	מחואם (ות)
directed	(v)	מכוון (ות)
military strategy		תורות צבאיות
field		שטח

עמוד 15 Page 15

territorial command		פיקוד מרחבי
central	(adj)	מרכז
cover	(v)	מכסה
space	(n)	שטח
borders	(v)	גובל
in most cases		ברוב המקרים
to move	(v)	להזיז
to another		למשנהו
great number	(n)	שפע
execute	(v)	לבצע
artillery man	(n)	תותחן (ים)
strict	(adj)	מוקפד (ים)
postponed	(v)	נדחה (ים)
matter(s)	(n)	מונה (ים)
for further study	(n)	לעיון
firm	(adj)	יציב (ות)
territorial commander		מפקד פיקודי
vice commander	(n)	סגן
is assisted	(v)	נעזר

G L O S S A R Y   מ י ל י ן
STRUCTURE OF THE HIGH COMMAND   המטה הכללי ומבנה הפיקוד

Page 15   עמוד 15

officer	(n)	קצין (ים)
standard	(n)	רמה
major general	(n)	אלוף
rank	(n)	דרגה
in degree		במעלה
carries	(v)	נושא

Page 16   עמוד 16

armor command		פיקוד השריון
transferred	(v)	מועבר (וח)
organizational structure		מסגרת ארגונית
method of instruction		שיטות הוראה
agricultural	(adj)	חקלאי (ים)
veteran	(n)	וחיק
border settlement		ישובי גבול
for the purpose of	(adj)	במטרה
to inject	(v)	להזרים
paramilitary	(adj)	סרוס-צבאי (ח)

A. High Command: Manpower Branch

א. אגף כוח אדם (א"א)

אחד מאגפי המטה הכללי של צה"ל, המוסקד על כוח-אדם בצבא, הן מבחינה ארגונית והן מבחינת החייל כשרט הוא אגף כוח-אדם. אגף זה מכריע בדבר זכויותיו וחובותיו של המגויס, בעיותיו, משמעת, חינוך, הנאי משמחות המגויסים והיחס לאוכלוסיה האזרחית.

חוק שירות חובה

חוק שירות חובה הופקד בבכנסת (הפרלמנט הישראלי) בשנת 1949 והניח את היסוד לחוקי השירות הצבאיים המבוצעים ע"י אגף כוח האדם של צה"ל. עד לחודש דצמבר 1963 המגויס לשירות של שנתיים וחצי, גברים בגילים 26 - 18 ו-29 - 27 לשנתיים. נשים לא נשואות בגילים 26 - 18 לשנתיים, מלבד הנשים הדתיות הפטורות משירות על פי הצדקה. כתוצאה מהגידול המספרי של גילים מסויימים שנקראו לשירות, מצאו לנחוצה להפחית בדצמבר 1963 את אורך שירות הגברים והנשים בערבעה חודשים, מבלי לפגוע בגודלו של הצבא. בדצמבר 1963 לכך שירותו הגברים 26 חודשים והנשים 20 חודשים, מלבד אלו הפטורות מפעמים דתיים.

בנובמבר שנת 1966 חודשה תקופת שירות ל-30 חודשים לגברים, על מנת לאפשר יעילות יתר בשמירת הגבולות ללא פגיעה באימונים עצמם. הנשים המשיכו לשרת כמקודם 20 חודשים. דחיה הוענקה למספר סטודנטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים ומהטכניון בחיפה. הגברים משרתים במילואים עד לגיל 49. נשים ללא ילדים עד לגיל 34. גם הנשים וגם הגברים עשויים להקרא לשירות ל-30 יום רצופים בשנה, בנוסף ליום אחד בחודש, או שלושה ימים רצופים כל שלשה חודשים. המילואים הם מייצגי כוחו המספרי של צה"ל. מטרת הקריאה לשירות מילואים בזמן שלום היא לשמור ולהעלות את רמתו הצבאית של צה"ל, וכמו-כן אימון

A. High Command: Manpower Branch

בִּנְשֵׁק חֲדִישׁ. לְכָל יוֹחֵדֶת כִּילּוּאִים, הַמְאֻרְגָּנָה בְּבִסִּיסָה הַאִיזוּרִי, יִשְׁנֶם מוֹסָנִים לְשַׁעַת חִירוֹם. יֵשׁ וְצֶה"ל מְפַעִיל גִּיוֹסִים עַל יַחֲדוֹת וּמְצוּיִידוֹת בְּהִתְאָם לַחֲכִנִּית מְבַצְעִיט וְהֵן יִכּוּלוֹת לְנוֹעַ בְּשִׁטָּח, לֵאמֹד עֲקוּדַת הַגִּיוֹם, חוֹךְ 24 עַד ל-72 שָׁעוֹת.

חוֹךְ שִׁירוֹת הַמִּילּוּאִים נוֹגַע גַּם בְּגִיוֹם כְּלִי-רֶכֶב וּכְמָה סוּגִים שֶׁל צִיּוֹד הַנְּדָסִי. מְטַפֵּר סוּגֵי רֶכֶב נִרְשָׁמִים וְעוֹבְרִים מִבְּחוֹן וּבִקְוֹרָה לְרִבְסַתָּה כְּשִׁירוֹתָם בְּמִקְרָה הַצּוֹרֵךְ. בְּשֶׁל סִיבּוֹת מְבַצְעִיּוֹת, מְבּוֹכְסִים חִיל-הָאוּוִיר וְחִיל-הַיֵּם, בְּעִיקָר עַל צוּתוֹת סְדִירִים. כּוֹחֶלֶק מֵהַמִּטָּךְ הַהִגְנָתִי עֲלִיהֶם לֵהִיּוֹת תָּמִיד בְּמַצָּב וְזָכֵן כְּדִי לְהַכֵּן מִיד לְמַעֲוֵלָה.

יִשְׂרָאֵל יִכּוּלָה לְגִיִּים לְמַעֲרָךְ הַצָּבָאִי שֶׁלָּה כ-250.000 אִיט מְצוּיִידִים כְּהִלְכָה. אֵךְ אֵין זֶה הַמְּטָר הַסּוּפִי.

G L O S S A R Y   מ ל י ל י ן

.A. High Command: Manpower Branch (אכ"א) אנף כוח אדם

עמוד 23 Page

to be in charge of	(v)	מופקד
from the point of view		מבחינה
as an individual		כפרט
decides	(v)	מכריע
situation(s)	(n)	תנאי(ים)
was passed	(v)	הועבר
laid	(v)	הניח
are executed	(v)	מבוצע(ים)
married	(adj)	נשואה(ות)
except	(prep)	מלבד
exempt	(pred, adj)	פטור(ות)
declaration	(n)	הצהרה
numerical increase		גידול מספרי
to find it necessary		למצוא לנחוץ
to decrease	(v)	להפחית
length, duration	(n)	אורך
to damage	(v)	לפגוע
size	(n)	גודל
according to		בהתאם ל.
because of religious reasons		מטעמים דתיים
in order		על-מנה
more efficiency		יעילות יתר
guarding the borders		שמירת הגבולות
was granted	(v)	הוענק(ה)

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y מ י ל י ן

א. אגף כוח אדם (אכ"א) High Command: Manpower Branch

עמוד 23 Page

are apt to be called	עשויים להקרא
consecutive	רצוף (ים) (adj)
represent	מייצגי (ם) (n)
purpose of	מטרה (adj)
to raise	להעלות (v)

עמוד 24 Page

base	בסיס (n)
regional	איזורי (adj)
activates	מפעיל (v)
equipped	מצויד (וח) (adj)
according	בהתאם
to move	לנוע (v)
concerns	נוגע (v)
vehicles	כלי-רכב (n)
engineering equipment	ציוד הנדסי
is listed	נרשם (ים) (v)
to ensure	להבטחה (n)
their position	כשירות (ם) (n)
defensive position	מסך הגנתי
state of alert	מצב הכן
action	פעולה (n)
military system	מערך צבאי
well	כהלכה (adj)
final	סופי (adj)

B. High Command: Discipline

ב. מ ש מ ע ה

המשמעת הצבאית מאופיינת ברשמיות ביחסי הקצינים לחיילים. חסרה תופת-הלב היחידה לשרד החיצוני, אך היא קיימת בהופעה הצבאית על מנשי המצעדים והופעות רשמיות אחרות.

בצה"ל נהוג לפנות לקצין בשמו או בכינויו הפרטי. מקורו של נוהג זה, שהפך ברבות הימים למבוע, הוא בתנ"כ ובימי המחרת.

ההדעה בצה"ל, בדרך-כלל, מקרית ולעמים רחוקות פבוונת. אין תופת-לב טובה מוקדשת לתרגילים צבאיים ולסקסים צבאיים רשמיים. הוראות לבוש השנים אינן פובעות תמיד בדרך האדוקדקת ביותר. לשות כל זאת, המשמעת והמוראל פבווינים. האחריות והטרות מוגדרות בברור.

ציתנות לפקודות היא דבר המובן פאליו. ערכי המנהיגות גבוהים, והפקצופנות הוא ענין של מומחיות.

המבווייט הממוצע פבין ישם מה הוא במדים, ולכן נוטה לקבל את השירות הצבאי כענין של חובה. וכית. חיבתו למשמעת הצבאית גוברת באמצעות ידיעות המלונה ושעורי צבאיות המעורדים אותו לשאול שאלות על בעיות שונות לשם וויכוח על ענינים משמעתיים.

השירות הצבאי אינו כולל תצוגות מיליטריסטיות, כך שהמשמעת והפקדנית הנהונה בצבאות אחרים אינן ידועות לחייל. שלטונות צה"ל פצאו לנכון לנקוט בדרכים שונות, כדי לחזק בלב החייל הישראלי את מידות המשמעת.

רק בחודש ספטמבר 1968 ציין דמטכ"ל את הצורך לשפר הופעות אישיות צבאיות ומשמעת בדרכים.

מקור ממשלתי ישראלי הודיע שנוסדו בתי-דין לצדק, כדי לספל בעבירות התנועה הצבאית ללא כל דיחוי.

כמו-כן הודיע אותו מקור על צעדים, שננקטו למניעת פריקה.

G L O S S A R Y מ ל י ל י ם

B. High Command: Discipline ב. מ ש מ ע ה

Page 27 עמוד

is characterized	(v)	מאופייין (n)
formal	(adj)	רשמיות
relationship	(n)	יחסי
lack	(n)	חוסר
attention	(n)	תשומת-לב
excessive	(adj)	יתירה
symbolism	(n)	סמליות
uniforms	(n)	שרד (בגדי שרד)
external	(adj)	חיצונית
military appearance		הופעה צבאית
military parade ground		מגרש מצעדים
custom	(n)	נהוג
nickname		כינוי פרטי
origin	(n)	מקור
behavior	(n)	נוהג
became	(v)	הפך
over a period of time		ברבות הימים
a habit	(n)	סבך
Bible	(n)	תנ"כ
salute	(n)	הצדעה
accidental	(adj)	מקריית
on purpose	(v)	מכוונת
devoted	(v)	מוקדש
ceremony	(n)	טקס

G L O S S A R Y   מ י ל ו ן

B. High Command: Discipline   ב. מ ש מ ע ת

Page 27   עמוד

official	(adj)	רשמי (ים)
instructions	(n)	הוראות
uniforms	(n)	לבוש מדים
meticulous	(adv)	מדקדק
despite		למרות
defined	(adj)	מוגדר (ות)
clearly	(adv)	ברור
obedience	(n)	ציתנות
leadership values		ערכי מנהיגות
professionalism	(n)	מקצוענות
competence	(n)	מומחיות
average	(adj)	ממוצע
why		לפס מה
is inclined	(v)	נוטה
national duty		חובה לאומית
his like	(n)	חיבה (תו)
increases	(v)	גובר (ת)
company	(n)	פלוגה
encourage	(v)	מקודד (ים)
discussion	(n)	וויכוח
disciplinary	(adj)	משמעת
display(s)	(n)	חצונות
strict	(adj)	קמדני (ת)

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

B. High Command: Discipline   ב . מ ש מ ע ת

Page 27   עמוד

customary	(adj)	נחוב(ה)
known		ידוע(ות)
authority(ies)	(n)	סלטונות
to take measures (steps)	(v)	לנקוט
develop appreciation		לחזק
quality(ies)	(n)	מידות
to make known	(v)	ציין
to improve	(v)	לשפר
personal appearance		הופעה אישית
courts of justice		בתי-דין לצדק
violation	(n)	עבירה(ות)
traffic	(n)	חנועה
measure(s), step(s)		צעד(ים)
measures taken		נקט
prevention	(n)	סניעה(ת)
desertion	(n)	עריקה

ג. מוסר וחינוך

גורמיו העיקריים של המוסר בצה"ל נובעים מתוך התכלה והדרכה הצבאית, שצה"ל מעניק למגוייסיו. המגוייסים מקבלים ספרות שלמה העוסקת באימונים והוראות בהשאים אקדמאיים. רבים הם המגוייסים, המוכשרים להתקדם בשל רמת הלימודים הגבוהה בצה"ל. המגוייסים רוכשים גם ידע העשוי להועיל להם עם שובם לחייהם האזרחיים. מספר קצינים, בעלי דרגה גבוהה, נבחרים ונשלחים למכללות ולאוניברסיטאות, על השכונה של ממשלת ישראל. כמו-כן ישנם חיילים וקצינים, הנשלחים למדרשות צבאיות בחוץ-לארץ לשם לימוד והתמחות בתירגול צבאי.

הפעילות להעלאת המוראל כוללת את שירות הבידור הדב-גווגי, השק"ם (שירות קנטינות ומונונים) מספק את צרכי הצבא גם בעניני בידור. דוכני שק"ם קבועים וניידים, מציעים מצרכים למספר במחירים מוזלים וכוללים: מזון ומשקאות קלים ועד לפרטי מסק הבית. כמו-כן נכללים בין השאר גם ספריות קבועות וניידות.

הוצאות השירים של צה"ל מוציאות לאור עלונים, שבועונים, ירחונים וכתבי עת שונים ותחנת הרדיו של צה"ל משדרת תכניות שונות.

מרטו קולנוע בעלי נושא צבאי או אזרחי מוצגים בקביעות, ומחלקת הבידור והתרבות של הצבא מציגה תכניות מוסיקה, תיאטרון ובידור.

מחלקת הספורט והמחלקה הקלה מעסיקה את החיילים בפעולות ספורט שונות וכוללות בין השאר כדור-רגל, כדור-יד, כדור-סל, וכדור-עף.

מנות המזון עשירות באיכותן ובכמותן. בשך ניתן לעתים קרובות פעמיים ביום. משאיות ממוזגות-אוויר, בעלות ארבעי קירור, מגישות לפלוגות החונות במקומות מרוחקים ובודדים: בשך, פירות וירקות וכן גם קרח.

חדר-האוכל נפרד לקצינים ולחיילים ואותו מזון ניתן לכולם. המזון כשר ובחשונות הדבנות הצבאית הראשית לפי צו משכ"ל משנת 1948.

C. High Command: Education & Morale

על גנות לעלות את המוראל בקרב החיילים, ניתנים פרטי ייעול לאנשי הצבא בשרות והן לעובדי צה"ל ואזרחיים, עבור הצעות המביאות לחסכון כספי או שכלולים במבצעים.

המשכורות הנמוכות גורמות לאכזבה אצל החיילים. העלאות במשכורות נעשות בצורות שונות של תשלומים מיוחדים.

העלאת המשכורת היטיבה את המצב, והצקנת קוי-טלפון מהיחידות למקומות מרוחקים, חובורה אווירית ליוצאים לחופשה כדי לא לנתק את החייל ממשפחתו, תרמו רבות לחדמת המוראל.

GLOSSARY מ ל ו י

C. High Command: Education & Morale מוסר וחינוך

Page 31 עמוד

cause	(n)	גורם
is due to	(v)	נובע (ים)
education	(n)	השכלה
literature	(n)	ספרות
complete	(adj)	שלם (ה)
dealing with	(v)	עוסק (ה)
subject	(n)	נושא
academic	(adj)	אקדמי (ם)
able	(adj)	מוכשר (ים)
get	(v)	רוכש (ים)
knowledge	(n)	ידע
that helps		עשוי להועיל
civilian	(adj)	אזרחי (ים)
are selected	(v)	נבחר
are sent	(v)	נשלח
college	(n)	מכללה (ות)
at the expense of		על חשבון
military school (academy)		מדרשה צבאית
specialization	(n)	התמחות
military exercise		תירגול צבאי
entertainment	(n)	בידור
varied	(adj)	רב-גווני
buffet	(n)	מזנון
stand	(n)	דוכן (ים)

BEST COPY AVAILABLE

BEST COPY AVAILABLE

G L S S A R Y מ ל י מ

2. מוסר וחינוך Education and Culture

Page 31 עמוד

mobile (portable)	(adj)	נייד (ים)
offers	(v)	מציע
articles, items	(n)	מצרכים
for sale	(n)	למכר
reduced prices		במחירים כוזלים
food & beverages		מזון ומשקאות-קלים
housewares		חריטי עסק-הבית
are included	(v)	נכלל (ים)
library	(n)	ספריה (יות)
permanent	(adj)	קבוע (ות)
publishers		הוצאת ספרים
issue		מוציא לאור
pamphlet	(n)	עלון (ים)
weekly (s) (publication)	(n)	שבועון (ים)
monthly (s) (publication)	(n)	ירחון (ים)
newspaper	(n)	כתב עת
broadcast	(v)	מבדור (ת)
are shown (played)	(v)	מוצג (ים)
regularly	(adv)	בקביעות
culture & entertainment dept.		מחלקת הבידור והתרבות
on ages	(v)	מעסיק (ה)
soccer	(n)	כדור-רגל
handball	(n)	כדור-יד
basketball	(n)	כדור-סל

G L O S S A R Y   מ י ל י מ

C. High Command: Education & Morale   מ ו ס ר ו ח י נ ו ך

Page 31   עמוד

volleyball	(n)	כדור-עף
portion	(n)	מנוח(ות)
quality	(n)	איכות
quantity	(n)	כמות
meat	(n)	בשר
truck	(n)	משאית
air conditioned		ממוזג(ות)-אוויר
ice boxes		ארגזי קירור
are stationed	(v)	חוננה(ות)
distant	(adv)	מרוחק
isolated	(adj)	בודד
ice	(n)	קרח
separate	(adj)	נפרד
under rabbinical supervision		בתחננת הרבנות

Page 32   עמוד

among		בקרב
efficiency awards		פרסי ייעול
suggestion	(n)	הצעה(ות)
economy	(n)	חסכון
improvement	(n)	שכלול
dissatisfaction	(n)	אכזבה
bonus	(n)	תשלום(ים)
installation of	(n)	התקנה(ת)
distant	(adj)	מרוחק(ים)
cut off	(v)	לנתק

D. High Command: Payments & Allowances

ד. תשלומים וקצבות

משכורת היסוד הצבאית צנועה בהשוואה למשכורת האזרחית בשוק והדינה. הוספת עבור וותק, מחושבת על בסיס התשלומים החודשיים לכל דרגה ודרגה. הזכומים הולכים וגדלים עם שנות השירות עד למסגה מסוימת. התשלום עבור וותק, שנצטבר תודות להעלאה בדרגה, ניתן יחד עם התשלום הנוסף לעליה בדרגה. כמו-כן מתחשבים גם בתוספות מקצועיות לעוסקים במשפטים, ברפואה והנדסה ובמספר שטחים שכניים אחרים. משכורת היסוד של אלה האחרונים גבוהה יותר. תוספות הוותק היחסיות גדולות יותר במקרים רבים. קיימת גם שיטה מורכבת יותר של הענקות. תשלומים מיוחדים עבור שאמץ בתפקידים שונים, תוספת עבור שדות יבשתי או עבור שדות ימי. צוות הנרתם לתפקידים מקריים ובלתי נראים מראש, זוכה אף הוא לתשלום מיוחד, כמו הצנחנים או אנשי הצפרדע ואנשי הצוללות. הענקות ניתנות גם לטייסים ולימאים. הזכומים גדלים לטווחים במסגרת התעופה. אנשי שירותים אחרים כמו שבנאים ומוסחי קוד מקבלים אף הם הענקות. אנשי הקצונה המקצועית מקבלים אף הם הענקות עבור מומחיות. התשלומים ניתנים לאחד מעברו בחינות ומבחנים. אנשי שירותים אחרים זכאים אף הם לתשלום מיוחד, כמו: מדריכי המדרשות הצבאיות ומרכזי ההדרכה והאימונים. יודעי השפה והערבית מקבלים הענקה קטנה. קצבות למשפחות החיילים מבוססות על מספר התלויים ומצבן הכוסיאלי של המשפחות. התשלומים ניתנים לאנשי השירותים הסדירים, ללא הבדל בדרגות. התשלומים לבעלי משפחות מרובות ילדים, ניתנים על פי תבנית הביטוח הלאומי. קצבות משפחתיות ניתנות למגוייסיים ומשפחות מירות חובה, והזכאים, או לאלה שהם התומכים היחידים במשפחה.

D. High Command: Payments & Allowances

על המכומים מחליטים לפי הצורך, כל מקרה ומקרה לחוד. נשואים מקבלים מכום קטן עבור שכר דירה כדי לעזור בהוצאות המחיה. הדואים לרכוש דירות יכולים להשיג הלוואות ברבית נוחה וצמודות לאינדקס יוקר המחיה. תגמולים אחרים כוללים: מסי הבנסה מוקטנים, ביטוח משפחה במכום מתקבל על הדעת, הנחות בשכר-לימוד לילדים הלומדים בבית ספר חיכון ושימוש במבוניות, מרכש הצבא, ע"י קצינים בתשלומי שכירות מוקטנים.

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y מ י ל י ן

D. High Command: Payments & Allowances תשלומים וקצבות

Page 36 עמוד

modest (humble)	(adj)	צנוע(ה)
in comparison with		בהשוואה
civilian	(adj)	אזרחי(ת)
economy of the country		משק המדינה
increase	(n)	תוספת
is calculated	(v)	מחושב(ת)
rank	(n)	דרגה
maximum	(n)	מסגה
accumulated	(v)	נצטבר
taken into consideration	(v)	מתחשב(ים)
law	(n)	משפטים
medicine	(n)	רפואה
engineering	(n)	הנדסה
basic salary		משכורת היסוד
effort	(n)	מאמץ
is engaged	(v)	נרחם
unexpected	(adj)	מקרי(ים)
unforseen		בלתי נראה מראש
gain	(v)	זוכה
mechanic	(n)	מכונאי(ם)
eternal	(n)	קשר
entitled		זכאי(ם)
dependant(s)	(n)	תלוי(ים)
difference	(n)	הבדל
support		תומך(ים)

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

D. High Command: Payments & Allowances   ד. תשלומים וקצבות

עמוד 37 Page

separately	(adv)	לחוד
married people	(n)	נשואים
amount	(n)	סכום
rent		שכר דירה
living expenses		הוצאות מחיה
interest	(n)	ברבית
easy	(adj)	נוח(ה)
linked	(v)	צמוד
cost of living index		אינדקס יוקר המחיה
benefit(s)	(n)	תגמול(ים)
income-tax		מס-הכנסה
family insurance		ביטוח משפחה
reasonable		מתקבל על הדעת
tuition		שכר-לימוד
property	(n)	רכוש
rent payments		תשלומי שכירות

E. High Command: Quartermaster Branch

ה. אגף האספסנאות (א"א)

אגף האספסנאות הוא אחד האגפים במטה-הכללי של צה"ל, אשר מופקד על מעולות האספסנאות הכוללות: מתן סיוע חומרי לקיומו של צה"ל ולמילוי משימותיו, ייצור, בנייה, רכישת, תחזוקה והסעים.

מדי

פרט למדי הימאים ולחלבושת מיוחדת לכמה סוגי קצונה, אותם מדים נתנים לקצינים ולחיילים (גברים ונשים). ורק סמלי הדגות מדיילים בין חייל לחייל. מדי חיל-הים, חיל-היבשה וחיל-האוויר זהים אך שונים בצבעם. החלבושת הצבאית מתחלקת: לחבושת צבאית שלמה, לחבושת צבאית למחצה וחלבושת קרבית.

המדים והקצינים כוללים חולצה ומכנסי כותנה בצבעי ירוק-זית לחיל-היבשה וחום-בהיר (בג') לחיל-האוויר. לחיל-הים שתי מערכות מדים: אחת לבנה ואחת שחומה. המדים החורפיים הם לפי האופנה הבריטית: ז'קט קרבי (בטלדרס) ומכנסים מצמר עבה.

מדי חיל-היבשה הם בצבע זית בגוון מוכתם. לחיל-הים מדים כחולים כהים ולחיל-האוויר מדים בצבע כחול בינוני.

החלבושת והקצינים למחצה כוללת חולצה ומכנסי דקרוץ במקום כותנה. המדים בצבע חום בהיר (בג') ניתנים לכל שלושת החילות.

החלבושת החורפית למחצה כוללת חולצת צמר פוליאסטר ומכנסים בצבע ירוק לחיל-היבשה, כחול-כהה לחיל-הים ואפור-כחול לחיל-האוויר.

החלבושת החורפית הקרבית היא כמו הקצינית וצבעה ירוק. דברי הלבשה אחדים מונפקים לפי הצורך. מעילי חורף ומעילי גשם הם פריטים סטנדרטיים. ישנם גם מעילים, חתוננים וגופיות חמים.

פלוגות השדה משתמשות בחלבושת הסוואה, מצויירת תבניות נמרים.

מדים מיוחדים: כוללים ז'קט בצבעי כחול-לבן מעורבים, ומשתמשים במ

E. High Command: Quartermaster Branch

רק במקרים ובהזדמנויות מיוחדות ע"י חיל משמר הנשיא, חיל משמר ראש הממשלה וחיל משמר הנספחים השונים הממשטים בחוץ-לארץ. כביסוי ראש ממשטים בכופתת שירות, בתוספת לחלבושת הצבאית המלאה.

חלבושת הקרבית כוללת כובע סקס מסוג כובעי שחקני כדור בסיס. צבע הכופתת של חיל-האוויר הוא אפור-כחול, שחור לחיל-הדיון ולחיל-תותחנים, אדום לחיל-הצנחנים ותאקי לחילות האחרים. נשים בחיל-היבשה ובחיל האוויר לובשות חלבושת קיצית הכוללת ו'קס קצר שרוולים והגיע באורכו לירכיים וחצאית בצבע בג'. חיילות חיל-הים לובשות חולצה וחצאית בלבן. בחורף לובשות החיילות ו'קס 3/4 וחצאית בירוק-זית, לחיילות חיל-הים וחיל-האוויר שים בבחול.

G L O S S A R Y . . . . . מ י ל י

E. High Command: Quartermaster Branch   ה. אגף אמצאות

Page 40   עמוד

in charge of		מופקד
allocating means		מתן סיוע חומרי
its existence	(n)	לקיום
production	(n)	ייצור
construction	(n)	בניה
acquisition	(n)	רכישה
maintenance	(n)	תחזוקה
transportations	(n)	הסעים
uniforms	(n)	מדים
except		פרט
outfit (dress)	(n)	חלבושה
similar		זהה(ים)
different	(adj)	שונים
semi		למחצה
battle dress		חלבושה קרבית
cotton pants		מכנסי כותנה
olive-green	(adj)	ירוק-זית
light-brown	(adj)	חום-בהיר (בנ')
sets of uniforms		מערכות מדים
dark-brown	(adj)	שחום(ה)
heavy wool		צמר עבה
spotted	(adj)	מוכתם
dark blue	(adj)	כחול-כהה
greenish	(adj)	ירקרק
are issued		מונפק(ים)

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

E. High Command: Quartermaster Branch   ה. אנף אמטנאות

Page 40   עמוד

camouflage uniform	חלבושת הסוואה
leopard spots	חברבורות נפרים
mixed	מעורבבים (adj)

Page 41   עמוד

ceremony	טקס (ים)
guard corps	גיל-סער
head cover	כיסוי-ראש
beret	כובע (n)
sleeve(s)	שרוול (ים)
hip(s)	ירך (יים)

F. High Command: Intelligence

1. אגף המודיעין

המודיעין הצבאי הנו "המוצר הסופי" המוקבל: מאיסוף, הערכה, ניתוח, עיבוד ופיענוח של אינפורמציה על אויבים במועל או בבוח, ועל איזורי קרבות ממשיים או אפשריים. אינפורמציה שיש לה ערך מידי, או לצרכי תכנון צבאי, או לפעולות צבאיות. המונח "מודיעין" מתקשר עם נושאים רבים בתחום הצבאי והבטחוני של המדינה.

לפי סקר מומחים, מבין הילות האוויר והדיון והצנחנים, שירות המודיעין הוא היעיל ביותר. רשמית מחולקים שירותי המודיעין לחמישה חלקים:

1. "מוסד" שווה בערכו למוכנות הידיעות הצרכיות ואפיקאית. סוכניו פועלים בזמן-לארץ ומדווחים ישירות לראש מחלקת הבטחון. ברשותו של "מוסד" שתי מחלקות, האחת היא מחלקת איסוף ידיעות והשנית היא מחלקת מבצעים. כידוע, מחלקת המבצעים היתה אחראית לביצוע חשיפת אדולף אייכמן ועקבה אחרי המדענים הגרמניים, שעברו למען נאצר. כידוע נמנה המרגל הישראלי הידוע אלי כהן על מחלקה זו.
2. "מודיעין", היא המחלקה העוסקת רובה ככולה במודיעין צבאי. כל אינפורמציה בעלת ערך צבאי, הנוגעת לאויב או לאיזור הפעולות, אצל לאחד עיבודו היא הופכת למודיעין צבאי.
3. המחלקה למתקן ולמטענים, מסוגלת למסדד הזוץ ואחראית בעיקר ללימוד המצב המדיני בארצות ערב השכנות.
4. הא.ב. שירות הבטחון הפנימי והחיצוני של ישראל.
5. משרד החקירות, במקביל לש.ב. הוא הגוף המבצע חקירי השגחה ובאסר. השירות הנ"ל מנוהל ע"י "הממונה הישמי לשירותי בטחון המדינה",

F. High Command: Intelligence

שעליו מפקחת הוועדה והצומצמת לענייני בטחון מטעם הכנסת.
כשנשאל רב-אלוף משה דיין, יום אחד לאחר נצחון מלחמת ששת הימים,
לתפקיד המודיעין הישראלי, ענה: "כל מה שיש ביכולת: להגיד הוא,
סתפקיד המודיעין הישראלי לא היה פחות חשוב מתפקידי חיל-האוויר והצביון."
לאחר שהוחלט לתקוף את המצרים ביום שני ה-5 ליוני, בשעה 7.45 בבוקר
לפי שרון מצרים, היה חיל-האוויר המצרי עדיין במצב של כוננות
ממושבת, רגוע ופירני, והטייסים המצרים הלכו לאכול את ארוחת הבוקר שלהם.
הרדיו הישראלי קרא בשבית לפייסים המצרים וייעץ להם להטיל את
מצבותיהם לים. כמו-כן קרא להם הדובר בשמותיהם.
לזכותו של המודיעין הישראלי יש לזקוף עובדה נוספת: במלחמת
ששת הימים הגיעו ידיעות מהיבד המצרי, באמצעות סוכן ריגול ישראלי,
שדיווחו במדויק על מקום הימצאו של חיל-התותחנים ותנועת טנקי האויב.

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

F. High Command: Intelligence   ו. אנף מודיעין

Page 44   עמוד

final result		מוצר סופי
collection	(n)	איסוף
evaluation	(n)	הערכה
analysis	(n)	ניתוח
processing	(n)	עיבוד
decoding	(n)	פיענוח
activity	(n)	בפועל
by strength	(n)	בכוח
actual	(adj)	ממשי (ים)
potential	(adj)	אפשרי
value	(adj)	ערך
immediate	(adj)	מיד
term	(n)	מונח
relates to	(v)	מחקש
area	(n)	תחום
survey	(n)	סקר
efficient	(adj)	יעיל
officially	(adj)	רשמי (ת)
institution	(n)	מוסד
equivalent	(adv)	שווה
agency	(n)	סוכנות
agent	(n)	סוכן
function	(v)	פועל
reports	(v)	מרווח

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

F. High Command: Intelligence   1. אגף מודיעין

Page 44   עמוד

followed	(v)	עקב(ה)
for	(prep)	למען
mostly		רובה ככולה
research	(n)	מחקר
documentation	(n)	מסמכים
associated with	(v)	מסונפת
internal	(adj)	פנימי
external	(adj)	חיצוני
investigation(s)	(n)	חקירות
parallels	(v)	מקביל
the executing body		הגוף המבצע
surveillance	(n)	השגחה
arrest	(n)	מאסר
is directed	(v)	מבוהל
appointee	(n)	ממונה

Page 45   עמוד

committe	(n)	וועדה
reduced	(adj)	מפומפם(ת)
on behalf, in the name of		ממעם
was asked	(v)	נשאל
victory	(n)	נצחון
all that I can say		כל מה שביכולתי להגיד
was decided	(v)	הוחלט
to attack	(v)	לתקוף
relaxed, calm	(adj)	רגוע
vigilant, wakeful	(adj)	עירני

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

F. High Command: Intelligence   1. אגף מודיעין

Page 45   עמוד

advised	(v)	ייעץ
to drop	(v)	להטיל
credit	(n)	לזכות
to consider	(v)	לזקוף
fact	(n)	עובדה
by means of		באמצעות
exactly	(adv)	במדויק

G. High Command: AGAM - Branch of General Headquarters

ד. אגף המטה הכללי (אג"מ)

אגף המטה הכללי (אג"מ) מופקד על עיצוב תורת הבטחון של צה"ל, על התכנון, האירגון, התיאום והביצוע של תבניות המלחמה, על תבניות העבודה ותבניות האימונים, של אמצעי הלחימה ושל כוננות צה"ל.

האיסטרטגיה היא חלק מתורת הבטחון ונובעת ממדיניות הבטחון של ממשלת ישראל, שתכליתה להתוות את הדרכים לארגונם ולהפעלתם של האמצעים העומדים לרשות המדינה לשם קיום בטחונה.

איסטרטגיה כללית

עיקר תורת האיסטרטגיה הישראלית מבוסס על התקפה ותבסיסי מלחמה בזק. תבסיסי התקפה דרושים להגנתה של מדינת ישראל עקב מצבה הגיאוגרפי ויבשתה הצרה, שאינה מאפשרת נסיגה לצנאה.

מרכזי העצבים של ישראל כמו שדות התעופה, הפעולות המזויינות, מחסני הנשק והבסיסים השונים, לא רק, שהיו פגיעים ביותר, לפני מלחמת ששת הימים, להמצאות מן האויר, אלא שהיו גם בסווה תותחי ואויב.

תבסיסי מלחמה בזק, היו לצו השעה, בשל מקורותיה הכלכליים והצומצמים של ישראל, שלא איפשרו להמשיך בקרבות לתקופה ממושכת ביותר. עקב גיוסם של כ-12% מהאוכלוסיה הצעירה והפעילה, ששיתק את המדינה, מלחמת הבזק ואימונם האינטנסיבי של החיילים לשדותיהם השונים, המכו לעניין שבחירת.

הקרבות הממושכים ומלחמת אחת נגד עשר לא יכלו להמשך יותר מחודש, ללא מכנת התמוטטות. סגורים בגבול היבשתי, יכולים הישראלים לקוות לעזרה רק מהים.

חיל-הים הישראלי שלעצמו עדיין חלש ואינו יכול לערוב לחומש השיש הישראלי.

1. High Command: General Headquarters Branch "מטה הכללי"

is in charge of	(v)	מופקד
chaplain, forming	(n)	עיצוב
security strategy		חזרת הבטחון
planning	(n)	הכנון
organizing	(n)	ארגון
coordinating	(n)	תיאום
carrying out	(n)	ביצוע
readiness	(n)	כווננות
strategy	(n)	איסטרטגיה
results, is derived from	(v)	נובע
policy	(n)	מדיניות
its purpose, its objective		הכליח
to outline	(v)	להחיות
is based	(v)	מבוסס
attack	(n)	התקפה
tactic	(n)	הכמים
elite warfare		טלחמת בוק
because of		עקב
narrow	(adj)	צר (ה)
retreat	(n)	נסיגה
nerve centers		מרכזי עצבים
armed operations		פעולות מזוינות
weapons depot		מחסן נשק
vulnerable	(adj)	פגיע

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

G. High Command:General Headquarters Branch ז. אגף מטכ"ל

Page 49   עמוד

bombing	(n)	הפצצה
range	(n)	טווח
the need of the hour		צו השעה
resources	(n)	מקורות
paralized	(v)	השתיק
matter of necessity		ענין שבהכרח
to prohibit	(v)	להדיר
danger	(n)	סכנה
collapse	(n)	התמוטטות
to guarantee	(v)	לערוב

ת. המטה המקצועי הראשי

המטה המקצועי הראשי כולל את ראשי השירותים השונים אשר משמשים כיועצים מומחים למטכ"ל ולראשי האגפים, ומייצגים את הדרג המקצועי העליון.

המטות המקצועיים הראשיים נתואמים ומכוונים בפעולותיהם ע"י ראשי השירותים במטה הכללי.

השירותים השונים הם: חינוך והשכלה, השירותים הדתיים, השיטוט הצבאי, חיל-נשים, חיל-הספקה, חיל-חימוש, חיל-רפואה, חיל-קשר.

השירותים העיקריים בצה"ל הם: חיל-הספקה, חיל-חימוש, וחיל-רפואה ומשרתים את שלושת זרועות צה"ל.

את חיל-האוויר והיל-הים משרתים בטוגי נשק וציוד מיוחדים.

בעוד חיל-הספקה אחראי למזון, לבוש, מספק ומוביל את חיל-היבשה, היל-החימוש מבצע חיקוני נשק ורכב ומספק תחמושת.

מטעם רב של מחסני משנה ובתי מלאכה פוזרים איסטרטגית במרחבי הפיקוד השונים. צוותות מוקטנים, רבוללים מומחים וטכנאים, מוצבים ביחידות לפי הצורך, ובתי מלאכה קטנים מפוזרים לאורך הדרכים העיקריות במרחבי המדינה.

נעזרים רבות באזרח בעל המקצוע אשר עיסוקו בעוללות וקשורות בתפקידי חירום צבאיים.

מחלקת עבודות ציבוריות (מע"צ - אזרחית) נחשגיה, מוסכיה, ציודה, רכבה המיוחד ועובדיה המקצועיים והמאומנים נדרשים לצה"ל בשעת הצורך.

חיל-ההנדסה קולם לקרבו כוח יודם רב בו הוא משתמש לתפקידים מיוחדים. אזרחים העומקים בעבודות השכל, סניטציה, עבודות מים ושירותים אחרים מתגייסים על ציודם.

G L O S S A R Y מ ל י ן

ת. המטה המקצועי הראשי H. Main Service Corps Headquarters

עמוד 52 Page

expert(s)	(adj)	מומחה(ים)
supreme professional echelon		דרג מקצועי עליון
are directed	(v)	מבווין(ים)
supply corps		חיל-הספקה
ordnance corps		חיל-חימוש
while		בעוד
food	(n)	מזון
clothing	(n)	לבוש
transports	(v)	מוביל
amunition	(n)	החמושת
secondary depots		מחסני משנה
workshop	(n)	בית מלאכה
are scattered		מזוררים
technician	(n)	טכנאי
assigned	(v)	מוצבים
one is helped (served)	(v)	נעזר
activity	(n)	עיסוק
emergency	(n)	חרום
public works		מחלקת עבודות ציבוריות (תא"צ)
civilian	(adj)	אזרחית
garage	(n)	מוסך
trained	(n)	מאומן
requisitioned	(v)	נדרש
absorbs	(v)	קולט
sanitation	(adj)	סניטציה

Main Service Corps Headquarters Functions

חינוך והשכלה   General Education & Vocational Training

צה"ל ממלא תפקיד חשוב בחיי החייל, בחינוכו, בהשכלתו ובאימונו האזרחיים. צה"ל משמש גם כבית-ספר לשפה העברית לחיילים, ולאמצעי לחימה ליסודות שונים של האוכלוסיה המציגים גוש אחיד והומוגני. צה"ל מוציא לאור שורה של עלוני ידיעות ספרותיים צבאיים וכן גם הוצאות מודפסות המוצגות ברבים.

אין חייל בשורות צה"ל, העוזב את הצבא ללא השתלמות בחינוך יסודי. חשומת-לב רבה מופנית להדרכה בצה"ל, שאחד וצה"ל קולט עולים חדשים וצעירים, שמעולם לא קיבלו הדרכה והכשרה מתאימות בארצות מוצאם ואשר עליהם להכין עצמם לקראת סביבוים החדשה ולתרבותה וכן גם לשפה החדשה. כדי לשלב את העולים החדשים בחיי המדינה הוחלט להדריך אותם לאנשים יוצרים ואוהבי ארצם, וזאת בדרך דמוקרטית, שהפכה להיות לאחד מעמודי התווך של יסוד הצבאיות בישראל.

הונהגו קורסים של חובה בעברית, תנ"כ, ישראל והיסטוריה כללית, גיאוגרפיה, מתמטיקה ואזרחות. כל אלה מביאים את המגוייס לרמה מינימלית של חינוך יסודי.

קורסים אלה נלמדים מספרים, שהוכנו במיוחד על-ידי הצבא כ-1.500 חיילים סיימו בשנה שעברה ביה"ס (בית-הספר) להשכלה, שכלל גם 100 חיילים מעדות המיעוטים, ו-4.500 חיילים סיימו את הקורס לעברית.

תלמידי בתי-ספר אלה מבליים את שלושת החודשים האחרונים של השרות בביה-ספר זה. הביתות מסיימות לימודיהן בהצלחה.

אין ההשכלה הצבאית מוגבלת ללימודי הציתה בלבד. כשיחידה מודרכת בשטח (במדה), קודם כל עליה ללמד על השטח הזה.

למטרה זו הוציא צה"ל שורה שלימה של עלונים וחוברות המבסות את כל

חינוך והשכלה General Education & Vocational Training

המחדש וקיים בארץ מאז ועד עתה.

שיטה זו אימצה גרוד, שנשל על עצמו צעדה ל-200 מילין, בה היה עליו לעבור ששחים גדולים של מדבר.

בתחילה חולק הגדוד לחשע-עשרה כיתות בהתאם לרקע חינוכו של כל חייל וכך במשך כעשרה ימים למדו בעזרת הדצאות וסרטים על המקומות בהם יעברו בזמן הצעדה. כן למדו החיילים על האירועים, שאירעו במקומות הנ"ל בזמן התנ"כ ובזמן החדש, מה הן תכניות הפיתוח של השטח, התעשייה המתפתחת שם והשימוש בה וכן נקודות אחרות החשובות לחייל. בזמן הצעדה היה לכל מפקד כיתה גליון עם עובדות, שבו נעזר כדי להסביר לחייליו את המקומות שעברו. בזמני חניות, הדצו המפקדים על סביבות האיזור ושאלו חידות, על מנת לבחון את ידע יחידותיהם. בערבים, מטביב למדורת המחנה, נלמדו שירים חדשים והקשרים במקומות, שעברו בהם במשך אוהו יום וכן גם סופרו אגדות עתיקות. הדוכה מפרכת זו נשארה תקוקה בזכרוננו של החייל וע"י כך התאחדו החיילים בזכרונות משותפים וידע משותף.

הצבא משתמש באומנים ובאנשי חרש המומחים בעשרות מקצועות, אשר חלק מהם נביא תועלת לחייל בחייו האזרחיים לאחר שיתדורו מהצבא. הגידול הטכנולוגי ודרישותיו המדעיות של צה"ל הולוכו לקראת פיתוח בחי-סר קדם-ברותיים (טרומ-צבאיים) לחיל-היבשה, לחניכי חיל-הים וגם לחיל-החימוש ולמכנאי חיל-האוויר.

שיטות וטכניקות של חינוך הם חלק מהתחלמות בכל קורס פיקודי. החינוך החיכוני הפך לגורם חשוב להשגת העלאה בדרגה.

אלפי קצינים וחיילים יכולים לקבל השכלת חינוס בזמן שרותם. ספרי לימוד הניתנים חינוס ועלוני מבחן מיוחדים מעודדים את החייל להתחיל בקורסים כאלה.

חיילים בצבא הסדיר מקבלים 50% (אחוז) הנחה בשכר לימוד במוסדות

ההשכלה הגבוהים.

למעלה מבאה חיילים לומדים בשכניון ובאוניברסיטה העברית. אחדים נשלחים לחו"ל (לחוץ-לארץ) להשתלמות באוניברסיטאות ובמכללות הטכניות, כתוספת לעשרות קורסים צבאיים קונבנציונליים (מקובלים).

קצינים בבירים מקבלים קורסים בנושא ואחשבה והאידיאל היהודיים ועל תפקידה של התרבות היהודית במשך הדורות. קורסים אלה ניתנים ע"י צוות אוניברסיטאי מובחר.

ניתנים גם קורסים ביחסי משל, המעודדים קצינים ללמוד גם שפות זרות.

כל המפקדים ללא יוצא מדבלל מקבלים הדרכה מיוחדת בפדגוגיה במשך

הקורס על מנת לאפשר להם לפעול לעיתים כמחנכים לאנשיהם.

מפקדי הפלוגות ומפקדי החלקות נוחנים הדצאות שבועיות ליחידותיהם

על הצבא ומטרות האומה והמדינה, על מדיניות חוץ ובעיות מבית, על

התפתחות ענייני הבטחון בישראל והבטחון הבינלאומי.

כל קבוצת חיילים המעוניינת בנושא מיוחד, מגישה בקשה למפקדה להקים

חוג ללימוד אותו נושא ולקבל מדריכים מוסמכים ומגימנים בנושא

המבוקש. כ-50 חוגים כאלה קיימים כבר בצה"ל.

קרוב ל-1300 בנות הודרכו בקורסים להוראה וצורפו לרשת החינוך הארצית.

על-פי סכם עם שר החינוך והתרבות, נדחה שירותן, של סטודנטיות עד

לסיום לימודן ולאחר מכן הן משרתות כמורות מוסמכות וכך אין לצה"ל

צורך להנהיג קורסים להדרכת מורים.

בדרך זו או אחרת יש ביכולתו של צה"ל לדאוג לחיילות לסיים את לימודיהן

התיכוניים ולהפנותן, יחד עם המורות המוסמכות המשרתות בצבא, ללמד

בישובי הספר ובבפרי העולים החדשים.

בדרך זו, הן ממלאות את החסר בצוות מורים בבתי-הספר במקומות

המרוחקים.

צה"ל מוציא לאור שבועון בשם "במחנה" ומנהל תחנת שידור עצמאית.

חינוך ותרבות

איך תחנה זו מתכוונת לשרת רק את הצבא עצמו, כיוון שהחכניות
הניהנות בתחנה זו הן על אירועים צבאיים שונים, ומענינות גם
את האוכלוסיה האזרחית.
חיל-הים, חיל-האוויר, נח"ל וגדנ"ע מוציאים לאור סורה של
עלונים טפרותיים וצבאיים וכמו-כן גם הוצאו שונות המופצות
ברבים.
שבועון מיוחד לחייל הדתי וירחון מדעי בשם "מערכות" וח"א (חיל-
אוויר) המביאים לקצינים ידע טכני צבאי.

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל ו י מ י ל ו י

חינוך והשכלה Educational Training

עמוד 11 Page

homogeneous group	גוש אחיד
published, issues	מוציא לאור
publications	הוצאות מודפסות
are distributed	מופץ (v)
publicly	ברבים
completing	השחלמות (u)
completed	מוסנית (v)
training	הדרכה (u)
cover	מעולם (adv)
qualification	הכשרה (u)
environment	סביבה (u)
structure	הרכבה (r)
combined	לסלב (v)
productive	אנשים יוצרים
structure	הפכה (v)
central pillar	עמוד תווך
basic	יסוד (u)
structure	צבאיות (u)
structure	הונהג (v)
structure	חובה (u)
structure	אזרחות (u)
structure	עדות המיעוטים
structure	מוגבל (ח) (v)
structure	למסרה
structure	מכסות (v)

GLOSSARY מ ל ו ן

General Education & Vocational Training חינוך וּמְסֵלָה

Page 55 עמוד

that which occurs		המְתָרֵשׁ
existing	(v)	קיים
since then till now		מֵאָז וְעַד עַתָּה
adopted	(v)	איֻמַּץ
undertook	(v)	נִסַּל עַל עֲצָמוֹ
march	(n)	צֵדָה
was divided	(v)	חולק
squad	(n)	כִּיתָה
background	(n)	רִקַּע
lectures	(n)	הִרְצָאוֹת
movies	(n)	סְרָטִים
events	(n)	אִירֻעִים
that occurred	(v)	שֶׁאִירָעוּ
development	(n)	פִּיתּוּחַ
industry	(n)	הַעֲשִׂיָּה
facts sheet		גִּלְיוֹן עֹבְדוּת
to explain	(v)	לְהַסְבִּיר
rest	(n)	חֲנִיָּה
they lectured	(v)	הִרְצּוּ
riddles	(n)	חִידוֹת
camp fire		מִדּוּרַת הַמַּחֲנֶה
were told	(v)	טוּפְרוּ
ancient legends		אַנְדוּת עַחֲיָקוּת
hard	(adj)	מְסֻרָּת (n)
engraved	(v)	תְּקוּס (ה)
united	(v)	הִתְאַוּדוּ
common memories		זְכֵרֹנוֹת מְשֻׁתָּפִים

G L O S S A R Y מ ל י ל י ן

General Education & Vocational Training חינוך והשכלה

Page 55 עמוד

common experience		ידע משותף
skilled worker	(n)	אומן
craftsman	(n)	איש חרושת
in dozens of skills		בעשרות מקצועות
useful		חועלת
growth		גידול
technological	(adj)	טכנולוגי
scientific requirements		דרישות מדעיות
led toward	(v)	הוליכו לקראת
para-military	(adj)	קדם-שירותיים
cadet (cadets of)	(n)	חניך (י)
factor	(n)	גורם
in obtaining		להשגת
promotion in rank		העלאה בדרגה
encourage	(v)	מעודד (ים)
reduction	(n)	הנחה
tuition	(n)	שכר לימוד

G L O S S A R Y   מ ל י ל י ן

General Education & Vocational Training   חינוך והשכלה

Page 56   עמוד

are sent	(v)	נשלחים
overseas	(n)	לחוץ-לארץ
advanced study	(n)	השכלמות
as addition		כחוספת
during the ages		במשך הדורות
outstanding	(adj)	מובהק
military gov't relationship		יחסי ממשל
without exception		ללא יוצא מכלל
pedagogy	(n)	פדגוגיה
educator	(n)	מחנך (ים)
company	(n)	פלוגה
platoon	(n)	מחלקה
weekly	(adj)	שבועי (ות)
group	(n)	קבוצה
applies a request		מניש (ה) בקשה
to establish	(v)	להקים
study group	(n)	חוג
teaching	(n)	הוראה
educational system		רשת חינוך
according to		על-פי (עמ"י)
agreement	(n)	סכם
extended		נדחה
independent	(adj)	עצמאי (n)

Main Service Corps Headquarters Functions

Canteen Service & Entertainment

שק"ם ובידור

צה"ל מקדיש תשומת-לב מרובה ללקות הבידור, במטרה לעודד ולרומם רוחן של היחידות השונות, ולשם ריכוז בני העדות השונות, לגוף חברתי צבאי מוצק ואחיד.

הופעות לקות הבידור הצבאיות, נערכות בבסיסים השונים, ועדבי סרטים וקונצרטים, מאורגנים אף הם.

לקות דרמטיות ותזמורות שונות, עורכות מופעים אמנותיים, בהיותן משולבות במסגרת המילואים.

סידור זה, יעיל מאד ואינו גורם להפרעות בעבודתו ודגילה של האמן.

שירה בציבור, ריקודי-עם ומסיבות, מאורגנים ע"י לקות הבידור השונות בליווי אקורדיון, חליל, מפוחית-פה ותוף-יד.

היחידות הצבאיות מאמצות לעתים כפרי עולים חדשים, בעוד המושבים הגדולים והערים השונות מאמצים את יחידות הצבא.

וכן, בצוותא, חוגגים אנשי-צבא ואזרחים, אירועים ומופעים חגיגיים בדרך ישראלית טיפוסית.

הוועד למען החייל, תומך לרוב בפעולות הבידור, והגו למעשה אירגון ציבורי מתנדב, שעבודתו מתואמת, ובחלקה אף ממומנת ע"י אכ"א מטעם המטכ"ל.

הוועד למען החייל וקיים מועדונים, מסעדות ואכסניות במחירים מוזלים בערים הגדולות, למען החיילים בחופשה וכן גם מרכזי תרבות ובידור בבסיסים השונים.

תקנינות העומדות לרשות אנשי צה"ל הן לנוחיות החייל ומשפחתו, יגהן ניתן להשיג מצרכים וצרכי בית במחירים זולים.

בחקופת העליה ההמונית, לא היה זה דבר נדיר, למצוא שמתוך פלוגת

רובאים, 70% שובצו כ"מקרים סוציאליים". מתוך כך, ניתנה, חומת-לב מיוחדת לבעיות הסוציאליות שהתעוררו.

במסגרת הבעיות המקד פצמו געור בקצין השלישות. בעזרת קצין לעניינים תברתיים הבקיא בעניינים הנ"ל, טיפלו בכל מקרה ומקרה.

כידוע, תנאי מקד היחידה תמיד לייצוק.

לעיתים קרובות, דברי שבה ועידוד עשויים לפתור בעיותיו.

קצבות למשפחת החייל ניתנות מיד ולפי שיקולו של השלטון הצבאי ובהתאמת המקד. לאור הקירה מיוחדת, מחליפה וועדת מסכ"ל קבועה על הקצבות מיוחדות.

קופת חגמולין והלוואות עומדת תמיד לרשות החייל במקרה ומצבו החופשי קשה. במקרים מיוחדים עשוי המקד, לפי שיקולו, להעניק פבעת ימי חופשה. ובמקרים יוצאים מכלל גם להמליץ על 30 ימי חופשה בתחלום מלא.

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y מ י ל ו ן

Canteen Service & Entertainment עק"ם ובידור

Page 62 עמוד

devote	(v)	מקדיש
entertainment group	(n)	להקה (וח)
solid	(adj)	מוצק
performance	(n)	הופעה
show(s)	(n)	מופע
artistic	(adj)	אמנותי (ים)
being part of	(adj)	משולב (וח)
public singing		סירה בציבור
folk dances		ריקודי-עם
accompaniment	(n)	ליווי
flute	(n)	חליל
harmonica	(n)	מפוחית-פה
tanbourine	(n)	חוף-יד
disturbance	(n)	הפרעה
adopt	(v)	מאמץ (וח)
to either	(adv)	בצוותא
celebrate	(v)	חוגג (ים)
event	(n)	אירוע
festive	(adj)	חגיגי (ים)
typical	(adj)	טיפוסי (ח)
support	(v)	תומך
volunteer	(v)	מתנדב
is coordinated	(v)	מתואם (ח)
is financed	(v)	ממומן (ח)

G L O S S A R Y   מ י ל ו ן

Canteen Service & Entertainment   שק"ם ובירור

Page 62   עמוד

club	(n)	מועדון(ים)
hostel(s)	(n)	אכסניה(ות)
reduced prices	(adj)	פחירים מוזלים
vacation	(n)	חופשה
culture	(adj)	תרבות
mass immigration		עליה המונית
rare	(adj)	נדיר

Page 63   עמוד

rifle company		פלוגת רובאים
were classified	(v)	שובצו
in solving	(n)	פתרון
is aided	(v)	נקזר
assistant chief of staff G1 (personnel)		קצין שלישות
social affairs		חברתי
well versed	(adj)	בקיא
handled	(v)	סיפל(ו)
consultation	(n)	ייעוץ
praise	(n)	שבח
encouragement	(n)	עידוד
allowance	(n)	קצבה(ות)
consideration	(n)	שיקול
military authorities		שלטון צבאי
recommendation	(n)	המלצה
investigation	(n)	חקירה

G L O S S A R Y   מ ל י ל י

Canteen Service & Entertainment   מק"ם ובידור

Page 63   עמוד

Funds	(n)	הקצבה
assistance fund		קופת הנמולין
financial situation		מצב חומרי
to grant	(v)	להעניק
to recommend	(v)	להמליץ
with full pay		תשלום מלא

Main Service Corps Headquarters Functions

Religious Services

שירותים דתיים

עניני דת מנוהלים ע"י הדבנות הצבאית. הדב הצבאי המוסמך למלא תפקיד של קצין מטה מקצועי במקדח עוצבה, או במקדח חיל האוויר, או במקדח חיל הים, ומשמש עוזרו ויועצו של המפקד בכל עניני דת.

הזמן הדרוש לחייל דתי לתפילתו הוא קודש בצה"ל. חוקי כשרות קריניים נהוגים בכל מטהי הצבא ונקשים חתה ושנחה משגיחים מוסמכים ממעט הדבנות הצבאית.

חשבת הוא יום מנוחה, אפילו בעיצומם של האימונים המתנהלים במלוא הקצב.

לילות שבת וחגים חוגגים לפי המסורת. תקן אחיד בכל בתי-הכנסת והצבאיים. התפילות והמקסים אחידים. צה"ל מעודד את לימודי דת. בשבת ביקורים במקומות הקדושים, מבקרים לכל יחידה את שמעו. בתי-הכנסת מצויידים כהלכה בתשמישי קודש וכל חייל מקבל ספר תנ"כ, שהוא מורשת אבות ויסודה המאחד של האומה. הודעותיה של הדבנות הצבאית עם צה"ל: על פירותיו, כוונותיו ודוח המדומה השוררת בו היא מוחלפת.

G L O S S A R Y   מ י ל ו ן

Religious Services   ש י ר ו ת י ם   ד ת י י ם

Page 67   ע מ ו ר

administered	(v)	מנוהל(ים)
military rabbinate		רבנות צבאית
the military rabbi		הרב הצבאי
qualified	(adj)	מוסמך
aids	(v)	עוזר
prayer	(n)	תפילה
holy	(adj)	קודש
kosher rules		חוקי כשרות
strict	(adj)	קפדני(ים)
directed	(v)	נהוג
kitchen	(n)	מטבח
supervision	(n)	השגחה
supervisor	(n)	משגיח
rest	(n)	פנוחה
during	(prep)	עיצומם
in full intensity		במלוא הקצב
observance	(n)	חקן
synagogues	(n)	בתי-כנסת
ceremony	(n)	טקס
significance	(n)	משמעות
ritual articles		חשמישי קודש
heritage of the patriarchs		מורשת אבות
uniting foundation		יסודה המאוחד
nation	(n)	אומה
identification	(n)	הזדהות
high spirit		רוח מרוממת
is total	(adj)	מוחלטת

Main Service Corps Headquarters Functions

Military Police

מ ש ט ר ה צ ב א י ת

ייעודה של המשטרה הצבאית לשמור על הסדר והשמעת בצבא,
לפקח על קיום החוק הצבאי, לפקח על קיום חוקי התנועה בדרכים,
לפקח על התנועה ועל כיוונה, לטפל בעצירים ומבויי מלחמה
ולערוך חקירות.
בפעולותיה השונות, מטפלת המשטרה הצבאית בהחדרת השמעת
לחיילים הנמצאים מחוץ ליחידותיהם.
אין המשטרה הצבאית נתקלת בבעיות שמעת הקיימות ברוב הארצות,
מאחר ולמעשה לא קיימת בעיית שכרות והתפרעות.

G I S S A R Y   מ י ל י ן

Military Police   מ ש ט ר ה   צ ב א י ת

Page 69   עמוד

assignment, mission	(n)	ייעוד
order	(n)	סדר
to oversee	(v)	לפקח
observance	(n)	קיום
military law	(n)	חוק צבאי
soldier under arrest	(n)	עציר (ים)
war captives	(n)	שבויי מלחמה
preserving	(n)	החזרה (ח)
encounter	(v)	ניקול (ח)
drunkenness	(n)	טיכרות
going wild, disturbance	(n)	התפרעות

Main Service Corps Headquarters Functions:

השיפוט הצבאי (בחי-דין צבאיים) Military Courts

בחי הדין הצבאיים מבוססים בעיקר על חוקי ההגנה ועל-פי הנחיות שר הביטחון, שנחקבלו כחוקתה הצבאית של מדינת ישראל. מאז וארגון ההגנה וארגוני המחתרת האחרים השתמשו בתקנונים חוקיים בלתי מאומצים לדרישות צה"ל, נעשו כמה שינויים בתקנונים הנ"ל ונקבעה חוקה צבאית של צה"ל ב-21 ליוני 1955, נכנסה לתוקפה ב-1 לינואר 1956.

החוקה הצבאית מחולקת ל-10 חלקים ומכילה כ-546 סעיפים ובהם מספר רב של חוקים הנוגעים במישרין לאנשי השירותים הצבאיים. עם ייסודה של החוקה הצבאית נוצרה גם שיטת שיפוט צבאית בלתי חלויה. מוגדרים בה פגיעות ועלבונות והעונשים המסימליים בכל מקרה ומקרה. כמו-כן היא כוללת שיפוט משלבים מוקדמים והשיפוט עצמו.

ענייני תביעות, ראיות, ועדויות מוסברים בפרוטרוט. חוקי גיוס מחוץ התנדבות, חוקי מילואים כשרותי חובה, ענייני עובדים אזרחיים שנרתמו לצה"ל בפעולות הגנתיות, כפי שהוסברו והוגדרו ע"י שר הביטחון. כל אלו יכולים להישפט בבחי-דין צבאיים, גם אם הם פגיעות אזרחיים העובדים בצה"ל והמתנהלות ע"י התובע הכללי.

החוקה הנוגעת בפגיעות אישיות, כוללת כ-93 סעיפים. הפעין הראשון נוגע לענייני בגידה וקובע, שאפשר לרדף נאשם בפסק דין מוות, אם הבגידה בוצעה בזמן מלחמה.

מאמר עולם צמחי לעבירה של התפרדות או אונס בקבוצות של שלושה ויותר אנשי צבא.

דוגמות טיפוסיות של עונשים, כוללות מאסר שנתיים בעוון היעדרות ללא היתר.

שנת מאסר אחת עבור התנהגות פדועה בציבור. היעדרות במשך 21 יום וללא היתר נכללת אף היא כראיה חותכת לכוונת הנאשם לעדוק, ופ"י כך עלול הנאשם להישפט ל-15 שנות מאסר.

משפטים צבאיים ושוכנים במעלה נעשים בבחי-דין צבאיים מחוזיים, בחי-דין צבאיים ימיים ובחי-דין צבאיים של שדה.

החוקים מיוחדים לבעלי הדרגות הגבוהות מסגן-אלוף והשיפוט כולל גם עבירה שהעונש הצפוי עליה הוא עונש מוות.

חוקף וסמכות ניתנים לבחי-הדין הצבאיים מחוזיים, ימיים ושל שדה לדון בכל מקרה שהוא.

הצורה היסודית של השיפוט הצבאי, מבוצעת בעיקר בבית-דין צבאי מחוזי, המורכב משלושה שופטים ואשר לפחות שנים מהם חייבים להיות בדרגת קצינים.

בית-דין צבאי ימי יכול לקום על גבי ספינה שטה שאין בכוונתה לחזור לחוף לפחות 21 יום. המפקד הדורש שיפוט מוקדם על ספינתו עושה זאת אך ורק לטובת עניני המשמעת הצבאית.

בבית-דין צבאי ימי יושבים שלושה שופטים ולפחות אחד מהם בדרגת קצין.

הקמת בית-דין שדה נעשית בהשאחו של שר הביטחון בזמן קרבות. הרכבו של בית-דין זה דומה לורכב בחי-הדין המחוזיים צבאיים. מפקדים מדרגת רב-סרן ומעלה מקבלים סמכות ויפוי-כוח להקמת בית-דין של שדה.

בית-דין לענינים מיוחדים מורכב משלושה או חמישה שופטים אשר רובם קצינים.

הרכב בי"ד (בית-דין) בדרג ראשון חייב לכלול לפחות חבר אחד המוסמך בשיפוט הצבאי.

כמו-כן חייבת דרגת השופטים להיות גבוהה יותר מדרגת הנאשם.

כשהנאשם טוראי הוא רשאי לבקש, שיהיה למחות שופט אחד בדרגתו. המו-כן יכול גם הנאשם לסעון להגנת עצמו או לבחור אישיות צבאית כלשהי, שהמכימה לכך, או, להיעזר בעורך-דין אזרחי, שהורשה להופיע בפני בתי-דין צבאיים.

על פסקי-דין אפשר לערער תוך 15 יום מיום מתן פסק הדין. ערעורים על פסקי דין מוות נעשים סאליהם (אוטומטית) וללא התחשבות באשמת הנאשם.

דיני ערעורים ועונשין נפסקים ע"י בי"ד צבאי המורכב משופטים חברי בית-הדין לערעורים.

הדביו של בית-הדין לערעורים, הנו בדרך-כלל שלושה שופטים. במשפט שהעונש הוא מוות, מופיעים חמישה שופטים.

נשיא בית-הדין לערעורים מתמנה ע"י נשיא המדינה על-פי המלצת הדמטכ"ל ובאישור שר הביטחון.

מספר שופטי הערעורים לא פחות מ-21 וכולם מתמנים ע"י הדמטכ"ל בהמלצת בית-הדין לערעורים.

נאשמים שדרגתם גמוכה מגן-אלוף הנאשמים בעבירות צבאיות והצפויים לשלוש שנות מאסר, מופברים לשיפוט המשמעתי במקום חסיפוט הצבאי.

חסיפוט המשמעתי מתנהל ע"י יחידת מפקדים. ולמטרות החוקר הצבאי הדי, שדרגת שופטי המשמעת אינה מתחת לדרגת טגן-אלוף והט נחשבים לקציני משמעת בכירים. אלה שמתחת לדרגת סרן נקראים קציני משמעת זופריים.

בנקרה והנאשם הוא קצין, הדי שקצין המשמעת חייב להיות בכיר מהנאשם בשתי דרגות. העונשים המוטלים ע"י קציני המשמעת, כוללים: אזודות, נזיפות, קנסות, מאסר, מעצר והורדת דרגה לאלה, שבדרגת סגל ראשון ומטה. הנאשמים המופיעים בפני קצין משמעת זופר, מורשים לבקש להשפט בפני קצין משמעת בכיר. והנאשמים המופיעים בפני קצין משמעת בכיר מורשים לבקש להשפט בפני בי"ד צבאי.

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

Military Courts   השיפוט הצבאי (בתי-דין צבאיים)

Page 71   עמוד

directive	(n)	הנחיה
laws	(n)	חוקה
since		מאחר
code	(n)	חקנון
unsuitable	(adj)	בלתי מתאים
was established	(v)	נקבע(ה)
entered into effect		נכנסה לחוקמה
paragraph	(n)	סעיף
concern	(v)	נוגע(ים)
was created	(v)	נוצר(ה)
legislation	(n)	שיפוט
independant		בלתי תלויה
are defined		מוגדרים
offense	(n)	פגיעה
insult	(n)	עלבון
punishment(s)	(n)	עונש(ים)
preface		שליבים מוקדמים
jurisdiction	(n)	שיפוט
itself		עצמו
claims	(n)	תביעות
evidences, proofs	(n)	ראיות
testimonies	(n)	עדויות
's explained	(v)	מוסבר
in detail	(adv)	בפרוטרוט

G L O S S A R Y   מ ל י ל

Military Courts   השיפוט הצבאי (בתי-דין צבאיים)

Page 71   עמוד

voluntary	(adj)	התנדבות
were applied	(v)	נרתם
defense	(adj)	הגנתי
was explained		הוסבר
were explained, were defined	(adj)	הוגדר(ו)
to be judged (to be sentenced)	(v)	להישפט
offenses	(n)	פגיעות
conducted by	(v)	מתנהל(ות)
military prosecutor	(n)	תובע כללי
offenses against individuals		פגיעות אישיות
concerns	(v)	נוגע
treason	(n)	בגידה
establishes	(v)	קובע
death sentence		פסק דין מוות
to judge		לדון
life imprisonment		מאסר עולם
can be expected	(n)	צפוי
mutiny	(n)	התמרדות
rape		אונס
punishments		עונשים
crime		עוון
AWOL		היעדרות ללא היתר

G L O S S A R Y   מ י ל ו ן

Military Courts   השיפוט הצבאי (בחי-דין צבאיים)

Page 72 עמוד

disorderly conduct in public		התנהגות פרועה בציבור
convincing evidence		ראיה חותכת
intention	(n)	כוונה
to desert	(v)	לערוק
is liable to		עלול
important in degree		במעלה
district	(adj)	מחוזי (ים)
judgement	(n)	שיפוט
crime	(n)	עבירה
ship	(n)	ספינה
floating	(v)	שטה
shore	(n)	חוף
authorization	(r.)	הרשאה
composition of		הרכב
authority	(n)	סמכות
power		יפוי-כוח
defendant, accused	(n)	נאשם

Page 73 עמוד

any		כלשהי
to be aided	(v)	להיעזר
to appeal	(v)	לערער
is appointed	(v)	מהמנה
recommendation	(n)	המלצה
approval	(n)	אישור
appeal judge(s)		שופט(י) ערעורין

ג ל ו ס ס א ר י מ

Military Courts השיפוט הצבאי (בתי-דין צבאיים)

עמוד 73 Page

court of appeals		בית-דין לערעורים
disciplinary court		שיפוט משמעת
is conducted	(v)	מתנהל
warning	(n)	אזהרה(ות)
reprimand	(n)	נזיפה(ות)
fine(s)	(n)	קנס(ות)
arrest	(n)	מאסר
detention	(n)	מעצר
demotion		הורדת דרגה

Main Service Corps Headquarters Functions

Women's Corps

ח י ל נ ש י ם (ח " נ)

ישראל היא הארץ היחידה בעולם המגייסת נשים גם בעת שלום.

אין הדבר מקף רק את צרכיה של המדינה בניצול כוח האדם עד למקסימום. ונכך מסתבר, שהחוקה הישראלית אינה מפלה בין גבר לאשה וכי הנשים נהנות אף הן מזכויות וחובות בחיי התורה הישראלית. עוד לפני מלחמת העצמאות בחקופת "השומר", ידוע שנשים נלחמו לצד הגברים. גם בימי המחתרת, השתתפו נשים במשימות מסוכנות עד לסיכון חייהן.

צעירות רבות נפלו בגבורה בשירות, שפלו לירושלים, וכל רכבן עלה באש. מיד לאחר מכן הוחלט להוציא את הבנות מהיחידות הקרביות ולהעבירן לתפקידים מוגבלים בשלושת זרועות הלוחמה. וכך מייצגות בנות צה"ל את גרעין כוח האדם הדרוש לתפקידות, מנהלה, בעיות חינוך, בעיות סוציאליות, ושירותים מקצועיים שונים. מספר רב של עולות חדשות שארצות נחשלות מתחנך ומשתלב בשורות צה"ל ברוח של עצמאות ואמונה בכוחן וברוח מצפונית אורחית. שילוב הבנות בשורות צה"ל בתפקידים מנהלתיים ובלתי קרביים נעשה כדי להפנות את הגברים למשימות קרביות. בדרך-כלל משרתות הבנות בגדודי חי"ר, יחידות קרביות אחדות ובמפקדות הפלוגות כפקידות. בעיקר הן נשלחות למטכ"לים ולמחנות הצבאיים הגדולים. בכל המקרים תפקידן אינדיבידואלי ובהתאם לגילן ונטיית הנשית. לאחר שסיימו אימוני יסוד, הן עוברות מבחנים פסיכו-טכניים על מנת להשלח לתפקידים כגון: פקידות, שרכזניות טלפוניים, כלפרינטר ואלחוט. אחדות עונקות באריות מצנחים, או בודקות מכשירים שונים. ישנן גם העוסקות בענייני תרבות, עזרה סוציאלית וגם מספלות, אחיות

אי חובשות. אחדות עוסקות בנהגות ומבונאות. ישנן העוברות קורסים להוראת השפה העברית ועוסקות בהוראה בכל ענפי הדירותים. ישנן המתנדבות ללמד בבתי-ספר יסודיים, בישובי הספר ואיזורי פיתוח חדשים.

משנים קודמות השתתפו החיילות במערכה נגד הבערות. הן לימדו מבוגרים, שהגיעו במסגרת העליה החדשה, קרוא וכתוב עברית.

זכויות מיוחדות ניתנות לחיילות: לא פחות מ-15 חיילות משרתות בכל יחידה. חפקידים גלילה נעשים בזוגות.

שטח מגורים מיוחד לחיילות עם חדרי נוחיות נפרדים ונוחים ככל האפשר. חיילות העוברות עבירה צבאית, נענשות רק ע"י קצינות.

למרות שמספר הבנות קטן יחסית בכל יחידה, ודי שהן משפיעות על החיים התברתיים והתרבותיים ביחידות, ובתברתן נוטים הגברים להתנהגות מאופקת.

חיל-נשים הוא הרשות החוקית למגוייסות צה"ל.

C L O S S A R Y   מ ל י ל

Women's Corps   (ח " נ)   נ ש י מ   ח י ל

Page 78 עמוד

reflect	(v)	משקף
exploiting	(n)	ניצול
discriminate	(v)	מפלה
clerical	(adj)	פקידות
administration	(n)	מנהלה
educational problems		בעיות חינוך
underdeveloped countries		ארצות נחשלות
conscientious spirit		רוח מצפוניית
noncombative		בלתי קרבי
ability	(n)	נסיה
feminine	(adj)	נשיח
telephone operator		מרכזנית
radio	(n)	אלחוט
packing parachutes		אריזות מצנחים

Page 79 עמוד

medical aid	(n)	חובשת
mechanics	(n)	מכונאות
the campaign against illiteracy		מערכה נגד הבערות
living quarters		שטח מגורים
restrained behavior		התנהגות מאופקת
legitimate authority		רשות חוקית

Main Service Corps Headquarters Functions

Supply Corps

ח י ל ה ס פ ק ה (ח ה " ס)

חיל-ההספקה הנו החיל, שייעודו לתחזק כוחות צה"ל בהספקת אמצעים, שירותים שונים ותחמושת. כמו-כן מופקד חיל זה בכל הקשור בהיסעים. זמן מה לפני הקמתו של צה"ל, בשנת 1949 היה אי-סדר בשירותי ההספקה. לעתים, הוחרם המשלוח, מחסני הספקה הוקפו מחוכנם, ומזון גקנה במקום. קרוב לחודש מרץ 1949 נוסד המרכז הבסיסי לצרכי מזון. ובסיסה של מלחמת העצור נוספו אליו עוד כארבעה מרכזים אחדים. נוסדו גם שירותי הספקת דלק, ציוד ותחבורה, שכללה גם שירות, גמלים וחמורים לסי הצורך. שירותים אלה עבדו בסיכון רב בפרט בעת המשלוחים לירושלים הנצורה. כל השירותים רוכזו בחיל-ההספקה. ואניות, החלוקה והתחזוקה יחד עם הייצור, האיבחון, וההסנה, כל אלה הועמדו על בסיס מודרני ומדעי. הספקת החיל המוצנח התפתחה חוץ כדי שאמץ לפיתוח מקסימום כניידות. במערכת סיני (1956) לא השפיעו קשיי ההספקה על ביצוע התוכניות המבצעיות של צה"ל. תמיד נמצאו פתרונות למניעת האטה בקצב ההקדמותו של צה"ל. מנהל ההספקה עובד בעזרת מחשבים אלקטרוניים. המכשול העיקרי היה בתלותה של המדינה במקורות זרים לשיגת ציוד ופריטי לחימה עיקריים וחלקי חילוף חיוניים. כמו-כן גייסה המדינה, במידה מדובה, מקורות כלכליים לספק את דרישותיו המדובות של צה"ל, דרישות כגון: תחבורה אזרחית ומשאיות, אוטובוסים, מבוניות פרטיות וציוד בנין כבד.

G L O S S A R Y   מ ל י ל
S u p p l y   C o r p s   ה ס פ ק ה   ל י ח

Page 81   עמוד 81

task, assignment	(n)	ייעוד
to maintain	(v)	לתחזק
provisions	(n)	אספקיה
ammunition	(n)	חמומה
transportation	(n)	היסעים
was confiscated	(v)	הוחרס
transport	(n)	משלוח
disorder	(n)	אי-סדר
emptied of it's content		רוקנו מהוכנס
mule(s)	(n)	פרדה(ות)
camel(s)	(n)	גמל(ים)
monkey(s)	(n)	חמור(ים)
besieged	(adj)	נצורה
were concentrated	(v)	רובז(ו)
maintenance	(n)	תחזוקה
production	(n)	ייצור
diagnosis	(n)	איבחון
storage	(n)	החסנה
slack, slowness	(n)	האטה
rythm	(n)	קצב
obstacle	(n)	מכשול
dependency	(n)	תלות
foreign sources		מקורות זרים
heavy building equipment		ציוד בניין כבד

Main Service Corps Headquarters Functions

Ordinance

ח י ל ח י מ ו ש (ח י " ח)

חיל החימוש מופקד על תחזוקה בצה"ל. (בכל הקשור באפסנית החיל.
הוא משמש גם כמסגרת ליחידות האפסנאיות של החיל ובמסגרת לבעלי
המקצוע של החיל בכל הדרגים והנו בעל המטלות המקצועיות הבלעדיות
בנוגע לאחזקת אפסנית החיל.)

במלחמת העצמאות, שרס הוקם חיל-החימוש, פעלו בתי מלאכה בודדים
יומם וליל, כדי לאפשר את השימוש בציוד שהגיע לארץ. מאז הוקם
חיל-החימוש, התאימו את הציוד המלחמתי לתקן קבע ולפיתוח ידע המכנית.
כן אירגנו רשת תחזוקה ממונעת, שקיבלה מעמד של יחידה צבאית. כמו-כן,
נעזר הכיח הלאומי בסכנאים מקצועיים. לשם ביצוע המטרה, השתמשו
בבתי-ספר שלפני השירות הצבאי, אשר חלק מהם נוהל ע"י ארגונים בעלי
אופי צבאי מובהק.

חיל-החימוש מאחסן ציוד בערך של מאות מיליוני לירות. הוא מנהל
בתי מלאכה בסיסיים, ומתאם את כל סוגי הציוד הבכור על מנת לספק את
הצריכה. יש ביכולתו לספק גם בטנקים, תותחים וכלי-רכב, סוגי נשק
שונים, מכשירים טכניים וכל מיני מכונות הנמצאות בשימוש וזבא.
כמו-כן היה ביכולתו לשרקם ולייצר מהם חלקי ציוד על מנת להרכיבם
לשם שימוש מחדש.

חיל-החימוש גאה בעובדה, שבזמן מערכת סיני היה הוא, שפתר
את בעיותיו הטכניות של חיל-השריון עד לאור הבוקר.
חיל-חימוש שם את הדגש על אימוני צוותות טכניים וכן גם מגביר
הדרכת בעלי מקצוע ואנשי חרוש למיניהם בבית-ספר מיוחד ומודרני
בו מקבלים הדרכה להלכה ולמעשה בכל ענפי החימוש המודרניים.
אין ערוך לתרומת חיל-חימוש באנשי מקצוע ואנשי חרוש ממדרגה
ראשונה.

שאחר ונדרש טיפול מיוחד בחידוש סוגי נשק שונים מכלחמת העולם
 השניה, ואין כבעלי מלאכה אלה מומחים ומוכשרים.
 השומת-לב מרובה מוקדשת לגידול מספר כלי הרכב הצבאיים, אחזקתם,
 הפעלתם בעת זדום, החסנתם, התנעתם, תיקונם וחילוצם.
 מפקד השטח בשדה הקרב, אחראי גם לחימושם ולציודם של כוחות המילואים.
 מחסני הספקה נמצאים בנקודות מפתח שונות, כדי לספק נשק, ציוד ומנות
 שדה במקרה גיוס או מבצעי שדה.
 ציודן של זרועות הלוחמה מתוחזק בחנאים טכניים מצויינים.
 היחידות מתורגלות היטב ומוכשרות לטפל בתחזוקה ממדרגה ראשונה ושניה.
 ניידות, הוא המושג לסיוע, הסעים קרביים ואליו מצטרפים גם
 בתי מלאכה ניידים. כמו-כן מלווה ההספקה את הכוחות הקרביים. יחידות
 השירותים הטכניות, מצורפות ליחידות הקרביות על מנת לשרתן בתחזוקה
 ממדרגה שניה ושלישית.

BEST COPY AVAILABLE

GLOSSARY מ י ל י O p e r a n c e ע מ ו מ י ל

Page 83 עמוד

was not yet		סרס
a few odd		בודדים
day and night		יוםם וליל
coordinated	(v)	החאים
status	(n)	מעמם
to dismantle	(v)	לפרק
to assemble	(v)	לחרכיב
proud	(adj)	נאה
fact	(n)	עובדה
increases	(v)	מגביר
theoretical	(adj)	להלכה
practical	(adj)	למעשה
there is no estimate		אין ערוך
contribution	(n)	תרומה

Page 84 עמוד

craftsman		בעל מלאכה
is devoted	(v)	מוקדש
operation	(n)	הפעלה
activation	(n)	החנעה
repair	(n)	תיקון
towing	(n)	חילוץ
key point		נקודה מפתח
battle rations		מנות שדה
field operation		מבצע שדה
are drilled	(v)	מחורגל

Main Service Corps Headquarters Functions

חיל רפואה (חר"פ) Medical Corps

חיל הרפואה לא היה קיים בזמן מלחמת העצמאות, מלבד כמה רופאים וכמה יחידות רפואיות. הצבא הסתמך בעיקר על שירותי הבריאות של "קופת-חולים".

בעת מלחמת העצמאות נפתחו שלושה בתי-ספר רפואיים, ואספקה רפואית נדרשת סופקה. כמו-כן התגייסו כמה רופאים ושירות הרפואי השתפר. פצועים אושפזו בבתי-חולים אזרחיים.

למרות כל המאמצים לא הספיקו חנאים אלה למלא במילואן את דרישות צה"ל. לקראת סוף המלחמה הנ"ל, נפתחו 14 בתי-חולים צבאיים, וחתנה שרכזית לעזרה ראשונה ביחד עם תחנות משנה לעזרה ראשונה.

וכך בוטל הצורך המשווע בשירותי בריאות כמו אלה של "קופת-חולים". לאחר המלחמה נתמנה משרד הבריאות כמסגית ומטפל ראשי בענייני בתי-החולים הצבאיים. כיום הגיעה רמת בתי-החולים הצבאיים לחשיבות מדרגה ראשונה.

מטעמים של חסכון ובטחון כלליים, הושג תקן חדש לאיחודם של בתי-החולים בזמן חרום, אשר נחקבל ע"י המדינה עוד לפני מערכת סיני. כידוע, עד למערכה זו לא נפתחו כל בתי-חולים צבאיים נוספים, מלבד כמה בתי-חולים של שדה, כדי לשמש את צה"ל. שיטה זו הביאה לתוצאות חיוביות בעת מערכת סיני, כך, שכיום הושלם איחודם וליכודם של בתי-החולים הצבאיים במסגרת התקן שוחקבל. זאת אפשרת, שבחחילה התרכזו יותר בעזרה רפואית ראשונה בקווי החזית, ובפינוי ישיר של נפגעים לקווי העורף ולבסיסי בתי-החולים הצבאיים עת תשעה והחנאים היו כשרים לכך. כיון שהמרחקים היו קצרים יחסית, הדי שהזמן והקצר יחסית שגדרש להעברת הנפגעים איפשר טיפול והתמסרות בתנאים רפואיים מובחנים ואופטימליים ביותר.

כיום חיל-רפואה הנו ואיל המפקד על שמירת בריאות הצבא ע"י פעולות גהות ורפואה מונעת.

חיל-רפואה קבע כמו-כן, סטנדרטים רפואיים, ומיון רפואי של כוח אדם, איסוף נפגעים, מיונם ופינויים, וטיפול רפואי יעיל בנפגעים וחולים. כן מצטיין חיל-רפואה בניידותו. הוא נע בקלות עם יחידות לוחמות.

לכל גדוד הנכנס לפעולה, יחידת רפואה משלו, המונה רופא אחד וששה חובשים, על ציודה הרפואי החדש והחיוני ביותר, המספיק לטיפול במשך 24 שעות שלאחר הפגיעה.

חד"ם מסוגל לנוע בכל שטח, ולטפל בחולים ובנפגעים בכל מקום. החובשים מוצנחים עם יתר הצנחנים מעבר לקווי האויב ומלווים את החיילים המתקדמים למטרות כוקד, שונות בקווי החזית ואף תחת אש כבדה.

בשנת 1967 כ-40% נפגעים טיפלו בעצמם או קיבלו עזרה מחברים לגשק. עובדה זו הבליטה את ערכה של העזרה הרפואית הראשונה והצדיקה את מאמצי צה"ל לאמן את החיילים בתרגילי עזרה ראשונה, במקרי פגיעה רציניים וברוכים באובדן דם רב.

עקב סיבות בלתי צפויות שראש, נגרמו גם עיכובים בהעברת הפצועים והנפגעים בעיקר תחת אש כבדה.

הנפגעים הועברו לחתנות נפגעים שונות, ומשם בסקרה הצורך לכסיסים הרפואיים במרכזים צבאיים. כן ניתנה חשיבות לעיכובים, שנגרמו בהעברת הנפגעים עד הבאתם לשולחן הניתוחים.

גילו של רופא גדוד הוא 24 שנה בממוצע, ודרגתו היא דרגת סגן לפחות. הרופא הגדודי או החטיבתי עשוי להיות בדרגת סרן או רב-סרן.

קצין הרפואה הראשי הנו תת-אלוף.

תפקידו העיקרי והשני של חד"ם נובע מתנאי הקיץ והקשים, השוררים בדרך-כלל במזרח התיכון.

מוג האוויר החם והיבש ותנאים חמורים אחרים כגון: חוסר מים,
סופות חול ומחלות טרופיות נדירות, דורשים מחקר רפואי
אינטנסיבי לשם התאמת המזון, הלבוש והדיור, לתנאי האוורים
הצוויחים של המדבר.

מחלקת המחקר הרפואית של חר"ם אוספת פרטים על המחלות
הנדירות ועל השפעת האקלים המדברי על החיילים.

BEST COPY AVAILABLE

Medical Corps   ח י ל ר פ ו א ה (ח ר " פ)

Page 86   עמוד

relief	(v)	הסתמך
group health fund		קופת-חולים
at the time of		בעת
was improved	(v)	השתפר
were hospitalized	(v)	אושפז(ו)
first-aid		עזרה ראשונה
secondary stations		תחנות משנה
calling for help		משווע
importance	(n)	חשיבות
was established	(v)	הושלם
unification	(n)	איחוד
consolidation	(n)	ליכוד
evacuation of casualties		פינוי נפגעים
rear line		קו עורף
dedication	(n)	התמסרות

Page 87   עמוד

hygienic activities (medical precaution)		פעולות נהוג
preventive medicine		רפואה מונעת
standard	(n)	סטנדרטי
classification	(n)	מיון
assembling of casualties		איסוף נפגעים
evacuation	(n)	פינוי
medic	(n)	חובש
vital	(adj)	חיוני
injury	(n)	פגיעה

G L O S S A R Y   מ י ל י ו ן

Medical Corps   ח י ל ר פ ו א ה (ח ר " פ)

Page 87   עמוד

parachuted	(v)	מוצנח
across	(prep)	מעבר ל..
concentrations of action		מטרות מוקד
heavy fire		אש כבדה
emphasized	(v)	הבליט(ה)
value	(n)	ערך
justified	(v)	הצדיק
connected with		כרוך
because of		עקב
unforeseen, ahead of time		בלתי צפויות מראש
emphasis	(n)	חשיבות
on the average		בממוצע

Page 88   עמוד

difficult conditions		תנאים חמורים
sand storms		סופות חול
tropical diseases		מחלות טרופיות
rare	(adj)	נדיר(ות)
research	(n)	מחקר
adapting	(n)	התאמה
housing	(n)	דיור
arid	(adj)	צחיח

Main Service Corps Headquarters functions

Health & Welfare

שרותי בריאות ועזרה סוציאלית

נוסף לדיוור מיוחד, ביטוח, וקבלת השכלה ולימודים, מקבלים המשרתים בצה"ל גם טיפול רפואי ושירותים סוציאליים חיוניים. אנשי צבא שיש להם פגם גופני 19%, כתוצאה משירותם בצה"ל, ושאינם לקבל פנסיה וטיפול רפואי חיוניים. בעלי סוג בריאות גבוה יותר, מקבלים חשון חד-פעמי. אלמנות מלחמה מקבלות פנסיה ותוספות כשהן נשואות בילדים. אחד השירותים החשובים ביותר של ממשלת ישראל למשוגרים בצה"ל, הוא מתן סיוע ועזרה מקסימלית לנזקקים, לשם השתלבותם מחדש בחיים האזרחיים. אגף ההדרכה של משרד הביטחון בתל-אביב, חיפה ובאר-שבע, מפיק ידיעות בקשר לרכישת השכלה ועבודה וכן עורך ביקורים במפעלי חדושת ותברות ידועות, לשם תודעת המסחר והתעשייה הישראלית והשתלבות בהם. רבים מהחיילים המשוגרים נקלטים בתורה ובכלכלה והמעבר מהמעמד (סטטוס) הצבאי לחיים האזרחיים אינו קשה לחיילי המשוגרים.

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

Health & Welfare   שרותי בריאות ועזרה סוציאלית

Page 91   עמוד 91

physical disability		פגם גופני
are entitled		רשאי
one single	(adj)	חד-פעמי
those in need	(n)	נזקק
factories		מפעלי חרושת
familiarization	(n)	תודעה
acquisition	(n)	רכישה
are absorbed	(v)	נקלט

Main Service Corps Headquarters Functions

Signal Corps

חיל קשר (ח"ק)

צה"ל כצבא מודרני פיתח את חיל הקשר והאלקטרוניקה. ציוד מעודמי מלחמה, מאג מלחמת העולם השנייה, הובא במאי 1948 והוכנס לשימוש בצה"ל ע"י אנשים חסרי נסיון וחסרי הדרכה וספרות טכנית מתאימה.

עד 1953 היה חיל-הקשר עסוק באירגון יחידותיו והדרכת אנשים בעלי ידע מסויים. כן הוכנסו תהליכי קבע. כך נתגמשו ונחזקו יסודותיו של חיל-הקשר אשר נטל על עצמו משימה ארוכת טווח בהכניסו בהדרגה ציוד מודרני, שהעלה את רמת הטכנית, תוך התפתחות אלקטרונית מהירה.

חיל-הקשר תוכנן להבשיר כוח אדם מנוסה, על מנת להתגבר על קשיים, שנבעו ממסלוליו ציוד ודישים. מבחן מערכת סיני הוכיח שטורים שהירי תנועה התפורר במרחב, ושחזקת הקבע, בחיאום ושיתוף פעולות בין השירותים השונים, הוכיחה עצמה ועברה בהצלחה.

Signal Terms		מונחים רשמיים הנהוגים באלחוט	
well	היטב	this is	כאן
repeat/ say again	אמור שנית	roger	רוח
read out (phonetically)	הקרא	wilco	הישר
correction	תיקון	over	עבור
roger so far	רוח סוף	end/out	סוף
words	מילים נעמיים	stand by	המתן
letters twice	אותיות	how am I heard	איך אני נשמע
repeat	חזור	poor	גרוע
		mediar.	בינוני

G L O S S A R Y   מ ל י ל ו ן

Signal Corps   ח י ל ק ש ר (ח"ק)

Page 93   עמוד 93

developed	(v)	פיתח
war surplus		עודף מלחמה
since		מאז
was introduced	(v)	הובנס
lacking experience		חסר נסיון
technical literature		ספרות טכנית
permanent procedures		ההליכי קבע
solidified	(v)	נתגבש(ו)
strengthened	(v)	נחזק(ו)
undertook		נטל על עצמו
long range mission		משימה ארוכת טווח
gradually	(adv)	בהדרגה
to qualify	(v)	להכשיר
experienced	(adj)	מנוסה
to overcome	(v)	להתגבר
that resulted from		שנבעו
column(s)	(n)	סור
were scattered	(v)	התפזר(ו)

Main Service Corps Headquarters Functions

Engineering Corps   חיל הנדסה (ח"ה"נ)

לחיל-ההנדסה הצטרפו חלוצי מחתרות והגנה, האצ"ל (ארגון צבאי לאומי) ולח"י (לוחמי חירות ישראל). בהתקפות והתמשו בחומרי נפץ, כסיוע ישיר לחיל-הרגלים, במקום שגמות וחוחכים שלא היו עדיין בנמצא. תפקיד תבלה זה היה מקובל כתפקיד הנדסת שדה. כשהתפתחה מלחמת העצמאות, ונשק מסייע ומקובל הגיע, התרכז חיל-ההנדסה בשיטות הרגילות ביותר על-מנת להשיג ניידות מקסימלית. שהנדסי צה"ל ודאשונים, היו שהנדסי הבריגדה היהודית הותיקים. ביצורי הכפרים ניתנו אז לאחידותם הבלעדית של האזרחים. יש גם לזכור כיצד לקחו חלק חייליו הצעירים של צה"ל בבניית "דרך בורמה" לירושלים, וכן "מבצע חירם" שפינה דרכים בגליל, ואלה שאיפשרו את השימוש בדרך הרומאית העתיקה, שנשתבחה בינתיים, מחוץ כונה להפתיח את המצרים ליד עוג'ה אל חפיר, - היו שהנדסי חיל-ההנדסה. כשהונדרזה שביתת הנשק, היו אלה שהנדסי צה"ל, שסקרו את הנגב בחיפוש דרכים חדשות ואפשריות. סימנו אותן ומיד סללו אותן. דוכים כגון: "מעלה עקרבים", "דרך הערבה" לאילת ו"דרך הבטחון" של שרכו הנגב. חומרי בניה מקומיים נוצי ונבדקו שיטות בניה. המושגים האזרחיים הוחלפו בצבאיים מובהקים. כמו-כן היה על צה"ל להחזיר בקרב אנשיו את הסיבות גורמי המהירות והאילתור, עיקרון השימוש במאמץ מינימלי ושימוש בחומרי בניה, שנמצאו ברשותם לפתור הבעיות ההנדסיות להפעלת מבצעים מיוחדים. מהירות בפעולה ובתנועה תרמו רבות להתרון בעיות האספקה ברחבי הנגב והמדבר בזמן מערכת סיני. חיל-ההנדסה מופקד על כל פעולות ההנדסה הצבאית בצה"ל המסייעות להשגת מטרות צבאיות וכוללות חבלה, גישור, ביצורים, הזוואה, דרכים ושירותי הנדסה.

פ ע ו ל ו ת ח ב ל ה

פעולות החבלה מתחלקות לשתיים: פעולות דריסה או השדה של מבנים,
עצמים וכו', ופעולות (פרט ללחימה גלויה), המבוננות להטב נזק, של
 סוכן או אוחד של מדינה מסויימת, או של אירגון מסויים (ביחוד חשאי),
 שתכליתן לפגוע במאמץ המלחמתי, או במהלך החיים התקין של המדינה
 העויינת או של האירגון העויין.

ג י ש ו ר

כל פעולה וקשורה בבניה מעבר על גני תהום.

ג י צ ו ר י ם

ביצורים יכולים להיות מערכת מבשולים, עמדות חפורות, מקלטים וכיו"ב.
 המוקמים לצורך הגנה והטח ללחימה. קיימים שני סוגי ביצורים:
ביצורי קבע וביצורי שדה.

1. ביצורי קבע

ביצורי קבע הם ביצורים המוקמים לרוב בזמן רגיעה. אלו מבנים חזקים כמו:
 מקלטים ועמדות מבטון מזויין, מבשולים נ.ט (נגד טנקים) קבועים ועוד.
 לתקמתם דרושים אמצעים טכניים ומקצועיים.

2. ביצורי שדה

ביצורי שדה מוקמים בתנאי שדה, ע"י התחפרות של הגייסות בשטח. ביצורי
 שדה כוללים בדרך כלל: שוחות למיניהן, מבשולי חיל ומיקוש, כוכי מגן,
 מקלטי שדה ועוד.

ה ס ו ו א ה

כדי להטעות את האויב ננקטים אמצעי הטעה חזותיים, בקשר למציאותם
 של הכוחות, היערכותם ומבנתם. והטעה נעשית ע"י הטעה וזנאה (הנדסית).

1. הטעה

אמצעי הטעה ננקטים במטרה להסתיר עצם או כוח צבאי מעיני האויב.
 ההטעה נעשית ע"י הבלעת העצם, דהיינו, הטחת העצם ע"י מיזונו ברקע
 בו-נמצא, באופן שלא ניתן להבחין בו בתצפית, והעלמת העצם, ע"י העמדת
 עצם אחר בינו לבין הצופה.

2. הונאה

ההונאה בהסוואה היא יצירת הרושם של קיום עצמים, שאינם קיימים למעשה, או שאינם נראים כפי שהם במציאות. ההונאה ההנדסית נעשית ע"י שינויו החזותי של העצם בעזרת הסוואה, כגון: אונית-מלחמה מוסוואת כאונית-סווד, טנק כמשאית וכדומה. וכמו-כן מבוצעת ההונאה ההנדסית ע"י הסבת חשומת-ליבו של האויב ממטרות אמיתיות למטרות שדומות.

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

Engineering Corps   ח י ל ה נ ד ס ה (ח ה " נ)

Page 95   עמוד

pioneer(s)	(n)	חלוצ(ים)
underground	(n)	מחתרת
explosive	(n)	חומר נפץ
support	(n)	סיוע
mortars	(n)	מרגמה
gun(s)	(n)	חומח(ים)
sabotage	(n)	חבלה
supporting	(adj)	מסייע
conventional	(adj)	מקובל
concentrated on	(v)	התרכז
mobility	(n)	ניידות
veteran(s)	(n)	וחיק(ים)
fortification(s)	(n)	ביצור(ים)
exclusive	(adj)	בלעדי(ה)
enabled	(v)	איפשר
ancient	(adj)	עתיק(ה)
forgotten	(v)	נשכח(ה)
to surprise	(v)	להפתיע
was announced	(v)	הוכרז(ה)
explored	(v)	סקר
search	(n)	חיפוש
marked	(v)	סימן(ו)
to pave the road	(v)	סלל
construction materials		חומרי בניה

BEST COPY AVAILABLE

GLOSSARY מ י ל ו ז

Engineering: Corps ח י ל ה נ ד ס ו (ח ה "נ)

Page 95 עמוד

were tested	(v)	נוסה (ו)
were changed	(v)	הוחלף (ו)
expert	(n)	מובהק
to instill ideas	(v)	להחדיר
improvisation	(n)	אילתור
effort	(n)	מאמץ
activation	(n)	הפעלה
contributed	(v)	תרם (ו)
wide spaces of the Navy	(n)	רחבי הנוב
to be in charge	(v)	מופקד
support	(v)	מסייע (וה)
building bridges		נימור
camouflage	(n)	הסוואה

Page 96 עמוד

demolition	(n)	הריסה
elimination, destruction	(n)	השמדה
structure, building	(n)	מבנה (ים)
object	(n)	עצם
with the exception of		פרט ל..
open fight	(adj)	לחימה גלויה
to cause	(v)	להסב
damage	(n)	נזק
agent	(n)	סוכן
friend, sympathizer	(n)	אוהד
secret	(adj)	חשאי
normal way of life		מהלך חיים תקין

G L O S S A R Y   מ י ל י ו ן

Engineering Corps   ח י ל ה נ ד ס ה (חז"נ)

Page 97   עמוד

hostile	(n)	עויין
building of a bridge		בניה מעבר
over a gap		על-פני תהום
formation of obstacles	(n)	מערכת מכשולים
trench positions		עמדות חפורות
shelter(s)	(n)	מקלט(ים)
preparation of the area for an assault		הכשרת השטח ללוחמה
(time of rest), slack, halt		זמן רגיעה
reinforced concrete positions		עמדות מבטון מזויין
obstacle(s)	(n)	מכשול(ים)
entrenchment	(n)	התחמרות
army units	(n)	גייסות
pits	(n)	שווחות
barbed wire obstacles	(n)	מכשולי-חיל
mine obstacles	(n)	מכשולי-מיקוש
individual shelters	(n)	כוכי-מגן
to mislead	(v)	להטעות
measure taken		ננקט
visual deception	(n)	הטעיה חזותית
presence	(n)	מציאות
their formation	(n)	היערכותם
their movement	(n)	מגמתם
concealment	(n)	הסתרה

G L C S S A R Y   מ י ל ו ן
Engineering Corps   ח י ל ה נ ד ס ה (ח ה " ג)

Page 96   עמוד

deception	(n)	הונאה
absorbing	(n)	הבלעה
background	(n)	רקע
to recognize	(v)	להבחין
observation	(n)	חצפיה
observer	(n)	צופה

Page 97   עמוד

camouflage	(n)	מסוואה
dummy targets	(n)	מטרות מדומות

ה ד ר כ ה   צ ב א י ת

כל מעולות והוראה, ההנחיה והקניית הידע, והרוכות בהכשרת החייל למילוי תפקידו בצבא, ניתנות בהדרכה הצבאית. הדרכה מקצועית ניתנת לקצינים בכל הדרגות בבתי-הספר והמדרשות הצבאיים שב ישראל ומחוצה לה. מאז שנת 1955 עוברים צוותות של בעלי דרגות בכירים קורסים במדרשה לפיקוד ולמטה (בי"ס לפו"מ). בשנת 1963 נוסדה המדרשה להגנה לאומית, שאליה נשלחו בעלי הדרגות הגבוהות, שבצה"ל ועובדי מדינה אזרחיים, שחובתם נוגעת בענייני בטחון. כמו-כן נשלחו בעלי דרגות למדרשת שריון, למדרשת חי"ר (חיל-רגלים), למדרשת חת"ם (חיל-תותחנים) ולאימון והדרכה בתרגילים עוצבתיים של גופים צבאיים (עוצבתיים) המוקמים לצורך משימות מסוימות. גופים אלה מורכבים ממספר עוצבות יסוד בעלות עצמאות מנהלתית מינימלית מבחינת תנועה, אש ותחזוקה ומאוזנות מבחינת יסודות סיוע לחימה ותחזוקה. גוף צבאי זה מורכב, ממספר יחידות מחילות שונים, לפי מבנה קבוע מראש, לדוגמה החטיבה בצה"ל. עוצבת משנה כלולה אף היא בתוך עוצבה גבוהה יותר ולפעמים אף בתוך עוצבת יסוד. הבריגדה בתוך הדיביזיה (החטיבה בתוך האוגדה) בצבא ארה"ב היא דוגמה לעוצבת משנה לא קבועה. בקורסים השונים לקצינים ניתנים: מערכות שיטתיות של פעורים, תרגילים וכיו"ב, שנועדו להקנות מקצוע או נושא מסויים, במסגרת ההדרכה הצבאית, אשר ההדרכה בהם אינה נכללת בתהליך הרגיל של אימון והדרכת היחידה. להדרכה הצבאית של צה"ל סגל מנהלה, סגל הדרכה וקבוצות חניכים מתאמנות.

בית-הספר לפיקוד ולמטה (פ"מ) נוסד בשנת 1954. המכללה הצבאית והלאומית
נוסדה בשנת 1963 ונסגרה מחוסר תקציב בשנת 1966.
בית-הספר לפיקוד ולמטה הנו מוסד צבאי תלת-שירתי, והקורס בו
נמשך כ-10 חודשים בענייני ביצועי מטכ"ל, עניינים טכניים ומנהלה.
רק קצינים מצטיינים, בדרגות בכירות, מתקבלים לקורס הנ"ל ועליהם
חלה החובה לשרת 5 שנים נוספות, לאחר סיום לימודם.
הקורסים בכל אחד מזרועות הלוחמה והשירותים הטכניים לקצינים
בדרגה, ולקצינים חוגרים, מתנהלים בסניפי המדרשות במשך 3 חודשים
בבתי-הספר לשריון, חי"ר, חת"ם ובבית-הספר לתרגילים עוצבתיים.
פחות מ-3 חודשים לאנשי המנהלה ולאנשי השירותים הטכניים.
קורסים קצרים יותר, אף הם מתנהלים במקצועות האינדיבידואליים
השונים.

G L O S S A R Y   ס י ל ו ן

Military Training   ה ד ר כ ה   צ ב א י ת

Page 102   עמוד

teaching	(n)	הוראה
guidance	(n)	הנחיה
transfer of knowledge	(n)	חקניה
knowledge, know-how	(n)	ידע
are connected	(v)	כרוך(ים)
rank(s)	(n)	דרגה(ות)
military school(s)	(n)	מדרשה(ות)
crew(s)	(n)	צוות(ות)
senior	(adj)	בכיר
civilian	(adj)	אזרח
formation	(n)	עוצבה
mission	(n)	משימה
movement	(n)	חנועה
supply, maintenance	(n)	חחזוקה
are balanced	(v)	מאוזן(ות)
definite	(adj)	קבוע
secondary	(adj)	משנה
set of lessons		מערכת שיטתית
were designed	(v)	נועד(ו)
to transfer	(v)	להקנות
process	(n)	תהליך
administrative cadre		סגל מנהלה
trainee(s)	(n)	חניך(ים)

G L O S S A R Y   מ ל י ל ו ן

Military Training   ה ד ר כ ה   צ ב א י ח

Page 103   ע מ ו ד

lack of funds		חוסר תקציב
tri-service		חלת-שרותי
senior	(adj)	בכירות
are bound to serve		חלה החובה
non-commissioned officer		קצין חוגר

Ranks Promotions & Decorations

Ranks Used In All Branches of Service דרגות בכל תחומים

Lieutenant General.....	רב אלוף (רא"ל)
Major General.....	אלוף
Brigadier General.....	תת אלוף (תא"ל)
Colonel.....	אלוף משנה (אל"מ)
Lieutenant Colonel.....	סגן אלוף (סא"ל)
Major.....	רב סרן (רס"ן)
Captain.....	סרן
First Lieutenant.....	סגן
Second Lieutenant.....	סגן משנה (סג"מ)
Sergeant Major.....	רב סמל ראשון (רס"ר)
Master Sergeant.....	רב סמל (רס"ל)
Sergeant 1st class.....	סמל ראשון (סמ"ר)
Sergeant.....	סמל
Corporal.....	רב טוראי (רב"ט)
Private 1st class.....	טוראי ראשון (טר"ע)
Private.....	טוראי (טור')

דרגות והעלאות בדרגה

הענקת דרגות גבוהות לאנשי צבא, מותנית במילוי כמה מהתנאים

הבאים: המלצת המפקד, סיום קורס, הצטיינות במבחן מקצועי, השלמת

תקופה מינימלית בדרגה מסוימת, ותקן פנוי.

להלכה, ישנן רק שלוש דרגות קצונה יסודיות בצה"ל: סגן; סרן; אלוף.

למעשה, הדרגות האחרות הן שינוי הקודמות בקידומת וכיוצא, כדי ציון

בכירות יחסית. תוארי הדרגות דומים בכל שלוש זרועות צה"ל.

דרגת תת-אלוף (תא"ל) הופיעה לראשונה ביולי 1968. ודרגות הקיימות כגון אלוף ורב-אלוף הועלו במעלה אחת בתוואה לחילוח זרים.

רב-אלוף, היא דרגת הקצינות הנבונה ביותר בצה"ל, היא גם הדרגה החשיפית בסולם הקצונה והשש עשרה בסולם הדרגות וכללי של צה"ל. דרגת רב-אלוף מוענקת לקצין הממלא תפקיד רמטכ"ל. דרגת אלוף מוענקת לקצינים בשירות פעיל, המשרתים את ממקד המטה. בדרגת אלופים מכהנים מקדי שלוש פיקודי המרחב, ממקד חיל-שריון, ראשי ארבעת אגפי המטכ"ל (אגף כוח אדם, מודיעין, אגף אפסנאות, ממקדה ראשית מקצועית) וראשי חיל-האוויר וחיל-הים.

לדרגת תת-אלוף מתמנים כ-17 קצינים, וביניהם הקצינים הנכללים במשות פיקודי האיזורים, ראשי אגפי המיוע במטכ"ל, ממקדי מדרגת עמ"ל, יועצו ובספי של המטכ"ל וסגני המפקדים של חיל-האוויר וחיל-הים. דרגתו הנמוכה ביותר של קצין מקצועי חוגר (ללא דרגה) היא סמל (דרגה זמנית).

עקרון העלאות בדרגה בצה"ל אינו מבוח הוותק, אלא, מסיכום מבצעיו של החייל. בדרך-כלל, נקבע אותו קריטריון לקצין שבדרגה ולקצין חוגר ובולל גם את אנשי המילואים.

בגורמי העלאות בדרגה נלקחים בחשבון: השתתפות בבתי-ספר צבאיים, השנהגות, תכונות מיוחדות וביצועים.

דו"חות על השירות ושאר הדוחות (דינים והשבונות) הנרשמים בסדירות, נלקחים גם הם בחשבון, כדי לרחום לתפקידים פנויים ומתאימים, מבח צוותי מוכשר ומוסמך הגדוש לשרת תקופה מינימלית בדרגה מסוימת. כדי להבטיחו להעלאה בדרגה, שדרגת סגן-משנה לדרגת סגן, נדרשת לפחות תקופת שנה אחת. מסגן-משנה לסרן - שלוש שנים, ו-4 שנים לכל דרגה גבוהה במעלה. מבח המועמדים להעלאה בדרגה נעשה בשרט בין קציני הצדה אשר בסופו יכול הקצין להגיע לדרגת אל"מ (אלוף-משנה), רק 20% מבין אלה שהוכשרו והוסמכו לשם כך לראשונה, עלולים לקבלה.

G L C S S A R Y   מ י ל י ן

Ranks & Promotions   ד ר ו ת   ו ה ע ל א ו ת   ב ד ו ג ה

Page 106   עמוד 106

the granting of	(n)	הענקת
depends on	(v)	פועה
fulfilment	(n)	מילוי
recommendation	(n)	המלצה
distinction	(n)	הצטיינות
professional	(adj)	מקצועי
completion	(n)	השלמה
other criteria		חקן פנוי
prefix	(n)	קידומת
suffix	(n)	סיומת
name(s)	(n)	תואר (ים)

Page 107   עמוד 107

degree	(n)	מעלה
to compare with		בהשוואה עם
foreign	(adj)	זר
scale	(n)	סולם
serve	(v)	מכהן
principle	(n)	עיקרון
total	(n)	סיכום
criterion		קריטריון (קנה מידה, תבחין)
quality	(n)	תכונה
report	(n)	דו"ח
are written	(v)	נרשם
regularly	(adv)	סדירות

GLOSSARY מ י ל ו ן

Ranks & Promotions ד ר ג ו ת ו ה ע ל א ו ת ב ד ר ג ה

Page 107 עמוד

to place	(v)	לרתום
selection	(n)	מבחר
able	(adj)	מוכשר
qualified	(adj)	מוסמך
candidate	(n)	מועמד
were qualified	(v)	הוכשר
were promoted	(v)	הוסמך

Ranks Promotions & Decorations

צ"ש (ציון לשבח) ואותות הצטיינות Awards & Decorations

הדרך הטובה ביותר לציון מעולות הראיות לשמן של אנשי צבא

היא - בעיקר על-ידי הענקת צלש"ים.

בשלהי 1969 קיבלה ובנתה את הצעת שר הבטחון ליצירת שיטה חדשה,

של הענקת אותות הצטיינות ופרסים על ביצוע מעשה גבורה או על

התנהגות מופתית או הישגים מיוחדים במינם. והן גם אותות עבור

השתתפות בפעולה צבאית כגון: "אות הקוממיות", "אות סיני".

הצלש"ים חולקו לשלוש דרגות: עבור גבורה עילאית פנים אל פנים

עם האויב, עבור גבורה קרבית, ועבור גבורה שאינה בקרב.

בשנת 1949 החליטה ובנסת לרכז בגבורתה של קבוצת חיילים,

שהצטיינה במלחמת העצמאות. אותות והצטיינות כללו אז רק פרסים

ללא עיסור (שליה), ניתנו ל-12 אנשים, ביניהם ארבעה, שקיבלו

אותות לאחד בותם.

האדון שקיבל פרס הצטיינות היה, רב-החובל בן-נחמן ממקד חיל-הים,

שיצא למנסייה בראשון לינואר 1966.

ההצעה היתה הענקת אותות הצטיינות ופרואקטיביות (שכוון יפה לאחור),

לגיבורי ישראל ולאלה הנזכרים בחזון מזכירות הפיקוד העליון במקורות

היום, במקור שיגרה או במכתב.

מערכת אותות ניתנה על-פי החוק, שהוצע ע"י משרד הבטחון, לכל אלה

ששירתו שירות פעיל מה-1 בפברואר 1948 עד ל-10 בסוף 1949, הזכאים

לקבל את אות "מלחמת העצמאות". ואלה ששירתו בשירות פעיל מה-29

באוקטובר עד ל-6 בנובמבר 1956 הזכאים ל"אות סיני".

אלה ששירתו מינימום של 24 שעות רצופות, חוץ והקופה שבין ה-5 ליוני

1967 לבין ה-11 ביוני 1967 זכאים לאות "מלחמת ששת הימים".

השרות הצבאי, שלמני הקמת המדינה מצויין באותות עיסור המורכבים

צלי"ש (ציון לשבח) ואותות הצטיינות Awards & Decorations

ממליון מתכת, בקצה סרט צבעוני. הסרט הוא ממלחמת העצמאות.
כמו-כן ניתנים גם סרטי עיסור עבור חירות בצבא הבריטי במלחמת
העולם השניה, או לאלה, שהחזיקו לגוף צבאי מצויים, כ"סמל הבריגדה",
למשרתי הלגיון היהודי הבריטי. ו-"סמל המל"ח" למשתתפים במלוגות
המחץ של והגנה, או סרט עיסור לאלה שהשתתפו במערכה על ירושלים
כמו "סמל ירושלים".

SYNOPSIS   ס י ל י

Awards and Decorations   צ"ש ואותות הצטיינות

עמוד 110 page

citation		ציון לשבח (צ"ש)
pointing out	(n)	ציון
outstanding		ראוי לשמו
end	(n)	שלהי
award(s) decoration(s)		אות(ות) הצטיינות
prize	(n)	פרס
act of heroism		מעשה גבורה
exemplary	(adj)	בזמני
achievement	(n)	הישג
decoration	(n)	אות
victory medal decoration		אות הקוממיות
superior	(adj)	עילאי
ribbon(s)	(n)	סרט(ים)
medal		עיסור (מדליה)
hero(es)	(n)	גיבור(ים)
memorandum	(n)	חוזר
supreme command		פיקוד עליון
routine order	(adj)	סדורה שיגרה
a set of		מערכת

עמוד 111 Page

medal of metal		מדליון מהכח
colored	(adj)	צבעוני
insignia	(n)	סמל
shock troops		סחץ

הנח"ל מסמל את הקשר בין צה"ל ליסודות הקונסטרוקטיביים של מדינת ישראל. והוא כולל חלוציות וחיל כאחד. לאחר כשה חודשים של אימונים צבאיים מזורזים, נכנסות קבוצות הנח"ל לפבודה בקיבוצים מסויימים לתקופה של שנה, עדיין תחת משמעת צבאית.

בקיבוצים הם מקבלים את הכשרתם החקלאית. קבוצות הנח"ל מצטרפות לקיבוצי הגבול, או מקימות מושבים וקיבוצים, ולעיתים קרובות במקומות מסוכנים המועדים לפורענות. ובתנאי מגורים קשים. יחידות הנח"ל מקבלות במסגרת השירות הצבאי הכשרה וחינוך להתיישבות בטחונית, גוסף להכשרה הצבאית. הן מאורגנות לשם כך בפיקוד מונקציונלי, שהוא מסגרת פיקודית, אירגונית ומנהלתית למילוי משימות מוגדרות וללא כל אחידות מרחבית. במלחמת העצמאות, התפתח הנח"ל כגורם המאחד את השירות הצבאי והחלוציות, וכמסדה העיקרית של תנועות הנוער הישראליות. עם התפתחותה של מדינת ישראל עזר נח"ל במניעת התפוררות תנועות הנוער, ואיפשר לקבוצות שונות להצטרף לגוף אחיד, ולשרת בדרך קולקטיבית את המדינה.

הנח"ל המורכב מ-60% צעירים ו-40% צעירות, הוא עובד אדמה ביום, ואיש צבא השומר על הגבולות בלילה.

חיל-הדגלים (חי"ר) חומך ומאמן את נח"ל, מספק לו ציוד צבאי, וחורם רבות להחדרת המשמעת הצבאית בשורותיו.

מטכ"ל חי"ר קובע את היעדים שם מקים הנח"ל עמדות חדשות, מתוך התחשבות איסטרטגית בלבד. כל נקודה צבאית של נח"ל "סאומצת" ע"י הקיבוץ הסמוך, התורם עזרה, עצה, ואספקת ציוד חקלאי,

מאחד ובדרך-כלל באים אנשי נח"ל מהערים כשהם מחוברים נסיון וידע חקלאיים.

לאחר כמה חודשים של אימונים אינטנסיביים, מוטל על הקבוצה לייסד קיבוץ לשם אימונים בשטח חקלאי לשנה אחת. עם חום האימונים נשלחים רק אלה, המוכשרים בופנית, לקורסים צבאיים מתקדמים יותר לעוד כמה חודשים.

עם חום התקופה הזו ועדיין במסגרת נח"ל, הם נשלחים בקבוצות לישובי הגבול, או מקימים ישוב משלהם, לפחים קרובות גם בשטח, שעדיין מועד לכל מיני פורענויות ובתנאים קשים. עם סיום השירות הצבאי, יכולה הקבוצה להמשיך ולפתח את עמדת הגבול ולהסבה לישוב אזרחי קבוע.

כמה מחברי הנח"ל בוחדים בדרך השניה, שהיא השלמת תקופת שירותם במסגרת צבאית רגילה. לתחרי הנח"ל ניתנות אפשרויות השתלעות בקורסים מתקדמים בחקלאות, כך, שלאחר סיום תקופת שירותם בנח"ל, הם מצטרפים לקבוצות התישבותיות שונות ונקלטים כבעלי ידע ונסיון בחקלאות.

23 עמדות גבול קדמיות הוקמו ע"י נח"ל וכ-15 הסבו לישובים חקלאיים אזרחיים קבועים.

מבאן שמטרתו העיקרית של הנח"ל היא לעודד התישבותיות חקלאיות לאחר תקופת הגיוס.

בוגרי הנח"ל הקימו 18 כפרים, ויישבו מחדש 10 כפרים שמתישביהם נשחטו. קבוצות בוגרי נח"ל מצטרפות לכפרים הקיימים שכמה מהם, נמצאים לאורך הגבול.

ישובי הגבול הכוללים את עמדות הנח"ל מאורגנים כיחידות המסוגלות להגן על עצמן. כבר הוכח, שאפילו מקומות נידחים ומבודדים, עומדים בנסיון. בין אם תחמושתם דלה אך מטפחת את הצריכה ובין אם ביצורם

מניח את הדעת, מסוגלים המתיישבים להחזיק מעמד תודות לרוח
הקרבת והמוראל הגבוה המעודדים אותם להגן על הרכוש והחיים
בכל מחיר.

שטחיה וקטנים של המדינה והזמן הנדרש לגיוס המילואים
הושבים את הגנת הארץ לחלק חשוב ונכבד של בטחון המדינה.
בפלישות קודמות, הגנו המתיישבים על עצמם במתגמות בינוניות
ובמקלעים (מבונות יריה) בינוניים וכן גם בנשק אנטי-טנקי.
זה"ל מצא לנחוץ להבטיח ביעילות את אימוני מפקדי הנח"ל, ולדאוג
לכך שאגירת מזון, דלק, ציוד רפואי וחומרי בניה שונים לשם
ביצורים יימצאו חמידי בנקודה מוכנים לעת חירום.
כמו-כן דאג זה"ל לבניית מקלטים תת-קרקעיים. גם הנשים השתתפו
בהגנת הכפר, והתגבורות של חיל-קשישים היו מגיעות מהערים הסמוכות
בשת חירום.

BEST COPY AVAILABLE

Pioneer Fighting Youth

נוער חלוצי לוחם (נח"ל)

האימונים הטרומ-צבאיים מתנהלים בבית-הספר הדיאלי שבחיפה ובגמנסיה העברית הרצליה שבתל-אביב. תכנית הלימודים, כוללת חינוך תיכוני לתלמידים נבחרים מבין המתנדבים לאימונים צבאיים. עם סיום הלימודים, הם מגויסים מיד לצה"ל בדרגות של רבי-סוראים. ועם סיום קורס קצינים הם מקבלים אסמכתא לדרגת קצינות.

ב-400 מועמדים נרשמו לתכנית זו באוקטובר 1968. גם מדרשת המילואים מספקת קצינים, ובה מספר מצומצם של סטודנטים, שהורשו להמשיך בלימודם (ללא עזרת צה"ל).

לאחר תקופת השתלמות בקורס צבאי יסודי, חייב נושא הלימודים להיות בעל ענין טכני מיוחד. על הסטודנטים הנ"ל לעבור אימונים צבאיים בכל קיץ, עם סיום לימודם באוניברסיטה, מקבלים אסמכתא לקצונה. רוב הקצינים הם מבין מגויסי שירות חובה.

הבחירה נעשית לאחר מבדקים פסיכוטכניים, תוך בדיקה מדויקת של התנהגות המועמד, הלך מחשבותיו, צורת ביצוע תפקידו ונבחרת ידע.

לאחר שלושה חודשים של אימונים יסודיים בבית-הספר ו-2-3

חודשים של אימונים בתפקידים פלוגתיים, נבחרים המועמדים המתאימים

לקורסים נוספים של 3 חודשים לשם קבלת תואר קצין (ללא דרגה קבועה).

רק אז, חוזרים החניכים לשירותים הפלוגתיים לתקופה של 2 עד 3 חודשים.

לאחר-מכן, הם עוברים קורס של 6 חודשים כמועמדים לקצינות, ובסיומם

את לימודם בהצלחה, מקבלים דרגת סגן-משנה, בסיומם את שירות החובה,

בידם הברירה אם להמשיך בשירות סדיר, בכוחות הסדירים של צה"ל,

הכוללים שירות חובה וקבע.

מגויסי נח"ל עוברים תכנית לימודים של 3 חודשים ובה אימוני יסוד

הדומים לאלה הניתנים למגויסיים אחרים.

אימוני אנשי נח"ל הנבחרים, מתחילים בבית-הספר התיכון במסגרת תנועות הנוער במטרה לשרת כגרעין ביחידות נח"ל.

הטירונים המגויסים, שאים לבקש להצטרף לתפקידי נח"ל. כמו-כן, קיימת גם אפשרות להעברת איש נח"ל לצה"ל לשם השלמת שירות חובתו. בתקופת האימונים היסודיים נבחרים כ-15% ממגויסי הנח"ל לתבנית אימונים מוגדלת, כצעד ראשון לקראת אפשרויות לקבלת תואר קצין חוגר או קצין בעל זרנה בשלבים מאוחרים הן בנח"ל והן בצה"ל.

לאחר תקופת האימונים הנ"ל, יוצאות יחידות נח"ל לכפרים והיימים לשנה אחת. שם הם מקבלים הדרכה צבאית ונסיון בעבודות חקלאיות. האימונים הצבאיים נמשכים. כמה מקבלים הדרכה בתחזוקת נשק, וכמה מקבלים הדרכה בתבלה לשם תבליח צבאית.

השירות בבטרים נמשך כ-5 חודשים תוך אימונים מזורזים לאלה המתאימים לכך מבחינה גופנית. התבנית כוללת: קורס כללי במבצעי חי"ר והתמחות באחת מזרועות הלוחמה בענף מסויים כגון: חיל-שריון, חיל תותחנים, או חי"ר מוצנח. כ-5% נבחרים לשם השתלפות בבתי-ספר צבאיים לקצינים חוגריט ולקצינים שברגה. היחידות שאינן מוסמכות לפעילות קרבית, נשארות במושבים החקלאיים, אך ממשיכות לקבל הדרכה צבאית.

ישראל מנהלת אימונים צבאיים עבור ארצות אחרות. דרך פעולות המבנה האזרחי של נח"ל הוכחה בהתענינותן של אפריקה הlatינית, אסיה, והארצות החדשות של אפריקה המתחדשת. האימונים מתנהלים בישראל ובחו"ל. כדוגמאות לכך, יש לראות את אימוני צנחני נפאל וקונגו (קינשנה), ואת אימוני סייסי הסילונים באוגנדה.

חיל-הנשים של צה"ל סיפק אף הוא יועצים לחוף-השנהב, אקוודור,

נוסד חלוצי לוחם (נח"ל) Pioneer Fighting Youth

בוליביה, קוסטה-ריקה, בורמה והודו-סין (תיילאנד), שקיבלו עזרה
טכנית בתבניות הדרכת נוער וחקלאות.
מנהיגי תנועות נוער שונות שטנזניה, קניה, זמביה ומלאיה, ביקרו
לאחרונה בישראל, לשם אימונים מזורזים ומתקדמים.
יותר מ-30 ארצות, קיבלו הדרכה טכנית וצבאית מישראל בדרך זו או
אחרת.

11. GLOSSARY מ י ל י ן

Pioneer Fighting Youth נוער חלוצי לוחם (נח"ל)

Page 113 עמוד

symbolizes	(v)	מסמל
pioneering	(n)	חלוציות
soldiering	(n)	חיול
fast	(adj)	מזורז(ים)
discipline	(n)	משמעת
agricultural, farming	(adj)	חקלאות
dangerous	(adj)	מסוכן
subject to	(adj)	מוער
difficulties	(n)	פורענות
condition(s)	(n)	תנאי(ם)
living quarters	(n)	מגורים
training	(n)	הכשרה
settlement	(n)	התיישבות
functional	(adj) (תפקידי)	פונקציונלי
developed	(v)	התפתח
collapse	(n)	התפוררות
works the land		עובד אדמה
supplies	(v)	מספק
instillation (of)	(n)	החדרה(ת)
establishes	(v)	קובע
objective(s)	(n)	יעד(ים)
erects	(v)	מקים
consideration, point of view	(n)	התחשבות
is adopted	(v)	מאומץ(ת)
nearby	(adj)	סמוך

GLOSSARY מ י ל י ן

Pioneer Fighting Youth נוער חלוצי לוחם (נח"ל)

עמוד 114 Page

is directed	(v)	מוטל
to establish	(v)	לייסד
completion	(n)	הוס
period	(n)	תקופה
to develop	(v)	לפתח
prefers	(v)	בוחר (ים)
are absorbed, are assimilated	(v)	נקלט (ים)
to encourage	(v)	לעודד
graduate(r) of	(n)	בוגר (י)
to abandon	(v)	נטש (ו)
proved	(v)	הוכח
remote place	(n)	נידח
are isolated	(n)	מבודד (ים)
poor	(adj)	דל (ה)
need	(n)	צריכה

עמוד 115 Page

adequate		מניח את הדעת
to hold one's position		להחזיק מעמד
fighting spirit		רוח קרבית
considerable	(adj)	נכבד
invasion(s)	(n)	פלישה (ות)
found necessary	(v)	מצא לנחוץ
food storage	(n)	אגירה (ות)
underground	(adj)	חת-קרקעי (ים)
force of veterans		חיל-קשישים (חק"ש)

P I O N E E R   מ י ל י ו ת

Pioneer Fighting Youth   חלוצי לוחם (נה"ל)

עמוד 116 Page

become qualified		אממכחא
psychotechnical examination		מבדק פסיכו-טכני
reduced	(adj)	מזומצם
precise	(adj)	מדוקדקח
way of thinking		הלך מחשבוח
choice	(n)	ברירה

עמוד 117 Page

are authorized	(adj)	רשאי
completion	(n)	השלמה'ת
broaden	(adj)	מוגדלח
step	(n)	צעד
specialization	(n)	החמחות
branch	(n)	ענף
supplied	(v)	סיפק (לספק)
leader	(n)	מנהיג

ט ר ו ס צ ב א י ו ח

גדודי נוער (גד"נע) גד"נע

צה"ל, משרד הביטחון ומשרד החינוך-והתרבות אחראים כאחד לתנועת הנוער הגד"נעית.

הגד"נע קולט לשורותיו בני נוער שכולם מתנדבים בגילי 14-18, הבאים מבתי-הספר התיכוניים, אירגוני הנוער וכפרי עולים. מטרת הגד"נע היא להדריך בני נוער, לחלוציות ולהגנת הארץ, ולרכו את הדרכתו בשטחים צבאיים שבניים שהם בעצם אמצעי חינוך לביטחון לאומי.

למשכה היה הגד"נע קיים עוד זמן רב לפני מלחמת העצמאות. הגד"נע הדריך את חניכי ההגנה, וכן גם ידועה לשבח, יחידה גד"נעית שעצרה את התקדמות הלגיון הירדני.

לאחר מלחמת העצמאות, עסק הגד"נע בבניית הכביש לסין-גדי, עזר לעולים חדשים וביצר את ישובי הגבול.

בין השנים 1957 - 1956 עסקו יותר מ-4600 גד"נעים בגיבורי ישובי הגבול נגד התקפות פדאין ומחתננים.

פעילות הגד"נע נחשבת כחלק מחכמת הלימודים בבתי-הספר התיכוניים, ב-110 בתי-ספר כלליים, ב-120 בתי-ספר מקצועיים וב-34 בתי-ספר חקלאיים. הגד"נע כולל כ-100.000 נערים ונערות. כל שנה עוברים 18.000 מהם קורסים של עשרה ימים בבסיסי אימוני הגד"נע.

ענפי הגד"נע הקיימים הם: גד"נע-אוויר, גד"נע-ים, איתות וקליפה למטרה.

בגד"נע-אוויר, מלמדים להטיס דאונים ומטוסי קלים. כך עוזרת הדרכה זו לצה"ל בבחירת חניכים מוכשרים לקורסים של חיל-האוויר והחוככים ע"י כך סכומים ניכרים לצה"ל.

כ-10.000 גד"נעים משתתפים מדי שנה בצעדת האביב לירושלים.

כל שנה מסיימים כ-1000 גד"נעים קורסים של מדריכי גד"נע ומדריכי ספורט, והומכים למדריכים פעילים, לאחר גיוסם לצה"ל הומכים למדריכים בצבא.

בני נוער שקיבלו חינוכם והדרכתם בעלית הנוער, שהוא האירגון המטפל לראשונה בילדי עולים חדשים, שהגיעו לישראל ללא הורים או קרובי משפחה וביחומי מלחמה וילדי משפחות עולים עם בעיות קליטה, מקבלים הדרכה גד"נעית רגילה בצמותם להצטרף לאחר-מכן לצה"ל בקבוצות נח"ל מאורגנות.

משנה לפני גיוסה, מתרכזת כל קבוצה ל-21 יום בחוות הגד"נע בבאר-אורה, שליד אילת, ופגשת עם שתי קבוצות דומות. כך נוצר גרעין שממשיך לעבוד במלוכד גם בעת שירותו הצבאי, ולאחר-מכן מצטרף לקיבוצים.

אימוני הגד"נע נעשים בהתנחת המינהל הצבאי של המטכ"ל. מטקד פיקוד והדרכה הצבאית אחראי לביצועים המנהלתיים בכל מרכזי והחינוך הצבאי. ראשי זרועות הלוחמה אחראים לאימונים הטכניים, כאשר לחיל-האוויר, לחיל-הים ולנח"ל אמצעי הדרכה משלהם. תכנית הלימודים, ממושכת ובעלת רמה גבוהה. האימונים נעשים בתנאי קרב אמיתיים בנשק קל, שרמיות ותותחים, בליווי כדורים חיים. חשיבות רבה ניתנת לניידות, רכיבת ידע בחקיפת מקומות מבוצרים ותיאום עם שירותי זרועות אחרים. כידוע חי"ר, חש"ג וחח"ם משתפים פעולה בשעה שחיל-האוויר מצטרף אליהם בתמרונים שולבים. חשיבות רבה ניתנת להכרת השטח. החימרון מתנהל תוך גיצול אפשרויות ומגבלות הציוד הנחוץ למאבק, והשימוש בסוגי נשק מתאימים לפי הצורך. האימונים כוללים הדרכה בנשק קל, צופיות, סיור, תחזוקה ועזרה-ראשונה. כמו-כן גם לימודי השפה העברית, היסטוריה, גיאוגרפיה ונושאים

גדודי נוער (גד"נע)

אחרים המדרישים בלג החניך אורחות טובה. מחוסרי השכלה מקבלים
סיעורי קריאה וכתיבה.

הלימודים הללו נדרשים מבחינה מעשית. כידוע חלק מוער מזמנם
מבלים החניכים במגרשי המצודים, ובחדרה סימוכית בגמק קל.
אך נרביה זמנם מוקדש לתרגילי משולים, וצדוה ארוכות טווח.
התרגילים מתנהלים ביום ולעיתים קרובות בשעות הלילה.

7 1 7 1 2

גדודי נוער (גד"נ)

Page 122 7127

takes in	(v)	קולט
to train	(v)	להדריך
to concentrate	(v)	לרכז
by means of	(n)	אמצעי
is commendable		ידיעה לשבח
stopped, halted	(v)	עצר(ה)
infiltrator	(n)	מסתנן(ים)
signaling	(n)	איתות
target practice	(n)	קליעה למטרה
to fly	(v)	להטיס
glider(s)	(n)	דאגלס(ים)
trainee(s)	(n)	חניך(ים)
considerable	(adj)	ניכר(ים)
march	(n)	צעדה

Page 123 עמוד

war orphans		יתומי מלחמה
problems of absorption		בעיות קליטה
to expect	(v)	בצפותם (לצפות)
training farm	(n)	חווה
together	(adv)	מלוכד
know how	(n)	ידע
coordination	(n)	תיאום
maneuver	(n)	מרוונים
limitations	(n)	מגבלות

G L O S S A R Y   מ ל י ל

גדודי נוער (גד"נע)   גדנא

עמוד 123 Page

fight	(n)	מאבק
scouting	(n)	צופיות
reconnaissance	(n)	סיור
first-aid		עזרה ראשונה

עמוד 124 Page

implant	(v)	מטריש (ים)
good citizenship		אזרחות טובה
uneducated		מחוסר השכלה
little part	(n)	מוער
spend	(v)	מבלים
parade ground	(n)	מגרש מצעדים
practical training		הדרכה שימושית

אזורי פיקוד מרחביים   Territorial Commands

שמות יחידות מאורגנות   Basic Units

squad	כיתה
platoon	מחלקה
company	פלוגה
battery	סוללה
battalion	גדוד
brigade	חטיבה
unit	יחידה
formation	עוצבה
division	אוגדה

אזורי הפיקוד המרחביים של ישראל הם מסגרות מערכיות ומנהליות גבוהות ביותר בכוחות היבשה, הנושאות באחריות לגזרות יבשתיות ועשויות להפעיל עוצבות ויחידות באזורים הדרושים לכוחות הלוחמים לניהול מבצעים.

ישראל מחולקת לשלושה אזורי פיקוד:

1. פיקוד מרחב הצפון   1. northern command
2. פיקוד מרחב המרכז   2. central command
3. פיקוד מרחב הדרום   3. southern command

כל אזור כזה מתנהל בידי אלוף. פיקודי אזורים אלה הם מקסיים, המבוססים על שיטת הגנה טריטוריאלית או מרחבית מבחינה ארגונית-צבאית ועל ייסוד הגדודים.

ההגנה המרחבית מבוססת על משימה כפרים לאורך הגבולות. כל שושרת כזו נמצאת בידי הפיקוד המקומי כחלק מצה"ל. ניתן להם נשק ושריון והם משתתפים באימוני ותרגילי עדה צבאיים.

אזורי פיקוד מרחביים Territorial Commands

פיקוד מרחב הצפון גובל עם סוריה ולבנון.

פיקוד מרחב המרכז גובל עם ירדן.

פיקוד מרחב הדרום גובל עם מצרים.

BEST COPY AVAILABLE

MISSARY מ י ל י ן

Territorial Commands אזורי פיקוד מרחביים

Page 127 עמוד

framework for warfare		מסגרת מערכית
administrative framework		מסגרת מנהלתית
sector	(n)	גזרה
is based upon	(v)	המבוסס
system	(n)	שיטה
chain	(n)	שרשרת

Page 128 עמוד

borders	(v)	גובל

אירגון כללי של כוחות צה"ל

צה"ל מורכב מכוחות סדירים ומילואים ומכוחות הגנה יבשתיים, אוויריים וימיים. כמו-כן מורכב צה"ל מיחידות קבע הכוללות למעלה מ-40.000 איש. הגילים 18 - 21.

א. חיל-האוויר - טכסיסי, ומצוייד בעיקר במטוטי-קרב ומפציצי-קרב. לחיל-האוויר הישראלי אין מפציצים כבדים.

המשימה הראשונה במעלה של חיל-האוויר (ח"א), היא להשמיד את חיל-האוויר של האויב במטרה להשיג עליונות אווירית, ולאחר מכן לסייע לכוחות הקרקע של חיל-השריון (חש"נ). אותם המטוסים משרתים בעת ובעונה אחת לאותה המטרה.

ב. חיל-השריון ממונע

ג. חיל-התותחנים נייד - מחולק לחטיבות בעלות 3000 איש כל אחת.

לכל חטיבה תחמושת משלה, ונשמעת למטכ"ל שדה משלה.

ד. יחידות חיל-מילואים (ח"מ) כלליות - כוללות את חיל-התותחנים (חח"מ), חיל-הנדסה (חנ"נ), צנחנים, או קומנדו.

ח"מ, עובר אימונים מוגברים ובדרך כלל לתקופה של חודש אחד בשנה. בשנת 1968 נמשכו האימונים עד ל-3 חודשים בגלל כיבוש השטחים והתעוררות הטרור הערבי.

ח"מ כיסוד צה"ל - עלול להקרא לשירות בכל רגע ובמהירות מפתיעה. לפעמים עוברות כ-48 שעות מהרגע בו צנחן מילואים עוזב את עבודתו האזרחית עד הימצאו בקווי החזית. חיל-המילואים כולל כ-260.000 איש.

ה. קבוצות הגנה שרתביות - בדומה למשמר הלאומי האמריקאי - יחידות המורכבות מחיילים מיוחדים הנקראות חיל-קשישים או הג"א.

ו. חיל-הים - מגן על חופי הארץ, וכולל ספינות גיידות, סירות טורפדו, שולות מוקשים, משחתות, נחתות, וכמה צוללות. כשפרצה מלחמת ששת הימים, היה הצי הישראלי קטן פי שש מהצי המצרי. הישראלים הזניחו את הצי למען פיתוח שירותים צבאיים אחרים.

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y   מ י ל ו נ

Organization of the I.S.F.   ארגון כללי של כוחות צה"ל

Page 130   עמוד

regular force		כוח סדיר
regular units		יחידות קבע
fighter	(n)	מטוס קרב
bomber	(n)	מפציץ קרב
heavy bomber	(n)	מפציץ כבד
to destroy	(n)	להשמיד
ground forces		כוחות קרקע
at the same time		בעת ובעונה אחת
occupation of territories		כיבוש השטחים
rising	(n)	התקוממות
terrorism	(n)	טרור
defends	(v)	מגן
patrol boats	(n)	ספינות ניידות
minesweeper	(n)	שולח מוקשים
destroyer	(n)	מסחתת
landing craft	(n)	נחתת
submarine	(n)	זוללת
neglected	(v)	הזניח(ו)

חיל-האוויר הישראלי לא היה קיים בזמן החלוקה בנובמבר 1947.
ב-11 מטוסי ספורט להדרכת טייסים (או בסלנג ישראלי: "פרימוסים"), נרכשו בדרכים לא דרכים.
מטוסים מנושרים אלה, צויידו ברימוני-יד, או בפצצות מחוצרת בית.
יש להסתכל כיום בליגלוג בעובדה, שחלק חשוב של משרשימדיטים נרכש בזמנו בצ'כוסלובקיה.
אכן בראשיתו היה חיל-האוויר הישראלי מעין אוסף של עודף מלאי מלחמתי או, אוסף גרוטאות.
כיום משתמשת מדינת ישראל לשם פשימות הדיפה בפנטומים פ-4 כמפציצים ותקפיים החוטבים לה את המיראב'ים הצרפתיים והסנים והקלים.
הפנטום פ-4, מפורסם ככלי-טים רב-צדדי במעולותיו, ובעל סווח טיסה ארוך לזמן ממושך. המטוס שנוצר בארצות-הברית, ומשמש כיום כנקודת מוצא לשם מגע עם המיגים הסובייטים-מצריים.

BEST COPY AVAILABLE

INDEX

מקורות חיל האוויר

עמוד 132

partition		חלוקה
were acquired	(v)	נרכש(ו)
spotted	(adj)	מנומר(ים)
hand-primed	(n)	רימון-יד
home sale	(adj)	חוצרת בית
irony	(n)	ליגלוג
really		אכן
some kind of		מעין
collection	(n)	אוסף
junk	(n)	גרוטאות
for repulsion		הדיפה
in various		מפורסם
many-sided	(adj)	רב-צדדי

חיל-האוויר הישראלי הוא אחד משלושת זרועות הלוחמה של צה"ל.
ראשיתו של חיל-האוויר בשנת 1948.
אז כלל חיל-האוויר הישראלי כתריסר פייפרים, שנחבלו ע"י חברת
אווירונים מקומית.
כיום יש בידי ישראל כוח אווירי סילוני קטן אך מודרני. בשנת
1948 סמכה מדינת ישראל בעיקר על מח"ל (מתנדבי חוץ-לארץ), סייסים
וטכנאים. כיום מעמיד חיל-האוויר הישראלי דורות של סייסים
וצוותות קרקע.
לחיל-האוויר כושר תחזוקה וייצור חלקי-חילוף לסילונים המודרניים
ביותר כמו סילוני פוגה-מגיסטר, שנבנו לפי דגם צרפתי.
כיום נבנים גם בישראל מנועים דו-סילוניים לשם אימונים ע"י
"חשית מטוסים ישראלית".
ישראל רכשה את מטוסי הקרב הראשונים שלה בשנת 1948.
שני מפציצים מצריים נורו והופלו בשמי תל-אביב ביום, ששטוסי הקרב
הישראליים המריאו בפעם הראשונה.
חיל-האוויר הישראלי יצא לקרב נגד צבאות ערב, שעלו עליו במספרם
ביחס של ארבעה לאחד, וכשבירי מטוסים בעלי איכות נמוכה יותר.
חיל-האוויר הישראלי תקף את המצרים ב-200 גיחות מהן כ-20 גיחות
בעת הקרבות בנגב.
חיל-האוויר הישראלי סיים את מלחמת העצמאות כאשר כ-20 - 15
מטוסים מצריים הופלו בקרבות אוויר בנוסף למטוסים מצריים רבים,
שהושמדו על הקרקע.
כידוע, נפסקו התקפות האוויר המצריות על תל-אביב, כשהמפציצים
הישראליים הופיעו בשמי קהיר ודמשק בשנת 1948.
ישראל שמרה על עליונותה האווירית במשך שמונה שנים וגם במערכת סיני,
כששמונה מטוסי אויב נורו והופלו בקרב אווירי אחד.
מטוס פייפר ישראלי, נורה ונפל בלהבות לאחר כעשר דקות של קרב פנים

אל שנים עם סילון מיג.
מאז מלחמת העצמאות יצאו הישראלים מקרבות כשדם על העליונה
בקרבות אוויריים נגד סייסים ערביים. כל זאת הודות לאימונים
מעולים שהתנהלו ועדיין מתנהלים בחיל-האוויר הישראלי.
היכולת לתפן בשלושה ממדים בבית אחת. ממד המהירות, ממד הגמישות,
וממד זכוונת-ראש, הפכו את חיל-האוויר הישראלי ליסוד והגנה
החיוני של מדינת ישראל.
חיל-האוויר ושירותיו הנדרשים, לשירות המחיר והב. הקשור בכך,
נמצא תמיד במצב ובן לכל פעולה מידית.
צה"ל אינו חוסך מאמץ כדי שטייסיו ומטוסיו ימצאו ברמה מקסימלית
גבוהה ככל האפשר.
הבנת צוותות חיל-האוויר נעשית מבעוד מועד, חוך כוננות וטיפול בכל
ציוד חדש המגיע לישראל.
חיל-האוויר הישראלי צוייד במספר סילוני-קרב מודרניים כמיראז'ים,
שעמדו במבחן נגד המיג 21 שהוסס ע"י הערבים.
הפעלת המיראז'ים ציינה צעד של התקדמות והתפתחות ממטוסים שעברו
את שהירות הקול ב-1.1 מאך (סופר-מיספרים) למטוסים, שעברו את
שהירות הקול ב-2.2 מאך.
מבאן בולטת ההתקדמות ממטוסי בוכנה לפני 12 שנה למטוסי הסילון
של היום.
מטוסי הקרב החדשים מצויידים בסילי אוויר-אוויר. כיום נעשים
סידורים לרכישת סילונים חדישים ביותר מתוצרת ארה"ב.
מטוסי חובלה לקחו חלק פעיל וחשוב ביותר במלחמת העצמאות,
לחובלת ציוד לכוחות צה"ל, שכוותרו ע"י האויב בחולי גבולות ישראל
ובעיקר בנגב המבודד. מטוסי החובלה ססו ב-1956 והתקדמו בד בבד עם
מערכת סיני בהצניחם את גרודי הצנחנים כ-40 מילין מתעלת סואץ.

בדאגתו לצידודם של חילות הלוחמה והפניית הנפגעים מצרועה מוקפת, ודאה חיל-האוויר יכולת ללא תקדים.

המטוסים הקלים חרמו רבות בתצפיות מהאוויר, בהספקת ציוד והפניית נפגעים. כמו-כן ביצע חיל-האוויר מבצעי קשר, שאיפשרו הסתעדות מהירה של חיל-הסדיון.

מסוקים (הליקופטרים) שנרכשו מצרפת וארה"ב הגבירו את התחבורה האווירית. הם שימשו לפינוי נפגעים, ולהובלת ציוד ליחידות הלוחמות. בעת שלום הוכיחו המסוקים את יעילותם, בספקם עזרה לכפרים מנותקים עקב השטפונות, או בחלצם אזרחים, שנלכדו בבנינים בועדים. מינויו של אלוף דן טולקובסקי, (ששירת בחיל-האוויר המלכותי הבריטי), בשנת 1953 למפקד חיל-האוויר הביא למפנה מכריע בתולדות חיל-האוויר הישראלי.

טולקובסקי ביצע שינויים נרחבים. הוא שינה בדרך גאה ביותר, את יחס הפיקוד העליון לאנשי חיל-האוויר והנהיג שיטה אימטרטגית ראויה לשמה. כדי להעביר את השקפותיו, נאלץ טולקובסקי להאבק בשלטונות האזרחיים מצד אחד, וברמטכ"ל עצמו, שהיה אז רב-אלוף מזה דיין מצד אחד, מוזר, שיוזם טכסיסי התגמול כמשה דיין סרם התחשב בחיל-האוויר כגורם מכריע במלחמה המודרנית. (ראה "חומות ישראל").

אימטרטגית חיל-האוויר של טולקובסקי התבססה על שלוש נקודות עיקריות: א. יש להזרים דם חדש לחיל-האוויר הישראלי ולספק לו, עד כמה שאפשר, משושים חדישים ביותר, שאחד ואין מלחמה מודרנית שתנהלת ללא להקות קרב, כדי להגן על השטח מפני החקפות אוויריות של האויב. כמו-כן יש להנהיג את השימוש במפציצים קרביים כדי להעביר את המלחמה לשטחו של האויב.

ב. היות ומדינה קטנה כמדינת ישראל מותקפת מכל עבר ע"י שכנותיה העוינות ומרכזיה העירוניים של המדינה נתונים לחסדיו של כל מטוס

או מפא"ץ קרבי ערבי, ודי שההירות והיעילות הנם גורמים נכבדים בעניני איסטרטגיה אווירית.

ג. המהירות היא ממד מוח הפעולה של המטוס באוויר, והיא תלויה ברמת אימוני הצוותות. עבור מדינה קטנה כישראל, שמקורותיה ובספייט דלים ביותר, ודי שהיעילות עצמה מותנית באחידות המנהלית ושיתוף הפעולה של צוות המטוס. כמו-כן גם השימוש המקסימלי במטוסים, חוץ תקופת זמן מסוימת בא אף הוא בחשבון.

לו רצה חיל-האוויר הישראלי בזמנו, לענות לדרישות הגנתה הלאומית של מדינת ישראל, ודי שהיה עליו לחסל את גרמאות דגמי המטוסים השונים, שהיו ברשותו ולרכוש מטוסים המשתייכים לאותו דגם. ולמי דברי טולקובסקי, על כל מטוס כזה להיות רב-שיכושי לשם מספר רב של גיחות בעלות אופי שונה.

לאחר משא-ומתן מייגע, עלו בידי מדינת ישראל לרכוש מצרפת, בשנת 1954, סילונים מודרניים, מב"מים (משירי כיוון ושרוק, - ראדאר) וציוד אלקטרוני נוסף במכירות ניכרות וביניהן גם יחידת אורגנים, ששה מיסטרס 2-ו 12 מיסטרס 4-ו. ובמכירות הרבות של ציוד מלחמתי שהגיעו מצרפת עד מערכת סיני, ב-1956, ובניסו את חיל-האוויר הישראלי לתקופה העל-קולית.

G L O S S A R Y   מ ל י ל ו י

Air Force   חיל - אוויר (ח"א)

Page 134 עמוד

counted on	(v)	שמך
places into service	(v)	פעמיד
generation(s)	(n)	דור(ות)
ability	(n)	כשר
producing	(n)	ייצור
spare-parts	(n)	חלקי-חילוף
jet(s)	(n)	סילון(ים)
design	(n)	דגם
engine	(n)	מנוע
were shot down		נורו והופלו
took off	(v)	המריא(ו)
sorties	(n)	גיחות

Page 135 עמוד

to maneuver	(v)	לחמץ
dimension(s)		ממד(ים)
flexibility (maneuverability)	(n)	גמישות
direction of fire		הכוונת אש
high cost		המחיר הרב
effort	(n)	פאמץ
ahead of time		מבעוד מועד
propeller	(n)	בוכנה
transport plane(s)		מטוס(ים) חובלה
were encircled	(v)	כותרו
inside	(prep)	בחוכי
step by step		בד בבד

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל י

חיל - אוויר (ח"א) Air Force

עמוד 136 Page

evacuation of casualties	הפניית נפגעים
surrounded	מוקף (ח) (v)
ability without precedent	יכולת ללא-תקדים
reconnaissance	תצפית (ח) (n)
assault	הסתערות (ח) (n)
cut off	מנותק (adj) (v)
escape	שטמון (וח) (ח) (n)
to extricate	בחלצם (לחלץ) (v) (v)
were caught	נלכדו (להלכד) (v) (v)
burning	בוער (ים) (adj) (v)
large changes	שינויים גורביים
in a fair way	בדרך נאה ביותר
attitudes	יחס (v) (v)
to serve as a	ראויה לשמה
reflections	השקפה (וח) (n)
to be in a	נאלץ (v) (v)
to be in a	להאבק (v) (v)
to be in a	מוזר (v) (v)
to be in a	יוזם (v) (v)
to be in a	תנמול (v) (v)
to be in a	והתחשב (v) (v)
to be in a	גורם (v) (v)
to be in a	מכריע (adj) (v)
to be in a	התבסס (ה) (v) (v)

GLOSSARY מ י ל ו י

Air Force חיל - אוויר (ח"א)

עמוד 136 Page

since, because		מאחר ו-
conducted	(v)	מתנהל(ח)
air squadron(s)	(n)	להקה(ות)
municipal	(adj)	עירוני
to the mercy of		חסדיו

עמוד 137 Page

significant	(adj)	נכבד
range of action		טווח הפעולה
resources	(n)	מקורות
poor	(adj)	דל
is conditioned	(v)	מותנה(ית)
administrative unity		אחידות מנהלית
coopertaion	(n)	שיתוף-פעולה
to liquidate	(v)	לחסל
junk	(n)	נרוסאות
multi-purpose	(adj)	רב-שימושי
negotiation	(n)	משא-ומתן
tiresome, (fatiguing)	(adj)	מייגע
supersonic	(adj)	על-קולי

מערכת סיני הוכיחה את שיטותיו של דן טולקובסקי. שיטה המטוסים
הזוגיים, כיחידת התקפה או כיחידת סיוע טקטית הוכיחה את עצמה במבחן
ונתקבלה פה אחד.

כל משימות הסיוע, המעקב וההפצצה, תוכננו בישראל לביצוע ע"י יחידות
זוגיות של מטוסים (במקום בארבעה, ששה, שמונה, או שנים-עשר מטוסים
בארצות אחרות). המטוס השני בבל יחידה זוגית שכוו הגן על הראשון
שנכנס לפעולה, ובשעת הצורך בשעת נסיגה.

שיטה זו, שהוכחה בהצלחה במערכת סיני, נמשכה גם במלחמת ששת הימים.
עם תחילת התקיפה, ב-5 ליוני, טסו הסילונים הישראליים כיחידות של
ארבעה ארבעה.

כל יחידה כללה שני זוגות סילונים. הזוג הראשון נכנס לקרב עת הזוג
השני חיפה על הראשון. הזוג השני נכנס לקרב אף הוא ברגע שהזוג
הראשון סיים את משימתו.

על פוזר וויצמן יורשו של דן טולקובסקי, שנחמנה בשנת 1958,
הוטל התפקיד לשנות אחת ולחמיר את הרכבו של חיל-האוויר הישראלי,
ולתכנן ל"אגרוף הברזל" של חיל-האוויר הישראלי.

חיל-האוויר מורכב בערך מ-11,000 איש. רובם מתנדבים. עליהם לאבטח
את שטחה האווירי של ישראל, להשיג עליונות אווירית ולסייע בידי
חיל-היבשה וחיל-הים.

חיל-האוויר כחיל-הים כפוף להוראות דמשכ"ל; ממקד חיל-האוויר מדווח
ישירות לרמטכ"ל. מבצעי חיל-האוויר עוברים בקורת של צוות מטכ"ל-אוויר
מוקדם.

חיל-האוויר מאורגן בטייסות, שהן למעשה יחידות יסוד הנמוכות ברמה
אחת מלוח ומגפיים שעשויות להתקיים או לפעול כיחידות משנה, או,
כפלגות של טייסות, או, לפעול עצמאית, וכן בנויות מעוצמות אוויריות
המורכבות בדרך כלל מלוח מבצעי (קרב, הפצצה וכו'), לוח אחזקה,

שירותים, להק הבסיס ולהק שירותי רפואה.
כל טייסת מורכבת מ-26 עד ל-24 מטוסים לפי סוג המטוס.
המיווג הוא יותר שמי ממשי, מביון שחימוש המטוסים נעשה לשם
ביצוע משימות.
המיכום המספרי הוא כשני עלישים של סילונים, ערובם ממקורות
צרפתיים וכשליש אחד מדגם האחדון שנעשה בארה"ב.

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל ו 1

איר האוויר איסטרטגיה חיל האוויר

עמוד 141 Page 141

was accepted unanimously		נהקבלה פה אחד
pursuit	(n)	מעקב
was successful		הוכתרה בהצלחה
attack	(n)	הקיפה
covered	(v)	חיפה (לחפות)
successor	(n)	יורש
iron fist		אגרוף הברזל
subject to	(v)	כפוף
reports	(v)	מרווח
supervision	(n)	בקורת
squadron(s)	(n)	טייסת(טייסות)
group	(n)	להק
flight	(n)	גף
detachment	(n)	פלגה

עמוד 142 Page 142

in name	(adj)	שמי
than real	(adj)	ממשי
armament of (armament)	(n)	חימוש
numerical total		הטיכום המספרי
two third		שני שלישים
three		שליש
(armament) acquisition	(n)	רכש

בדרך כלל שמי המזרח התיכון בהירים, ומאפשרים שיטת הדרכה אווירית יעילה ביותר, הכוללת מספר שעות הדרכה לפני טיסת סולו (טיסת יחיד).

צרכי השעה של ישראל תובעים טיסות אימונים, שאינן ממושכות. חיל-האוויר הישראלי נמנע משימוש בטכניקת הטיס שלו במזג-אוויר גרוע ולשם כך אימץ את שיטת הדו-קרב האווירית. בתקופת הטילים של ימינו משתמש עדיין חיל-האוויר בשיטות יסודיות יותר. רמת הדרכתם של הטייסים שקולה כנגד החומר הניתן בידיהם וע"י כך התקבלו תוצאות חיוביות, שגרמו לנצחוננו המזהיר של חיל-האוויר הישראלי.

פסילה ראשונה

טייס העתיד נבחר נקרב בוגרי תיכון. עליו לשרת 5 שנים. במשך ששת החודשים הראשונים עליו לעבור מבחנים פסיכו-טכניים או מבחנים גופניים ופסיכולוגיים.

המועמד לטיס חייב תוך 18 חודשי אימונים להיות צנחן נוקשה ולסיים גם קורס הניתן לפלוגות המחץ.

פסילה שניה

במקרה זה על המועמד לטיס לדעת כיצד עליו להתחמק מהשבי, ולמצוא את דרכו חזרה לבסיס. כמו-כן עליו לדעת להגן על עצמו במקרה ועליו לצנוח בשטח האויב. כשהוא נקרא לסייע לפלוגות קרקע, עליו לדעת את שיטות הלחימה של חבריו בדרך יסודית ביותר, על מנת שכל פעולותיו והיינה בעלות משמעות יעילה.

אחוז ניכר מקרב הטייסים בא מקיבוצים והמושבים. תפקידו הסופי של הטייס תלוי בביצועו. הטובים לטיס, מקבלים אימון והדרכה בסילוני קרב. אחרים, הופכים לטייסי תאבורה.

..... א י מ ו נ י ט י ס י ס
Pilot Training

Page 144: עמוד

require	(v)	חובע
does not use	(v)	נמנע
dog-fight	(n)	דו-קרב
is equal to		סקולה
elimination	(n)	פסילה
not a :	(adj)	נוקשה
shock troops		פלוגות מחץ
to evade	(v)	להתחמק
captivity	(n)	שבוי
to defend	(v)	להגן
significance	(r)	משמעות
among	(prep)	מקרב

השוואת הפנטום למיג 21 Comparison of Fl. to Mig21

<u>פנטום</u>	<u>מיג 21</u>
מהירות מקסימלית:	למעלה מ-1320 (מיל לשעה). 1320 (מיל לשעה)
צוות:	2 אנשים איש אחד
רדיוס קרבי:	900 מילין 375 מילין
קצב ההפצאה:	30.000 רגך לרגע 30.000 רגל לרגע
משקל מקסימלי להפצאה:	61.000 ליטראות 16.700 ליטראות
עומס המטען:	16.000 ליטראות בלתי ידוע
חימוש טיפוסי:	18 פצצות 750 ליט. כ"א 2 תותחים 30 מ"מ
	15 מוקשים 680 ליט. כ"א 2 טילים שווים
	7 פצצות עשן לטילי הסיידוינדר
	11 פצצות נאפלים האמריקאייט.
	4 טילי בול-פופ
	15 רקטות בצרור

לפנטום שני טייסים ושני מנועים. במקרה ואחד המנועים יוצא מכלל שימוש אפשר להמשיך להפעילו במנוע שני.

הטייסים הישראליים קוראים לפנטום בשם ה"נאבוט" (בסלנג: המוט), המהיר, הרב-צדדי המצוייד בנשק כבד. במקרה היתקלות בטיל הסובייטי, משחמשים הטייסים הישראליים בטכניקה הנקראת בסלנג הידוע "לרדת במורד הגבעה", שמטענותו - לצלול.

כיום אפשר לומר, שישובי הספר הנם מגן ישראל. הצנחנים וחיל השריון - הזנית. חיל-האוויר - תודה של חנית.

הכוח האווירי במלחמת ששת הימים

72 מיראז'ים 3-צם	12 נורד-אטלסים
24 סופר-מיסטרס	5 סופר-טרלון
40 אורנגנים	4 מסוקים אלואס
24 וואוטורים	14 מסוקים סיקורסקי

זכות האווירי במלחמת ששת הימים

בסך הכל השתתפו רק 150 מטוסים בקרבות עצמם, ורק 12 מטוסי קרב נמצאו בבסיסים במצב רבן לשם הגנה המדינה כולה. לקראת סוף מלחמת ששת הימים, הושמדו 450 מטוסים ערביים.

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y   מ י ל י ן

Comparison of F4 to Mig21   השוואת הפנטום למיג 21

Page 146   עמוד 146

combat radius		רדיוס קרבי
rate of climb		קצב ההמראה
payload		עומס המטען
typical armament		חימוש טיפוסי
pack	(n)	צרור
out of order		יוצא מכלל שימוש
stick	(n)	מוט
encountering	(n)	היחקלות
to dive	(v)	לצלול
shield	(n)	מגן
spear ,lance)	(n)	חנית
edge	(n)	חוד

בשנת 1948 החל חיל-שריון להתאים לווחות מפלדה, על משאיות כבדות ולהרכיב עליהן מבונות-יריה (מקלעים). אך צוותותיהן לא נהנו מבטחון מוחלט כי משאיות שוריינות אלו לא הוכיחו את עצמן אפילו כנגד כלי נשק קלים.

לקראת אמצעיחה של שנת 1948, נכנסו לפעולות כתריסר טנקים מיושנים מתוצרת הוצ'קיס, שני קרומוולים, זוג שרמנים וכמה זחליות. אלה ייצגו אז את עיקר חטיבת השריון וגדודי הקומנדו הממונעים של חטיבת הנגב.

טנקים אלה ניהלו ביצועי התקפה במלחמת השידור.

בהמשכה של מערכת סיני, בשנת 1956, המשיך הצדיון הישראלי להתבסס יותר על טנקי שרמן, עקב סירובן של כמה מדינות לספק לישראל טנקים מודרניים בינוניים.

המצרים ריכזו כנגד מאות של טנקים מסוג ט-34 סטאלין וסנטוריונים בריטיים.

כתגובה ישראלית שדהיבה, הרכיבו הישראלים חותחי מ-50 צרפתיים על השרמנים האמריקאיים, וביחד עם הטנקים הקלים אמס-13 הוכיחו את עצמם כשווים ואפילו כעולים בעוצמתם על הצדיון הערבי.

המידע הטכני, והדות הלוחמת של הטנקיסטים, גברו על כל אפשרות של יתרון ערבי.

כך המשיכו הטנקים הישראלים במשימתם, בקצב התקדמות חסר תקדים לעבר חצי האי.

מאז על כל פנים הלך וגדל כוח המחץ של הצדיון הישראלי. כיון שהצדיון נחשב לאחד מגורמי ההפתעה החשובים, נוספו טנקים לכוחות

חיל-שריון ומספר יחידות חש"נ הלך וגדל.
צה"ל מתבסס עתה על טנקים מסוג פטון, סנטוריון ושרמן. מאמצים רבים נעשים על מנת לשכלל את השרמנים, ובמיוחד את הגברת עוצמת האש שלהם ע"י התקנת תותחים מודרניים נוספים, והגדלת ניידותם ע"י שימוש במנועים משוכללים יותר.
כידוע התקינו תותחים בעלי קוטר של 105 מ"מ במקום 75 מ"מ.
לאור הבמות הגדולה של שריון הנמצאת בידי ארצות ערב והבוללת טנקים מודרניים כמו ט-54 וט-55, משתדל צה"ל להקים צוותות טנקים (טנקיסטים) בעלי כושר קרבי גבוה ככל האפשר.

G L O S S A R Y מ ל י ל		
Armor	(ח ע " ג)	ח י ל ע ר י ו ן
	Page 149	עמוד
started	(v)	החל
to install	(v)	להתאים
plate	(n)	לוח
steel	(n)	פלדה
to mount	(v)	להרכיב
old	(adj)	מיושן
representative	(v)	יוצג
in the course		המשכה
refusal	(n)	סירוב
concentrated	(v)	ריכוז
reaction	(n)	תגובה
spectacular	(adj)	מרהיבה
know-how	(n)	מידע
advantage	(n)	יתרון
without precedent		חסר תקדים
Sinai peninsula	(n)	חצי-האי
however		על כל פנים
shock power		כוח מחץ
	Page 150	עמוד
fire power	(n)	עוצמת האש
installed	(v)	התקין (ו)
salvo	(n)	קוסר
in light of (because of)		לאור
signaling potential		כוסר קרבי

כל הציוד הנדרש לחטיבת שריון מאוחסן במחסנים מיוחדים.
חייל המילואים מקבל את נשקו האישי כשהוא מטופח ובמצב החקין ביותר ובין-גם את ציודו האישי כמו עזרה רפואית ראשונה, קסדת הפלדה, כלים ואביזרים למיניהם.
ברגע הנכון עליו להיות בשטח, שם מחכה לו חבר הטנק שהוצא ממחסנו מופעל ומצוייד בדלק ותחמושת רבה לסווח ארוך. כל שיש על הטנקיסט לעשות הוא לקפוץ לטנק ולהטיעו.
בטנק מוצא החייל מעטפה ובה מפות מסומנות ביעדים אליהם יגיע כדי להתארגן מחדש.
אחת שכתבונותיו החשובות של צה"ל היא המהירות בה נעשה הגיוס.
הפיקוד הצבאי העליון, הציב לעצמו במטרה: אימונים מורזים ואופקות חכמות.
מקסימום של 24 שעות הוא הזמן הנדרש, בו נקרא חייל המילואים לשירות, באמצעות הרדיו, הטלפון או רצים, - עד לרגע בו הוא נמצא כבר הבלי-רכבו בשדה על מנת להבנכ במגע עם האויב.
חייל המילואים מבין לשעת חרום את מדי הקרב שלו ונעליו אך לא את נשקו האישי.
תאצינים מורשים לחגור את נשקט האישי. הרדיו סגדר סיסכות הנלקחות בדרך כלל שהתנ"כ, כדי לקרוא ליחידה זו או אחרת לתפקיד.
"שוענת החרון" למשל, הנה סיסמה המופנית ליחידת מילואים מסויימת, שעליה להגיע בכל האמצעים העומדים לרשותה לנקודת מפגש מסויימת בנגב או בגליל.
הפיקוד העליון זאג לכך, שאנשי יחידת מילואים מסויימת

יגורו באותו אזור של עיר, באותו כפר או קיבוץ. מדגע בו ניחנת
מקודת הגיוס בדרך של סיסמה, אין כל ענינים פרטיים קיימים כלל
ועיקר, - ובל שייך לישראל. והיילים ממרים לבסיסים המיועדים.
אין כל אונדות (דיביות) בזה"ל. קיימות רק חטיבות (בריגדות),
ששויות להתפצל במהירות לגדודים היכולים גם הם להצטרף לקבוצה
זו או אחרת. כמו-כן אין מקסימים בעניני היחידות הנ"ל, הרכבן
אינו קבוע והוא עשוי להשתנות בכל רגע ובכל עת בהתאם למצב.
כל היחידות הנ"ל נהנות מעצמאות ואי-חלות.
היחידות הנ"ל ששויות לסמן לעצמן את הדלק והציוד הנדרשים לחקופה
של 72 שעות, מבין שכל אלה נגדרים.
בשנת 1967 סקר אלוף גביש (שהיה ממנה אז על פיקוד החזית
הדרומית), את כל מבצעי הלחימה. הוא הביר יפה את אנשיו ולא
ועסקם בעבודות מיוחדות. הוא כיוון את הקצב וטכסיס וקרב ולאחר
מכן התפנה לענינים מנהלתיים.
בשנת 1967 היה לצבא המצרי בחזית הדרומית של ישראל, מספר רב
יותר של טנקים מאשר היו בשעתו לדיביות הפנצ'ר הגרמניות בחזית
הצרפתית, ולחילות המרשל רומל באפריקה בחקופת מלחמת העולם השנייה.
למצרים היו 7 דיביות (100.000 איש) שכללו כ-1.000 טנקים
סובייטיים חדשים ביותר.
שהם לדעת מהו מספר הטנקים והאנשים, שהעמידה ישראל במערכה.
מעדיכים כ-400 - 300 טנקים. הערך היחסי של הישראלים לגבי
המצרים היה כשנים לאחר. הטנקים, - בערך יחסי של שלושה לאחד.
כלי הנשק היו בערך יחסי של עשרה לאחד.
הצביון הישראלי כלל בעיקר שרמנים נוסנים, פטונים אמריקאיים

וסנטוריונים בריטיים רובם מלפני 20 שנה.
 למרות שהריון הוויצוני לא שונה דרי שובל שונה בחלקו הפנימי.
 בשדמנים והקיננו למשל, מנועים חדשים וחוקים יותר וכן גם הותחים
 בעלי קליבר גדול יותר, שהפכו את הנקיים הישראלים למשחיתים ביותר.
 במקרים מכויימים לא חודשו או שונו זחלמי חת"ם.
 הסנטוריונים צויידו בסוג חתמוטת מיוחד, כעשה נפלאות במערכה הזו.
 ולפחות שואליעים, שגורו לא היו חדירים ביותר, הרי שגורו
 בעוצמת הדף חזקה בשאד.

stored	(v)	מאוחסן
personal	(adj)	אישי
taken care of	(v)	מטופח
helmet	(n)	קסדה
weapon	(n)	כלי (ס)
accessories	(n)	אביזרים
to drive	(v)	להסיע
marked	(v)	מסומן
destination (objective)	(n)	יעד
characteristic	(n)	תכונה
alert	(n)	אזהרה
frequent	(adj)	תכוף
code word		סיממה (ות)
point of rendez-vous		נקודה-מפגש

at all		כלל ועיקר
to split	(v)	להתפצל
one is not strict		אין מקפידים
permanent		קבוע
freedom	(n)	אי-תלות
towed	(v)	נגרר
supervised	(v)	סקר (לסקור)
unobtrusive	(adj)	מיוחדר (ות)
rate	(n)	קצב

G L O S S A R Y   מ י ל י ו נ

Armor Mobilization   ג י ו ס ח י ל ע ר י ו נ

Page 154   עמוד

exterior	(n)	חיצוני
destroyer(s)	(n)	מסחת(ים)
made miracles		עשה נפלאות
shell(s)	(n)	קליע(ים)
penetrating power	(n)	חדיר(ים)
concussion-power		פוצמת-הדף

עקב שטחה המצומצם של ישראל, חסר לצה"ל שטח מתאים לחיכוך. צה"ל, שהנו צבא נייד, נלחם עקרונית רק על אדמת האויב. לשדות, שצה"ל בנוי ככוח הגנתי, ודי שגורלו נחרץ לפלוש. רוב הגייסות מורכבים מחיל המילואים, הפועלים לפי השיטה של חיל הפרשים הנפוליאוני: תוך תנועה מהירה ובעזרת רכב מכל הסוגים, מגע מהיר עם האויב, עקיפתו, רדיפתו וניצול כל אפשרות נצחון בעורפו של האויב. אפשר לומר שחיל הפרשים של צה"ל הוא חיל-השריון הממונע, הכולל את עיקרו ופריכתו של צה"ל, בשעה שחיל-הרגלים שלו מצטמצם לכמה פלוגות הדף וכער, שהן הקומנדו, או חי"ו מוצנח, ומשולבים בחיל הפרשים ומזויינים בתוחחי 105 מ"מ. ה"כומחות האדומות" הושבות בעת הצורך לפלוגות מסיירות ולאחד-עבן מתקדמות ונחשבות פ"י המנקים כראש כידון. בחודש יוני התחולל במדבר סיני אחד הקרבות הגדולים ביותר בהיסטוריה הצבאית. (ראה "חומות ישראל" ד' 129 - 128)

because of		עקב
small	(adj)	מצומצם
area	(n)	שטח
lacks	(v)	חסר
principally	(adv)	עקרונית
it's destiny is determined		גורלו נחרץ
to invade	(v)	לפלוש
troops	(n)	גייסות
cavalry	(n)	חיל-פרשים
going around	(n)	עקיפתו
pursuing	(n)	רדיפתו
rear	(n)	עורף
thrust	(adj)	הדף
shock	(adj)	סער
armed	(adj)	מוזויין (ים)
rein force to		כומחות ארומות
supported	(v)	נחמך (ות)
lance	(n)	כידון
happened	(v)	התחולל

חיל-שריון הוא העוצבה היחידה בה פועלים חילות אחדים כגון:
חחוקה, סיוע, הנדסה, רפואה וכיו"ב, החילות הנ"ל מאוחדים לגוף
אחד הנקרא עוצבת חש"נ.

עוצבת היסוד, היא החטיבה שהאוגדה שלה בעלת משימה מבצעית
מסוימת ויש לה מפקדה קבועה. האוגדה מאגדת באורח זמני מספר
בלתי קבוע של חטיבות חש"נ וחטיבות חי"ר, יחידות מסייעות ולפעמים
גם יחידות שירותים.

המטכ"ל כולל מספר חטיבות שאוגדות יחדיו לשם מטרות מבויימות בדומה
לצבאות אירופה במלחמת העולם השנייה.
קיימות שתי חטיבות: חטיבת שריון, וחטיבת חי"ר ממונע. ההבדל ביניהן
הוא במספר הטנקים של חטיבת חי"ר ממונעת.

החיל המקצועי - הקטן במספרו - קיים לשם קליטת ואימון
המגוייסים ואנשי המילואים.

החיל המקצועי הנ"ל ממונה לשמירת רמת כוננות גבוהה. כלי-הרכב
שמורים במצב תקין טובים למשימה מידית. חיל-השריון הישראלי שונה
שריון ארצות ערב, בכך שהוא מחזיק באנשי מקצוע. (מסתבר שחש"נ אינו
אלא עוצבת מילואים).

לכל חטיבת שריון מטכ"ל משלה ויחידות מסייעות בדומה לעוצבות חי"ר.
ההבדל הוא, שלכל חטיבת שריון רכב משלה ואין החטיבה חלויה
באחדים.

אין חש"נ כחיל-ראוויר או כחי"ר-מוצנח או כחיל-הים, מתנדב למשימות.
אנשי השירותים המתאימים מופנים לבסיס האימונים, שם הם
מקבלים הדרכה צבאית במשך חודשיים (בבסיס האימונים של חש"נ).

בבית-הספר לשריון לומדים את לוחמת הטנקים כתברי צווחות טנקים.
מפקדי הגדודים מדריכים את מפקדי הפלוגות בסיור ונהיגת דחלמי"ם.
אנשי חי"ם מקבלים אימונם בבסיס המרכזי של חיל-שריון, לריענון
ולשינון. לפרות העובדה, שישראל אינה מייצרת טנקים משלה וסומכת
על יבוא כזה מארצות אחרות, משרתים אנשי חי"ם הקופות קצרות לשם
התמחות שטחית וזכרת סוגי הטנקים השונים.
קציני טנקים מנוסים ובעלי תפקידים קרביים מדריכים את אנשי חי"ם,
ואין צורך לומר מה רב הוא גיוון הטנקים והמרדות הנגרמו, למדריך
ההדרכה המקצועית.

G L O S S A R Y   מ ל י ל

A r m o r

ש ר י ו ן

Page 159   עמוד

formation	(n)	עוצבה
division	(n)	אוגדה
permanent	(adj)	קבוע(ה)
temporarily	(adv)	אורח-ומני

Page 160   עמוד

half-track	(n)	זחל"ס
refreshing	(n)	ריענון
reviewing	(n)	סינון
fact	(n)	עובדה
problem(s)	(n)	טרדה(ות)
variety	(n)	גיוון
are caused	(v)	נגרם

אימון קציני שריון Armored Officers' Training

אימונו של קצין שריון הנו תהליך מסובך למדי. עם סיום לימודיו בבסיס האימונים ובקורס המיוחד הניתן בבית-הספר לשריון, מצטרף האיש ליחידתו. לאחר-כך חוזר לבית-הספר לשריון וממשיך בקורס מפקדי טנקים או קורס מפקדי כיתה חי"ר ממונע, ורק אז חוזר ליחידתו. המצטיינים נשלחים לקורס כללי לקצינים. ובסופו של דבר לבית-הספר לשריון על-מנת לסיים קורס אשר בסופו מקבלים דרגת סגן-משנה. כמפקד גדוד הוא מכיר את סוגי הנשק בו משתמש חת"נ. מבין שישגן אפשרויות של טעויות עם גידול הידע ברכב שריון, הרי שמדגישים בעיקר את היעילות הטכנית, השימוש האישי ואפשרויות הטיפול במקרים בלתי צפויים מראש העלולים להופיע בעת הלוחמה הממונעת.

SECRETARY

מ י ל ו ן

Armored Officers' Training קציני שריון אימון

Page 162 עמוד

process	(n)	תהליך
complicated	(adj)	מסובך
mistakes	(n)	טעויות

חיל - תותחנים (ח"ת"ם) Artillery

חיל-התותחנים כחיל-הגריון התקדם מאז 1948, כאשר הפלישה הערבית נחקלה בפגזי 20 מ"מ של תותחי נ.מ. (נגד מטוסים) קלים וכמה פגזי 65 מ"מ, המאוישים ע"י ותיקי תותחני הבריגדה היהודית. תותחי הריס הגיעו בסוף מאי 1948 והועברו מנקודת משבר אחת לשניה, והפליאו לעשות. מיד לאחר-מכן, צורפו לתותחנים הצרפתיים גם טרגמות 120 מ"מ מתוצרת בית ולאחר-כך נוספו טרגמות 75 מ"מ, וכן גם תותחי ידה מסקורות צרפתיים וגרמניים.

לקראת סוף הקרבות, השתמשו בחיל-התותחנים כבארצות אחרות. בזמן מערכת טיני, היה על חיל-התותחנים לשמור על עליונות. ברור היה שיש גם צורך בתותחנים בעלי מדחף עצמי ובהגדלת ניידות תותחי הידה. לא מזמן הוכנסו לשרות תותחנים בעלי מדחף עצמי של 105 מ"מ ו-155 מ"מ וכן גם הושגה התקדמות כללית בניידות התותחנים. כמו-כן הוכנסו טרגמות בעלות פגזי 160 מ"מ כדי להגדיל את עוצמת האש של חיל-התותחנים.

כיום נכנס חיל-התותחנים לשטח האלקטרוניקה עם רכש של נשק כמו תותח ל-70 בעל פגז של 40 מ"מ ותותח נ.מ. בעל בקרת ט"ס וכבדיר כיוון ומרחק - ראדאר).

במשך השנים הוכנסו לשימוש כילים נגד-טנקיים (נ.ט) מכוג סס-10 ו-כס-11 אך עדיין משתמשים בציווד נוסף מתקופת מלחמת העולם השנייה. שיחוף פעולה הדוק, קיים בין חיל-הרגלים לבין חיל-התותחנים. על כל קצין חי"ר לדעת לשל מהו כוונת אש תותחנים למטרה וכן לדעת גם כיצד לכוון אותו.

פרחי הקצונה של חיל-התותחנים חייבים לעבור קורס קציני חי"ר. בזמן מערכת סיני התברר, שתנועתו המהירה של חיל-השריון העמידה את-חיל-התותחנים במבחן הסתגלות קשה. היה ברור, שצה"ל זקוק לתותחים מתניעים ושיהיה עליו לשכלל את ניידות תותחי השדה. היה תוחח נ.ט נייד בעל מהירות לוע גדולה ומבנה נמוך, שנועד במיוחד לשימוש נגד רכב קרבי משוריין. מבין סוגי תותחי נ.ט קיים גם תוחח ללא-רחע (תול"ר) המנצל את הגזים הנוצרים עם היריה כדי לבטל את רחיעה. להבדיל מבלי-יריה בו נבלמה רחיעה ע"י מנגנון רחיעה. תותחים ללא-רחע הם בעלי קליבר 106 מ"מ ומורכבים על גבי ג'יפים. לצה"ל גם טילים מונחים כמו טיל מונחה נ.ט אס.אס-10 ואס.אס-11, שהם טילי שטח - צרפתיים, שטווחם כ-1600 מ' (מטרים) ומהירותם 300 קמ"ש (קילומטר לשעה) ומונחים בעזרת חיל מקשר, החמוש בראש חג"מ (חומר נפץ שרסק) חודר שריון, במשקל של 5 ק"ג (קילוגרם). הטילים הנ"ל מורכבים על גבי טנדרים. לכל גדוד חיל-תותחנים, מקדה מוקטנת, מקדה פלוגה מסייעת, שהיא ממונעת לחלוטין ובעלת רכב משלה ושלושה עד ארבעה גופי שריון שאורגנים. כידוע התותח הוא כלי נשק ארטילרי בעל קנה מחורק וארוך (יחסית לקליבר שלו). המופעל בזווית יריה נמוכה ובשהירות לוע גדולה (שהירותו של הטיל בעוזבו את הלוע). תוחח נגד-טנקים (נ.ט) הוא תוחח נייד בעל שהירות לוע גדולה ומבנה נמוך, שנועד במיוחד לשימוש נגד רכב-קרב משוריין. בדרך-כלל הוא בעל קליבר של 75 מ"מ והטווח המינימלי שלו מגיע עד לשלושה עשר אלף טבע שאות ושלושים מטרים (13.730 מ').

ח י ל - ת ו ת ח נ י מ (ח ת " ס)

תותח הבינוני הוא בעל קליבר מ-105 מ"מ עד 155 מ"מ.

תותח גרור הוא תותח הנגרר ע"י כלי-רכב.

תותח דו-תבליתי הוא תותח שמטרתו לירות אש על מטרות קרקע ועל מטרות אוויר.

תותח דרים הוא תותח ארטילרי קל, מנועד לשימוש בשטח דרי ונישא, בדרך-כלל, על בהמות משא.

תותח חופים הוא תותח ארטילרי המשמש בעיקר להגנת שטחים סמוכים לחוף מפני ספינות-אויב. הוא קבוע במקומו או נייד למחצה.

תותח כבד הוא תותח בעל קליבר גדול מ-155 מ"מ.

תותח נגד מטוסים, תותח שמיועד לשימוש נגד מטוסים - ניתן לצידוד של 360 מעלות ולהגבהה עד 90 מעלות. בעל שיעור-אש גדול מאוד. תותח סער, תותח כבד בדרך-כלל, אשר בזמן מלחמת העולם השנייה הורכב על טנק ושימש כסיוע לח"ר.

תותח קל, בעל קליבר קטן מ-105 מ"מ.

תותח שדה, בעל יכולת כל אש מאוכזת, נותן סיוע כאש חיפוי, אש מגן ומכך עשן.

תחמושת חודרת שריון, תחמושת, שהוכנה במיוחד לחודור ולעבור שריון עד לעובי של 10 ס"מ (סנטימטר) ויותר.

מחסופי דרך הם שבולים צבאיים, טבעיים או מלאכותיים, שנועדו לחסימת הנדסה ואויב.

מוקש נגד טנקים, נועד להשמיד או לחבל בטנקים או בכלי-רכב אחדים. מוקש נגד אדם, נועד לפגוע או להרוג אנשי אויב, בעיקר הולכי-רגל. ישנם סוגי מוקשים שכאלה, האחד, פעולתו היא הדף והשני, עיקר פעולתו הרס.

מכול רקטות נגד-טנקים (סנ"ט), הוא מכול מיכלתל המסיל רקטת נ.ט.

ההצתה נעשית לרוב ע"י זרם חשמלי.

הבזוקה, שבאופן רשמי נקראת מרג"פ, יורים בה מדחתך, בעמידה, בישיבה או בשכיבה.

לחיל-החומרנים יש סנקים בינוניים עם תותחים בעלי קליבר של 90 מ"מ. משקלו של הטנק הבינוני הוא בערך 46 טונות וצריכת הדלק הממוצעת שלו היא 4 - 5 גלונים למיל בממוצע.

תחזוקת הטנקים האלה נעשית בדרך-כלל בפלוגה או במחלקה. לתותחן יש טלסקופ, שריסקופ ומתקני כיוון אחדים.

צוות תותחנים, הוא קבוצת חיילים המתפעלים בשותף תותח וכן גם

בזכנה או בתריגיל על נושא לימודי בקורס. בצוות תותחנים חשפה

אנשים וכמל ראשון אחד. הם יורים ומפגיזים את האויב בפגזים, שהם

טילים נבוכים הממולאים בחומר נפץ, חומר חימי או חומר מלחמתי אחד

המופעל ע"י מנגנון הפעלה לפגזים ולפצצות הנקרא מרעום, ומסען

תבליתי של הטיילים למיניהם, שהם ראש הנפץ בטיל מונחה וכדומה.

הפגז שהווה חלק מדודור בתחמושת ארטילרית.

מדכו כיוון האש או מדכו ניהול האש (מנ"א) - הוא המקום ממנו מנהלים

טכנית את אש של גדוד תותחנים או מדגמות, בהתאם לפקודות המפקדה

הממונה ולפי דרישות הכוח המסתייע.

בניהול האש ישנן כל הפעולות הטקטיות והטכניות המבוצעות כדי להנחית

את האש לפי תבנית האש ולפי החלטות המפקד לאור התפתחות הקרב.

לגדוד חת"ם נספחים מדי פעם שלוש פלוגות רובאים, שהוות את היסוד

המסתער של גדוד חי"ר לסוגיו, להבדיל מהפלוגה המסייעת או מפלוגת

המפקדה.

לפלוגות רובאים אלו נשלחים שלושה קציני תצפית קרמייט, בדרגת סגן.

חת"ם מכחש בתותחים נגררים ומתנייעים מעצמם.

קצין התצפית הראוירי כייך לחיל-ראויר, הוא סט מעל שטח האויב במטוס קל ומוסר דו"ח מטורט לחח"ס.

מפקד כיתה, הוא קצין של גוף יחידת משנה, הנמוכה ברמה אחת או יותר מיחידת היסוד, כגון: כיתה, מחלקה או פלוגה שהן יחידות משנה בגדוד. מפקד מחלקה, הוא מפקד יחידת משנה של פלוגה או גוף משנה של אנף. מפקד פלוגה בוח"ס (מ"פ), הוא קצין תותחנים, בוגר בית-הספר לתותחנים ומנוסה במקצועו.

חיל-התותחנים מתאם את האש שלו עם חיל-הרגלים באותות עשן צבעוניים במשך היום וכן בא במגע עם חי"ר כשהוא נמצא גמור. חי"ר מספק נשירי אלחוט העומדים בקשר עם מפקדת חח"ס.

לחח"ס עמדות קדמיות לאורך הגבול. אלה הם שלטים חזקים, שנקבעים למתן אש, לתצפית, לראזנה או לשליטה.

כמו-כן ישנן גם יחידות המספקות הבטחה לישובי הספר, ביניהן ידועות יחידות נקודות תצפית, המסתכלות בשטח לשם השגת ידיעות הדרושות לעולה הצבאית.

מפקדת הגדוד הוא גוף צבאי, המורכב מקצינים וחוגגים (קצינים ללא דרגה מדרגת סוראי עד רב-סמל ראשון) אשר בעזרתם מנהל המפקד את יחידתו מבחינה מבצעית ומנהלית. המפקדה כוללת תמיד את המטה, כירוחי המנהלה והקשר.

מפקדת הגדוד נמצאת אי-גם ולה קצין מבצעים חטיבתי שהוא למעשה קצין מטה מתאם עוזר, עוזרו כל קצין ראג"ס במפקדת עוצבה, המטפל בעניינים מבצעיים, כוננות הכוחות וארגונם, או, קצין מטה מתאם (כאין מעליו קצין אנף כסכ"ל אנ"ס) ביחידה העוזר למפקד בענייני אימונים, מבצעים וכוננות הכוחות וארגונם.

שליש החטיבה, הוא קצין מטה מתאם ביחידה הנושא באחריות מטה לכל ענייני השליחות והשגרה. בגדוד הוא מתאם את פעולותיהם של קצין הרפואה ושל הרב-סמל הגדודי. שליש החטיבה קפדן ביותר בענייני שממעת ואנשי החטיבה מכבדים אותו מאד.

העלאות בדרגה בח"ס, נעשות בעקבות משימות מוצלחות.
מסקדות ח"ס נמצאות רובן על גבעות נישאות, ואין קווי פני
הקרקע בולטים בכלל, כי והטוואה מצויינת.
מטה האוגדה, ידוע כמחקן הנמצא בעיר. וראש מטה האוגדה הוא קצין
מטה. יש למטה האוגדה משימות אוסרטיביות מצויימות, והמפקדה
הקבועה מאגדת באורח זמני, מספר בלתי ידוע של חטיבות חש"נ וחטיבות
חי"ר, יחידות מטויעות ולמעמים אף יחידות משרחות.
ראש מטה האוגדה, הוא קצין מטה והוא יצר במטה מסויים, או, ממלא
בו חסיד מוגדר.
מפקד החטיבה, הוא קצין בצבא הקבע בדרגת רב-סרן והקצינים הזוטריים,
הם סגני-משנה, סגנים וסרנים.
הקצין הבכיר, הוא בעל דרגת רב-סרן, סגן-אלוף, או אלוף-משנה.
קצין המודיעין הגדודי, חייב להיות בעל רמת אינטליגנציה גבוהה.
מודיעין האוגדה, נחשב כמודיעין טוב ביותר. כידוע מוציאים שמו
מדי פעם בפעם חטיבה זו או אחרת בגלל חוסר כושר קרבי מתאים, כדי
להחליפה בחטיבה אחרת מתאימה יותר.

GLOSSARY מ י ל ו י
Artillery ח י ל - ח ו ת ח נ י מ (ח ת " מ)

Page 164 עמוד

encountered	(v)	נחקל
shell(s)	(n)	פזז(ים)
manned	(v)	מאויש
veteran	(n)	וחיק
critical point		נקודת-משבר
performed miracles		הפליאו לעשות
gun(s)	(n)	חוח(ים)
mortar(s)	(n)	מרגמה(ות)
self-propelled	(adj)	מרחף עצמי
firepower	(n)	עוצמת-אש
acquisition	(n)	רכש
tight	(adj)	הדוק
range	(n)	סווח

Page 165 עמוד

officer trainee		פרחי קצונה
was understood	(v)	התברר
adaptability	(n)	הסתגלות
self-propelled gun		חוח מתניע
muzzle velocity		מהירות לוע
recoilless gun		חוח לא-רחע
to cancel	(v)	לבטל
recoil		הרחיעה
to stop	(v)	נבלם(ה)
recoil mechanism (system)		מנגנון רהיעה
gun fire		טילים מונחים
surface (ground)	(n)	שטח

G L O S S A R Y   מ י ל י ו ן

A r t i l l e r y   ח י ל - ח ו ת ח נ י ם (ח ת " ם)

Page 165   עמוד

connecting wire	חיל-מקשר
high explosive	חומר נפץ מרסק (חנ"ם)
rifled bore	קנה מחורק (קנה בעל חריקים)

Page 166   עמוד

towed un	חוחה-גרור
dual-purpose gun	חוחה דו-תכליתי
coastal gun	חוחה חופים
turning	לצידוד (ט)
rate of fire	שיעור אש
assault gun	חוחה סער
armor penetrating ammunition	החמושת חודרת-שריון
road block	מחסום דרך
antitank mine	מוקש נגד טנקים
conduction	הדף (ח)
traction	הרס (ח)

Page 167   עמוד

ignition	הצתה (ח)
electric current	זרם חשמלי
guidance instrument	מחקן כיוון
empty-headed	נבוב (ים) (ח)
activation mechanism	כנגנון הפעלה
fuse	מרעום (ח)
payload	מטען תכליתי (ח)
head of explosion	ראש הנפץ
fire direction center	מרכז ניהול האש
release	להנחית (ח)
are attached	נספחים (ח)

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל ו ן
 ח י ל - ת ו ת ח נ י ם (ח ח " ס)
 א ר ב י ל י ם

עמוד 167 Page

קצין תצפית קדמי advanced observation officer

עמוד 168 Page

קצין הצפית אווירי air observation officer

אותות עשן צבעוניים colored smoke signals

עמדות קדמיות advanced post

משלטים חזקים strong shelters

הבטחה protection (ח)

יחידות נקודות הצפית observation points units

שליש החטיבה brigade adjutant (ח)

חוק שרות המילואים של צה"ל קובע שכל יוצא צבא חייב בשרות מילואים (לפי חוק שרות בסחון, או לפי כתב התנדבות). שרות זה כולל שרות מילואים פעיל, שהוא שרות בפועל של חייל מילואים ושרות מילואים נוסף, שהוא שרות פעיל בו חייל המילואים משרת בהתנדבות (נוסף על שירות המילואים שהוא חייב לשרת בו לפי חוק שרות בסחון) ובתנאי-שלום של שרות-קבע.

הקריאה לשרות המילואים נעשית ע"י הודעה רשמית להתייצב לשרות פעיל, ההודעה עשויה להיות אישית בכתב לפי סופס מסויים, או כללית ע"י פרסום פומבי (רדיו, טלביזיה, עתונות וכיו"ב).

למעשה מעצב שרות המילואים את אופיין הלאומי וההגנתי של הכוחות המזויינים של מדינת ישראל, ומאפשר, בעת חרום, להסתמך בהודעה קצרה כדי להעמיד מיד במצב רבן, כוח מספיק לענות לכל דרישה חוקפנית, ויחד עם זאת, מונע כוח זה את הצורך להחזיק בצבא רב ממדים, במשך כל הזמן.

היחידות המזויינות, המהוות את חיל-המילואים, הופכות בעת הצורך לצבא פעיל ורב ממדים תוך תקופה קצרה למדי.

בתום שרות החובה גברים ונשים נשואים וללא ילדים עוברים לשרת בחיל-המילואים: גברים עד גיל 55 ונשים עד גיל 34. בהגיעם לגיל 40 מחייבים הגברים לאימונים שנתיים בחיל-המילואים לתקופה של 31 יום בשנה. תקופה זו עלולה גם להתחלק לשתי תקופות קצרות אחדות. כך הם משרתים עד הגיעם לגיל 55/חיל-קשישים - חק"ש). וקצינים הגבוהים משרתים במילואים שבעה ימים נוספים על 31 הימים האמורים.

מ י ל ו ן
ח י ל - מ י ל ו א י ם (ח י " ם)
Reserves
עמוד 173 Page

active duty		שרות מילואים מעיל
service in action		שרות בפועל
form	(ו)	טופס
public announcement		פויסום פומבי
forms	(ז)	מעצב
character	(ח)	אופי
demand of expression		דרישה חוקמנית
of lip dimensions		רב-ממדים

חייל - רגלים (חי"ר) Infantry

חייל-הרגלים הוא חוט השדרה של כל הצבא. שמירת רמתו של חי"ר הוא אחד מתפקידיו הרציניים ביותר של צה"ל מאז מלחמת העצמאות. מאמציהם הרבים של מפקדי חי"ר ממוקדים בעיקר בקיבוץ מהיר של חיילים, שהם עולים חדשים.

כשמשל צבא סוריה לאדמת ישראל בשנת 1951, דוקים היו שלושה ימי שאבק כדי לגרשו מחל-אלמוטילה.

המטכ"ל הבהיר את הצורך הדחוף בהטבת האיכות והבוננות הקרבית של חי"ר ויחידות לוויזמות אחרות. מכאן ואילך ניתנה עדיפות ליחידות הנ"ל ולאיומי הקומנדו.

הצו האומד "קדישה", הוחלף בזה של "לך אחרי".

אובדן חיילים במעלה מ-50% (אחוז), היתה אז סיבה מספקת ומתקבלת על הדעת.

לאחר כל מבצע, נערכה בחינה מדוקדקת כדי למצוא כיצד נהג כל מפקד בשעת הקרב והן גם כיצד נהגו אנשי יחידתו. החייל שדאג את מיטב יכולתו וכושדו וללא הבדלים בדרגה, נחמנה להנהיג את המבצע הבא.

הדברים המעוררים אדם להלחם כמו: כבוד עצמי, גאווה, זכרת ערך עצמו, אמון באישיותו ובתבריו, אלה היו מעלות שהובלטו במיוחד ע"י המטכ"ל.

גדודי חי"ר נמצאים בפיקודו של סגן-אלוף וכוללים בחורים חסונים ואמיצים. בכל גדוד כ-700 איש.

הגדוד מחולק ל-4 פלוגות ולכל פלוגה כזו שלוש מחלקות ומטה קטן ומחלקת מנהלית (לכל אחת מהמחלקות): 1. מחלקת מקלענים בינונית 2. מחלקת שרמטות בנות 61 מ"מ (עם בזוקות), 3. מחלקת אתמים. לכל מחלקה כזו 3 סיעות בנות שבעה או עשרה אנשים בכל אחת.

BEST COPY AVAILABLE

מ י ל י ן
 ח י ל - ר ג ל י ם (ח י " ר)
 Infantry

עמוד 175 Page

spinal cord	(n)	חוט השדרה
preservation	(n)	שמירה
various	(adj)	רציני (ים)
are concentrated	(v)	מחרכז (ים)
grouching	(n)	קיבוץ
struggle	(n)	מאבק
made clear	(v)	הבהיר
bettering	(n)	הסבה
loss of soldiers		אובדן חיילים
sufficient	(adj)	מסמקח
meticulous	(adj)	מדוקדק (ח)
conducted themselves	(v)	נהג (ו)
awakens, arouses	(v)	מעורר
self-respect	(n)	כבוד עצמי
pride	(n)	נאוה
self-esteem		הכרת ערך עצמו
self confidence		אמון בעצמו
virtues	(n)	מעלה (ות)
strenuous	(adj)	חסון (ים)
courageous	(adj)	אמיץ (ים)

חיל זה דומה לחיל קומנדו, מלבד, שבשדאל אינו מכוון למטרות מיוחדות אלא ככוח מחץ למטרות קבועות רב-צדדיות. בסיכומו של דבר חי"ר מוצנח הינו זרוע מתנדבת של מגויסים, שהתנדבו לשם כך עוד ביום הראשון לגיוסם. הם פועלים ביחידות חי"ר בתפקידי חקיפה קשים לביצוע. עצם קיומו של החיל הנ"ל אינו מציין שימוש בנשק המיוחד לו, אלא שימוש בנשק טקטי מסויים המופעל ע"י יחידות חי"ר מוצנחות. יסודית, עוצבת חי"ר כוללת חטיבת מטכ"ל, יחידות מסייעות וארבעה גדודים.

פלוגות הספקה אוויריות קיימות אף הן ובהן שלוש מחלקות בלתי תלויות. כל מחלקה כזאת משונעת ומסוגלת לספק דרישות חטיבת שדה תוך כמה שעות. חטיבת חי"ר מוצנח ופלוגת ההספקה האווירית הנן עוצבות מילואים שיחבן ו-50% מהן פעילות כל הזמן.

אימוני הצנחנים

לאחר בדיקה רפואית ואישורה של הועדה הרפואית, נשלח המועמד לאימון מיוחד הבולל: צניחה, טופוגרפיה, ניווט, שימוש בנשק ונשיאת אלונקות בשטח מכולי. הדרכתם ורכונתם נעשית בקבוצות קטנות, מאינן עולות על 3 אנשים. חיאות תנועותיהם מובטח עם יחידות צה"ל, כך חוזרים ומשננים להם, והם בטוחים כי צה"ל ערב לחזרתם לבסיס. לצה"ל מטרת של הצנחת צנחנים בתוך שטחי האויב לשם פליטות קומנדו, או בהפעלת הצנחנים ככוח מחץ בקווים הקדמיים ביותר כדי להלום באויב.

זחיל רגלים כוצנח או צנחנים

לוחמת לילה

אימוני הצנחנים הותאמו ללוחמת לילה. הם מתאמנים בניצול החשיכה, צעדה לטווח ארוך, התקפת ביצורים קטנים וגושי בחים והברת כל הקשור עם השטח בשעות החשיכה. יחידות הצנחנים משתמשות לאימונים באיזורי הגליל והגלב מנבולות הלבנון ועו למצרים. אין גיא, עסק, כפר, קיבוץ או שטח חולות שאינם מוכרים לצנחן בשעות החשיכה.

הגבלת שינה

הצנחן מוגבל לארבע שעות שינת לילה. הוא גם מתאמן ומתרגל הדרגתית לפעול לפתיה ללא כל שינה. וכן לכל מקרה שאינו נראה מראש, כמו שינה בחפירה, שינה באהלים, שימוש הסלע ככר למראשותיו ובמטפחת ככיסוי לראשו לשם מניעת עקיצות יתושים. השימוש בכלי נשק שונים

הצנחן יודע להשתמש בכלי הנשק הקלים והמקובלים בעולם. מאמנים אותו לא רק להביר את כלי הנשק הישראלי, אלא גם את הבריטי והאמריקאי שבו בדרך כלל מצויידים צבאות ירדן ועיראק והנשק הדוסי בו מצויידים צבאות מצרים וסוריה, הנשק הצרפתי בו משתמשים בלבנון והנשק הסיני בו מצויידים אנשי הפתאח. מאותו רגע שהנשק הנ"ל נופל שלל בידי צה"ל, חייבים הצנחנים לדעת כיצד להשתמש בו על מנת להפעילו מיד כנגד האויב במגע הראשון אתו. לפעמים בעינים סגורות ממש על פי המקרה. אימון הצנחנים נרחב, וכוונתו לעורר את החושים המאפשרים לצנחן לפעול מידית ואוטומטית ללא בזבוז של זמן.

קרב פנים אל פנים

הצנחן מקבל אימון בג'ודו, קרב קפ"פ (קרב פנים אל פנים), זריקת סכין, זחילה אל השומר ללא הקמת רעש וחניקתו ללא צעקה.

חשיבות יתר ניתנת לגורמים פסיכולוגיים בקרבות קפ"פ.

אי תלות הצנחן

החייל הישראלי ובמיוחד הצנחן חייבים לדעת כיצד לנצל את יזמתם בכל עת.

האימונים מבשירים אותם לקראת עצמאות בפעולה. האידיאלי ביותר הוא החייל בעל הידע המושלם, שבעזרתו משלב אותו הפיקוד בפעולות מחוכמות בעלות רמת אינסליגנציה.

הצנחנים מאומנים בתנאי מדבר קשים. הם לומדים כיצד להדליק אש ללא העלאת עשן, להשחמש במימית מים לזמן ממושך, להסתתר בשעות היום ולנוע בלילה בשעות הלילה וכיו"ב.

במשך האימונים מצניחים את הצנחן ביעדים רחוקים ממקומות ישוב בנגב וכשהוא מצוייד רק במצפן ובמימית מים עליו למצוא את דרכו חזרה לבסיס.

BEST COPY AVAILABLE

ALPHABETICALLY מ ל ו י

Paratroopers חיל רגלים מוצנח או צנחנים

Page 177 עמוד

is not intended	(v)	אינו מכוון
purposes	(n)	מטרות
shock force		כוח מחץ
parachuting	(n)	צניחה
topography	(n)	טופוגרפיה
navigation	(n)	ניווט
stretcher bearing		נשיאת אלונקות
review	(v)	משנן (ים)
insures	(v)	ערב
raids	(n)	משימה (וח)
to strike	(v)	להלום

Page 17 עמוד

exploitation of darkness		ניצול החשיכה
ravine	(n)	גיא
valley	(n)	עמק
water tower		שכחי חולות
breach	(v)	חפירה
embankment	(n)	אהל (ים)
rock	(n)	סלע
pillow	(n)	כר
handkerchief	(n)	מטפח
mosquito net	(n)	עקיצה
prize	(n)	שלל
persecution	(n)	חוש (ים)
zoo	(n)	ביזבז
camp	(n)	זחילה

G L O S S A R Y   מ י ל י ו נ

paratrooper   חיל רגלים מוצנח או צנחנים

Page 178   עמוד 178

raise	(n)	רעס
strangler	(n)	חניקה
cry	(n)	צעקה

Page 177   עמוד 177

independence	(n)	אי-חלות
to exhibit	(v)	לנצל
initiative	(n)	יוזמה
preparation	(v)	מכשירים אותם
extensive knowledge		ידע מושלם
light a fire	(v)	להדליק אש
water can cool	(n)	מימיה מים
to hide	(v)	להסתתר
to move	(v)	לנוע
point		יעד

חיל-הים הוא שם זרוע הים של צה"ל ומהווה את כוחות הלחימה הימיים של מדינת ישראל.

ב-20 לאפריל שנת 1948 קם חיל-הים הישראלי מתוך שלדי אניות מוחלדים של ספינות העולים במצור. איוש אניות אלה, היה עת הפליגו עם מטעני אדם "בלתי לגליים". מיד לאחר מכן נוספו לשייטת מעין זו, ספינות משמר שטרתיים, נחתות ומיני ספינות מסוביט שונים. בים כביבשה היה על צה"ל לסמוך על רוח הקרב והמוראל הגבוהים של אנשיו.

בשנת 1948 נכנסה לפעולה קרבית שוברת הקרח לשעבר "אילת". נושאת שני תותחים של 20 מ"מ. היא נכנסה לקרב עם ארבע אניות מלחמה מצריות שנראו שטות לאורך חופה של חל-אביב. המצרים נסוגו במהירות באש תותחים. אילת שנפגעה בינתיים המשיכה לדלוך. אנית נשק אחת טובעה והשנית נפלה כשבי הישראליים. ידוע שבזמן מלחמת העצמאות הגיעו לישראל ציוד מלחמתי ועולים הרשים. צידון ועזה הופגזו שהים ע"י הצי הישראלי ביולי 1948. היום טרפלגר טובעה בהתקפת פתע עזה אנית הדגל המצרית ה"אמיר פארוק", ונגרם נזק רציני לאניה אחת. משיטות קומנדו ימיות בוצעו מאחורי קווי האויב בהצלחה. לאחר המלחמה נוספו לצי הישראלי פריגטות (ספינות קרב) ומשחתות וכמו-כן שוכללו נשק וציוד קיימים. ניידות המשטרה הימיות הוחלפו באניות טורפדו מסוג סליק. לאחר שביתת הנשק, השכיכו באימוני חיל-הים ונוספו ששחי אימונים רב-גוניים. בד בבד עם חיל-האוויר הוקדם גם חיל-הים, שהתבסס על צוותות סדירים. רמת אימונים גבוהה ניתנה לצוותות אלה וכן גם לפרחי הקצונה של בית-הספר הימי.

בתקופת מערכת סיני לא אבדה אף אניה לצי הישראלי, אך נוספה
 המשחתת המצרית "איברהים אלאול", שניסתה להפגיו את חיפה
 ובמנוסתה נפגעה ע"י משחתות ישראליות.

רפיח הופגזה ע"י הישראליים שהים. טנקים וציוד מלחמתי נחתו ליד
 "שארט אלסייך" בעזרת חיל-הים הישראלי.

פעולה בלתי רגילה של הצלה הוצגה ע"י חיל-הים הישראלי כאשר
 הציל מטוס מסוג מיג מטביעה כששים מילין מורחה לפורט-סעיד.

מחזה ראווה של מבצעי חיל-הים הוצג עם הקמת הבסיס השני באילת.
 על ימאי חיל-הים הישראלי היה להלחם בשני מקומות בשעה שהערבים
 הסתפקו רק במקום אחד.

לישראליים היה רק בסיס ימי עיקרי אחד, בשעה שלערבים היו בסיסים
 ימיים רבים.

האניות ששטו במימי הים התיכון לעבר ישראל היו בסווח טיסתם של
 מטוסי הקרב המצריים, זמן רב טרם יכלו אניות אלה לקבל הגנה
 אווירית ישראלית.

בשעה שלמצרים היתה עליונות מספרית באניות חדישות וצוללות חדישות
 היתה לישראלים עליונות איכותית בחיל-ים מנוסה.

נעשו מאמצים כדי לעמוד בפני סוגי נשק ימיים מצריים. הציוד והנשק
 הישראלי חודש ונוסף עליו מדי שנה ציוד חדיש ומשוכלל.

הנשק החדש שהוא הצוללת נמצא כיום בידי חיל-הים הישראלי. כמו-כן
 הוסיף חיל-הים לנפח הקרבי שלו ספינות, שגבנו בישראל.

כידוע אין חיל-הים הישראלי מחוון במקרה של מלחמה, לחכות לאויב
 ליד חופי הארץ, אלא להקדים תרופה לשכה ולהפגש עמו פנים אל פנים
 במימיו הוא כדי להשמידו.

כמו-כן הוגבר שיתוף הפעולה בין חיל-הים וחיל האוויר.

תפקידו של חיל הים הישראלי הוא לשמור על ריבונותה הימית של ישראל

בים התיכון ובים סוף. לשמור על חופי הארץ ולהגן על זכויות השיט והדיג הישראליים במים הטריטוריאליים של ישראל. כידוע, הים התיכון הנו האמצעי היחיד, דרכו פועל צי הסוחר הישראלי. לכן, מטרת חיל-הים להגן על התחבורה הימית הישראלית. חיל-הים הישראלי הציב לעצמו לשמור על נקודות המוצא של ישראל לים. לקיים את השיט החופשי ולחזיר את עמדות הימיות של בסיסי האויב לשם מניעת חטיפות מצדו ככל האפשר. חיל-הים הישראלי סבל אבידה קשה, כאשר משחתת משלו טובעה ליד אלכסנדריה בחודש אוקטובר 1967 ובמסע השנייה בינואר 1968 כאשר צוללת חיל-הים הישראלי נעלמה בים-התיכון, בדרכה מבריטניה לישראל, לאחר העברתה רשמית לצוות ישראלי. ספינות קיב גדולות וכללות בצי הישראלי כמו משחתת ושלוש צוללות, משחתת ליווי בעלת ריכוז רב של אמצעי לחימה נגד צוללות. כן מספר ספינות משמר החופים, נחת מסייעת ורודפת צוללות. כולן ממקורות בריטיים, צרפתיים וגרמניים. לחיל-הים הישראלי אין חיל-נחיתה או ויל-אווירי. על-כל-פנים יש לו כוחות ימיים המאומנים לנהל פעולות קרביות ימיות, יבשתיות וקומנדו. הבסיס הימי היחיד של חיל-הים הוא חיפה. אך יכנן אפשרויות שימוש מוגבלות בנמלי אשדוד ואילת. מחקר המכון לאיסטרטגיה משנת 1968 מראה שכוח האדם בחיל-הים הישראלי מגיע לכ-3000 איש סדירים אשר רובם נקצועיים. מספר זה מוכפל בעת גיוס כללי.

כוחו של חיל הים (לפי ספרו של ג'נץ "אניות לוחמות")

4 צוללות ממונעות בכוח דיזל: לויתן, דולפין, דהב, תנין.

לויתן ודולפין הנן שתי צוללות ממדרגה ראשונה, בריטיות לשעבר.

רצב ותנין הנן שחי צוללות ממדרגה חמישית, בריטיות לשעבר וכולן הושלמה בניתן ב-1945.

2 משחתות: יפו, חיפה.

יפו היא משחתת ממדרגה שניה, בריטית לשעבר. בנייתה הושלמה ב-1944. חיפה, משחתת מצרית, משחתת ליווי בעלת ריכוז גדול של אמצעי לחימה נגד צוללות. הושלמה ב-1940.

7 סירות תותחים: בנויות לפי דגם "סער", מצויידות בטילים, בנויות בצרפת וצוידן האלקטרוני האיטלקי מותאם ע"י ישראל. חימושה העיקרי, תותחים וטילי שטח-שטח הנהוגים ע"י ספינות קטנות.

9 ספינות טורפדו: חימושן, טורפדות, שהן מיכלי חומר נפץ מרסק, שמיועדות להטלה לים שם הן נעות בכוחות עצמן ובאורח, הנתון להכוונה לעבר המטרה, ומשמשות לפגיעה בכלי-גייט ובמטרות אחרות במים ומסוגרות בכלי-גייט. כמותיהן: אופיר, שבא, תרשיש, איה, בז, דיה, פרס, תחמס, יספור. כולן נבנו בצרפת והושקו ב-56-1950.

5 סירות משטר: ירדן, ירקון, דרור, תרצה וציידת צוללות אחת, שנבנתה במיוחד לפעולה נגד צוללות. כירות אלו ממנעו וחמושות ומשמשות לתפקידי שמירה לאורך החוף.

6 נחתות: שהן כלי-גייט אמפיבי או לא-אמפיבי, המיועדות להנחתה גייסות וציוד בחוף פתוח, לסיוע ולבקרה באיזור הנחיתה. הנחתות מסוגנות לפי תפקידן:

נחתת הסתערות, קטנה ומהירה שמטרתה בעיקר להנחתת כוח בגודל מחלקת חי"ר, מצוידה וחמוכה.

נחתת טנקים, נחתת גדולה שתפקידה בעיקר להנחת טנקים.

נחתת נגד מטוסים: נחתת גדולה, החמושת תותחים ומקלעים ג.מ.

נחתת סיוע, היא נחתת קטנה שמיועדת בעיקר לתת סיוע-אב באיזור הנחיתה.

נחתת חי"ר, משמשת בעיקר להנחתת יחידות חי"ר על נשקן וציודן.

נחתת רכב ורגלים, נחתת המשמשת להנחתת חי"ר וכלי-רכב.

בסיכומי של דבר הצי הישראלי עדיין קטן.

BEST COPY AVAILABLE

GLOSSARY מ ל י ן
N a v y ח י ל - ה י ם (ח " י)

עמוד 182 Page

frames of ships		שלדי אניות
rusted	(adj)	מוחלד
blockade	(n)	מצור
cargo	(n)	מסען
flotilla	(n)	שייטת
patrol boats	(n)	ספינות משמר
landing-craft	(n)	נחתת
ice breaker	(n)	שוברת-קרח
retreated	(v)	נסוג
to run after	(v)	לדלוק
was sunk	(v)	טובעה
was captured	(v)	נפלה בשבי
surprise-attack		התקפת-פתע
police patrol boat		ניידת משטרה ימית
various		רב-גווניים
together with		בד-בבד

עמוד 183 Page

panicky flight		מנוסה
was hit	(v)	נפוצה
landed	(v)	נחת(ו)
was moved	(v)	הוצגה
sinking	(n)	טביעה
spectacular performance		מחזה ראווה
needed only to	(v)	הסתפק(ו)
navigated (floated)	(v)	שם
experienced	(adj)	מנוסה
to stand against	(v)	לעמוד בפני
battle to the		נפח קרבי

BEST COPY AVAILABLE

G L O S S A R Y מ ל י ל

N a v y ח י ל - ה י מ (ח"י)

עמוד 183 Page

to retaliate before the blow להקדים תרופה למכה
sovereignty ריבונות ימית

עמוד 184 Page

navigation	(n)	שיט
fishing	(n)	דיב
merchant navy	(n)	צי הסוחר
assigned itself	(v)	הציב עצמו
points of exit		נקודות מוצא
agression	(n)	הקיפות
as much as possible		ככל האפשר
disappeared	(v)	נעלם(ה)
escort destroyer		משחתת ליווי
coast guard		משמר החופים
supporting landing-craft		נחתת מסייעת (סיוע)
submarine cruiser		רודפת צוללות

עמוד 185 Page

aux. boats		סירות תותחים
dispatched, sent	(v)	משוגר
floating object		כלי-שיט
patrol boats		סירות משמר
assault landing craft		נחתת הסתערות

לא קיים שרות הוכה לאזרחיה הערביים של ישראל בגלל עוינות
מדינות ערב ומטעמים של בטחון המדינה. אך ידוע, שלמרות הכל,
התנדבו צעירים מוסלמים נוצרים ודרוזים לשרת הן במילואים והן
בשרות פעיל מאז 1948.

הם משרתים בכל הדרגות, החל מטוראי ועד לקצין, משתתפים
ביחידות לוחמות וסיירות בגבולות ובמשטרה הצבאית.
לפי בקשת נכבדי העדה הדרוזית של ישראל, וחקה ממשלת ישראל
חוק לפיו גם הדרוזים בגיל גיוס, חייבים לשרת בצה"ל.
ידוע, שמטעמי דת אין הנשים הדרוזיות בגיל הגיוס חייבות
בשרות צה"ל.

ממשלת ישראל נענתה גם לבקשת הצ'רקסים הישראליים, שהם קבוצה
מוסלמית קטנה, וחקה את חוק שרות החובה הצבאי גם לגבי
הצ'רקסים בגיל צבא.

Minorities in the forces בני המיעוטים בצה"ל

עמוד 188 Page

hostility	(n)	עוינות
reasons	(n)	סעמים
ruled	(v)	חקק(ה)
law	(n)	חוק
responded	(v)	נענה

REFERENCES

Books

- Larteguy, Jean, The Walls of Israel (translated by Ormonde de Kay, Jr.) (New York: M. Evans & Co., Inc., 1969).
 Rohat, Samuel, The Israeli Soldier, Profile of an Army (Cranbury, N.J.: Thomas Yoseloff Pub., 1970).
 Smith, Harvey H., Smith, Frederica H., et al., Area Handbook for Israel (Washington, D.C.: The American University, Foreign Area Studies, 1970).

Magazines

- "Aviation Week" Vol. 93, pp. 16-21, November, 1970.
 "Newsweek" Vol. 76; pp. 17-18, July 20, 1970.
 "Saturday Review" Vol. 53, pp. 32-33, February 7, 1970.
 "Time" Vol. 95, p. 35, May 18, 1970.
 "Time" Vol. 95, p. 24, June 22, 1970.
 "U.S. News" Vol. 68, p. 30, June 15, 1970.